FABELLÆ ÆSOPICÆ

QVÆDAM NOTIORES, IN SCHOLIS USITATÆ;

Partim excerptæ, partim nunc primùm compositæ

à

JOACHIMO CAMERARIO,

DANTISCI,

Jumptibus GEORGII FÖRSTERI, S. R. M. Bibliopolæ,

Cum Privilegio S. R. M. Pol. & Svec.

Anno M. DC. LI.

ÆSOPI VITA BREVISSIME EX MAXIMO PLANUDE.

Æsopus genus traxit ex *Ammorio oppido Phrygiæ cognomento magnæ, sed fortuna fuit servus, Verum servitus non potuit animum eius liberum corrumpere. Fuit autem non solum servus, sed & deformosissimus omnium suæ ætatis hominum. Nam acuto capite fuit, prassis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus, ventrosus, valgus & incurvus, & quod erat omnium pessimum, tardiloquentia cum obscura simul & inarticulata voce, quæ omnia servitutem ei parasse videri possunt. Sed cum tali esset tamque deformi corpore, animo tamen fuit natura solertissimo, fœlicissimoq; ad omne commentum. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero suo emittitur, quò digressus, alacriter operi incumbebat. Cumq; eius domino ficus agricola quidam dono dedisset, eas dominus servo cu dam Agathopodi domum*

 feren-

ferendas commisit. Qui Agathopus consilium inijt cum conservo, ut ipsi ficus illatas devorarent, causarenturq; postea Æsopum eas furto ablatas comedisse. Hero domum redeunte accusatur Æsopus, parantur flagra procumbit ad heri pedes miser, dilationem petit, qua impetrata, aquã calidam affert, cuius partem ebibit, reliquam propinat conservis, Æsopus præter aquam nihil evomit, servi una cum humore & ficus in terram eijciunt. Nudi Nebulones flagro misere conciduntur, laudato mirifice ingenio Æsopi. Cum Sacerdotes Dianæ convenissent Æsopum, rogassentq; viam ut illis monstraret, quæ in urbem ducebat, Is prius frugali cœna refocillatos, in viam dux ipse ducit. Ob quam hospitalitatem Sacerdotes precibus orant Dianam, ut ipsa gratiam referat homini tam bene de ipsis merito. Quo facto reversus Æsopus, in somnum lapsus, visus est fortunam astare sibi, solventem eius lingvam, atq; Fabularum largientem doctrinam. Quare mirifice lætatus Æsopus expergiscitur, beneficium hoc in hospitalitatis observationem reijcit. Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta, expedite loquebatur. Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens nequando iniquitatis

apud

apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atq; gravissima accusatione in odium domini induxit, adeo, ut eidem præfecto ab hero Æsopus traderetur. Cumq; jam in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zenam Mercator rogans, num jumentum aliquod velit divendere, respondit Zenas jumentorum se potestatem non habere, verum Æsopum monstrat, an hunc velit. Quem cum videret Mercator, unde hæc tibi Olla, inquit, anne truncus est vel homo? Ni vocem emitteret, utrem inflatum arbitrarer, atque indignatus abijt. Æsopus ipsum sequens, mane inquit. Ille vero conversus abi, inquit, sordidissime Canis. At Æsopus ait, eme me Mercator, non inutile tibi sum futurus mancipium. Nam si tibi domi sunt mali pueri & sine otio flentes, his me præfice pædagogum, omnino eis ero pro larva. Ridens igitur Mercator ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis? Ille tribus ait obolis. Mercator tres obolos exponens: nihil emi (inquit) nihil exposui. Mercator ille cum Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tria remanserunt illi. Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cum ille nequiret divendere Samum petijt atq; ibi expositis his tribus Grammatico & Cantore egregie ornatis, Æsopo vero in medio sordidissimo

 stan-

ſtante, venit Philoſophus Xanthus, atq; hos tres probe contuens Mercatoris commentum miratus eſt, Cur nam inter duos belliſsimos Juvenes tam ſordidum ſtatuiſſet homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem cuias ſit, Reſpondit Cappadox ſum. Quid ſciret. Reſpondit, omnia. Quo dicto riſit Æſopus. Quaſivit & à Grammatico Xanthus, cujas eſſet, dixit ſe Lydum eſſe. Quid facere ſciret rogante Xantho, omnia inquit Grammaticus, atq; iterum Æſopus riſit. Diſcedente Xantho rogant diſcipuli, ut Æſopum emat, nam reliquos duos nimis magno pretio æſtimarat Mercator. Veniens ad Æſopum Xanthus rogat unde ſit, nigrum ſe eſſe reſpondit. Ille vero non hoc volebam ait, ſed unde natus ſis. Ait Æſopus, ex ventre matris meæ. Non hoc dico Xanthus inquit, ſed in quo loco natus ſis. Æſopus ait, matrem non renunciaſſe ſibi, an in ſublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus quid facere ſciat percunctatur, & ille, nihil. Quomodo? Dixit Xanthus. Quoniam hi duo ſe omnia noſſe profeſſi ſunt, mihi vero nihil reliquerunt. Laudatus eſt multis modis Æſopus à Scolaſticis ob hoc reſponſum, quoniam nullus ſit uſpiam inter mortales cui cognita, explorataq; ſint omnia. Xanthus empturus Æſopum, dixit, Si emero te,

anne es fugiturus? Cui Æsopus respondit, hoc si facere voluero, haud quaquam te utar consultore. Quæ cum maxime placuissent Xantho subintulit, Sed deformis es. Atq; ille respondit, O Philosophe non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus soluto ab Scolasticis pretio, Æsopum accepit. Inter de ambulandum igitur cum sol esset ardentissimus. Id animadvertens Æsopus, dixit se confestim fugiturum. Xantho, cur nam id facere vellet, exquirente, Quoniam inquit, si tu cum herus sis, naturæ non potes morem genere, quod servo mihi faciendum? Nam si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Post hæc accidit Xanthum die quodam amicos ad convivium invitasse. Quibus rem gratam facturus, Æsopo mandat ut lentem coquat. Qua commode parata, & cocta, Xanthus eam jubet afferri. Æsopus jussa exequitur. Xantus lente accepta, probaturus an ne cocta foret satis, digitis eam attrivit, multas adhuc superesse putans, quas jubens Æsopum afferre, præter aquam is nihil asportavit. Xantho graviter indignante, cur non lentes apponeret mensæ. Respondit se veluti jussisset, non lentes, sed lentem coxisse. Referentur sententiæ aliquot Æsopi elegantissime,

ha videlicet, Deum ante omnia cole. Regem honora. Bene agentibus ne invide. Lingva continens esto. Mulieri nunquam credas secreta. Ne pudeat te semper discere meliora. Fac quæ te non mœstificent. Bonum esse non te pœniteat. Æsopus cum apud Samios ageret, libertate donatus est. missusq; Cræso Regi, bellum cum Samiis agenti, id sua cum prudentia tum urbanitate effecit, ut Samiis placatus Rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æsopum exceperunt Qui discedens ex Insula, orbem peragravit, cui maximam familiaritatem fuisse memorant cum Lijcero Rege, à quo statua aurea Æsopo jussa erigi. Deinde peragrata Græcia, Delphos pervenit. A quibus nullo affectus honore est, sed ab ipsis post multa salutaria Præcepta, è rupe præceps devolutus, mortuus est. Cujus mors gravi Pestilentia ulta injusti occisi Æsopi indicium Delphis exhibuit.

GAL-

GALLVS REPERTOR UNIONIS.

GAllus Gallinaceus in ſterquilinio, dum fimetum eruit, unionem reperit. Quo conſpecto: Quid mihi, inquit, tàm pretioſa re inventa opus eſt? Me tritici granum oblatum magis juvaret. Nulli enim uſui mihi eſſe poteſt. Neq; item ego tollere, & honorem ad ornamentum tibi conciliare ſcio. Ita in neutro alter utilitatem aliquam reperit.

Fabula dicitur ijs, quibus indignis ſæpe fortuna ſplendorem & bona offert, quæ & ipſi ſuſtinere nequeant, & ſæpe etiam infamare ſoleant.

Lupus & Agnus.

Stabat ſupra agnum in ripa fluminis lupus, qui cùm vellet, ſi devoraſſet illum, hoc jure feciſſe videri: Cur tu, inquit, torvo vultu & minacibus verbis, ſceleſte, puras undas inquinas, ut ad me defluant turbidæ? Egone? inquit, timens & trepidans agnus, qui infra te aſtiti, & à quo ad me illæ deferuntur. At enim maledicis inquit lupus, neq; recordare, quam pœnam ob petulantiam linguæ pater tuus perſolverit ante men-

ſes ſeptem. Non ego tùm, inquit agnus, procreatus fui. Scin verò, lupus inquit, quàm vaſtum reliqueris nuper campum omnibus herbis nudatum? Nunquam hoc, inquit agnus, factum reperies: neq; ego omninò, cùm dentibus caream, facere potui. Tandem lupus: Tu quidem, inquit, ſatis dicaculus es & diſertus; ego tamen lautè cœnare decrevi. Atq; ita correptum agnum devoravit.

Fabula narratur de impudentia facinoroſorum.

Mus & Rana.

Mus Ranam invitarat, cumq; illum in penum repletum vario genere eſcarum introduxiſſet, Mi ranuncule, inquit, paſcere hilariter, & exple te præſentibus bonis, nihil enim arbitror te deſideraturum omnium, quæ gulæ apta habeantur. Rana invidens tantam felicitatem muri, quum videret in deliciis ſummis quotidie vivere, cum ipſa in limo tabeſceret, cupiens illum perdere, gratum ſimulat animum verbis, muremq; viciſſim ad ſeſe invitat: Sed non, inquit, pari apparatu te excipiam; noſtras tamen etiam

opes

opes qualescunq; volo spectes. Cæterùm quia tibi in aquis versari insvetum est, ne quò aberres, filo tuum meumq́; calcem alligabo, atque ita domum nostram deducam. Placebat consilium stolido, adque ranam annectebatur, quæ in paludem desiliens, & profundum petens, illum miserum & serò sapientem, sub undas periturum unà trahebat: Qui cùm cerneret se suffocandum; Ego quidem, inquit, tam indignam mortem ulcisci non potero: hoc tamen scio, ultore me non cariturum. Rana eo sermone nihil movebatur. Post breve tempus, super aquas murem natantem milvius videt, quem dum in cibum sibi aufert, eppendentem etiam ranam attrahit, & vivam post murem dilaniat.

Hanc fabulam alii ita exponunt, ut narrent, Bellum quodam tempore gessisse murem cum rana, atque fuisse insidiatum murem, hujus autem insidias repulisse ranam viribus suis. Cùm autem uterque in alterum ut hostem intentus, nihil præterea cogitaret aut metueret, involasse in bellatores milviũ, & correptos ambos illos devorasse.

Fabula hac subijciunt atq; movent, non pati Deum sceleratam audaciam esse impunitam, & hanc esse factionum naturam ut per ipsas ad interitum ac perniciem civium via aperiatur externis hostibus.

De Cane & frusto carnis.

Ferebat canis secundum flumen decurrens raptum alicunde carnis frustum, cuius imago cùm in aquis appareret, canis avidus illam, quasi alterum frustum undis innatans, appetit, sed dum pandit rictum ut assumat, id, quod tenuerat, amittit.

Docet fabula, avaritiam & infinitas cupiditates detrimentosas esse.

Leo. Juvenca, Capra, Ovis.

Societatem junxerant Leo, Juvenca, Capra, Ovis. Parta autem præda in portiones æquales quatuor divisa, Leo, Prima, ait, mea erit; Debetur enim hæc præstantiæ meæ. Tollam & secundam, quam meretur robur. Tertiam vendicat sibi eximius labor & defatigatio mea. Quartam qui suam esse voluerit, is sciat, se habiturum me inimicum. Quid facerent imbecilles bestiæ, aut quis refragari leoni, vel illum infestum habere sibi

vel-

vellet? Vniversam igitur ipse prædam solus tenuit.

Hac fabula docemur, ijs, qui potentum consuetudine implicentur, & insolentiam horum ferendam esse.

Lupus & Grus.

Inhærebat os in faucibus lupi, mercede igitur conducit gruem, qui inserto rostro in rictum suum os de faucibus extrahat. Hoc longitudine colli facilè grus effecit. Cùm autem mercedem postularet, subridens lupus & dentibus infrendens: An tibi, inquit, merces parva videtur, quòd caput incolume retuleris de lupi faucibus.

Fabula in eos dicitur, qui servati de malis, erga salutis suæ autores ingrati reperiuntur.

Agricola & Angvis.

Repertum Anguem frigore penè mortuum agricola misericordia motus fovere sinu, & subter alas recondere. Angvis recreatus calore, vires recepit, ac confirmatus agricolæ pro merito ipsius summo letale vulnus inflixit.

Fabula demonstrat eam mercedem quam rependere pro beneficijs mali consuevere.

Aper & Asinus.

Obviam factus apro Asinus crebros cachinnos erudens, etiam familiariter illum compellare non dubitavit: Salve mi fratercule, inquit, salve: Quamdiu est, quòd te his in locis non aspicimus? ubinam gentium moratus? & percontari deinde, nunquid afferret novi, quid narraret, postremò etiam suam operam illi deferre, & rogare nunquid vellet. Aper cùm irritaretur ineptiis stolidi aselli, iratus, caputque quassans, Non tamen ego, inquit, fatui istius sanguine contaminabo fauces meas, & præteriit, relinquens ignavum & vecors animal.

Fabula duo monet: alterum ut potentiores veniam interdum dare stulticiæ discant: alterum, ne contra præstantes se stolidè humiliores inserant.

Duo Mures.

Olim mus ruri genitus & educatus, urbis alterum murem incolam & habitatorem ad se invitavit, eumq; deductum in nequaquam splendidum cavum suum, quamvis esset ætate & cura ad rem attentior, accipit tamen liberaliter, neque in sua paupertate quæsitis

par-

parcit, ſed omnia promit benignè & libenter: Apponit igitur hoſpiti cicer, quod pridem ad feſtos dies celebrandos & lautiores epulas ſepoſuerat: Subſternit illi avenam, uvarumque plerosque, ſed & alios quoſdam acinos aridos profert: tùm etiam fruſtula ſuccidiæ. Cupiebat enim omni ratione opiperam cœnam dare hoſpiti, & varietate vincere ſingulorum faſtidium. Atque hic ſuperbè & contemtim arrodere dapes, cùm paterfamilias ipſe in recenti palea accumbens, farre & lolio paſceretur, & cibos unctiores magisque delicatos relinqueret hoſpiti. Qui tamen neque ſtudium, neque voluntatem illius boni conſulens, quæ, inquit, ſtulte, dementia eſt, ut hæc ſola loca ſilvarum atque montium incolere in omnium rerum penuria libeat? An non venit in mentem tibi, mortalem vitam omnibus animantibus naturam eſſe largitam? in qua dum durat, ſi tibi benefacias, tamen eſſe hoc haud longinquum: Si verò occaſionem iſtam amiſeris, nunquam in morte poſtea eandem oblatam iri. Quòd ſi te fortè miſeriæ, & famis, atque hujuſce cultus, & victus aſperi pœnitet,

ret, age in urbem te mecum & ad homines confer, ibi in summa copia degere, & maximis voluptatibus perfrui possis. Movere ista animum rustici muris, & mox, Imus igitur, inquit. Profecti igitur, cùm strenuè reptassent, venêre tandem ad urbem:

Jamq; ferè mediam cœli nox humida metam
Contigerat, fusiq; urbis per mœnia cuncti
Conticuêre, sopor fessos complectitur artus,

Cùm domum subeunt hominis divitis, & omnium rerum copia abundantis, in qua manebat urbanus musculus. Atque ibi inductus rusticus in triclinium collocatur super auratos eboratosque lectulos, qui purpuratis & conchiliatis vestibus essent instrati. Ipse de reliquiis, quæ erant variæ & multiplices, agitati pridie illius diei convivii, afferre sedulò bellissima quæque, & ministrare studiosè hospiti, utque hilarè vescatur iis, quæ maximè placeant, hortatur. Rusticum inter hæc beatum se putare, & in summa lætitia lautissimis cibis sese replet, eamque vitam expetendam, suam miseram esse prædicat: cùm subitò fores strepunt, & cardines sonant, hominumque & canum voces

voces exaudiuntur. Ibi convivæ musculi discurrere & trepidare; inprimis autem rusticus, cui, ut externo, omnia essent insveta & ignota; tandem reddito silentio, & turba sedata, tremens toto corpore & subsiliente corde rusticus: Non mihi placet hæc vita, & vale, inquit, amice. Ego intra silvas & montes ad tenuem victum & eruilias meas revertor. Malo enim in securitate pauper, quàm in opulentia maxima sollicitus semper & anxius vivere.

Docet Fabula, optimum esse, ut quisq; sua sorte contentus vivat, neq; splendore fortunæ ad curas & anxietates occultas invitari se patiatur. Hanc Horatius fabulam copiosè versibus descripsit, lib. 2. Satyra 6. quem locum nos quasi reddere studuimus expositione nostra.

Aquila & Cornix.

Ferebat ungulis testudinem aquila, quam rostro sæpe frustra tundebat; perfringere enim non poterat. Huic occurrens cornix: Consilio, inquit, opus est hera: non enim vires omnia conficere possunt. Puto enim & te audiisse quod fertur:

Consilium est melius, quàm vis, cùm ligna secantur:

Con-

Consilium incolumem sæva inter flumina navem
Ventorum, motu pelagiq; gubernat in undis:
Consilio celeres superantur in æquore currus.

Consilio igitur & ratione tu quoque potiere esca intra testam abdita, non vi. Quid igitur suades, ut faciam? inquit aquila. In altissimas cœli plagas subvolabis, inquit cornix, atque inde demittes in hanc rupem testudinem: ita afflicta ad saxum rumpetur testa, & caro nudabitur. Paruit aquila, & ita, ut censuerat cornix, fecit: ac testudo quidem comminuta, sed cibo aquila fraudata fuit. Nam priusquam illa devolare posset, cornix devoraverat omnia.

Docet fabula, calliditate consiliorum munitißima quæq; expugnari.

De Corvo & Vulpe.

Sustulerat Corvus alicunde caseum, & cum illo in altam arborum subvolaverat Vulpecula, quæ caseum concupiisset, ita illum adorta callidè fertur cùm primùm formam & nitorem pennerum & laudes augurii collaudasset: Plane, inquit, te summi Jovis volucrem esse dicam, si audiero etiam vocem & cantum dignum reliquis virtuti-

bus

bus tuis. Corvus laudibus vulpis inflatus, clamorem edere quàm maximum posset. Ita de aperto rostro delapso caseo potita vulpes, irridens illum: Nihil, inquit, tibi deest corve, præter cor.

Fabula docet, assentationes & deridendos & comedendos alijs, ut Terentius ait, exponere eos, qui illis delectentur.

Leo senex.

Leo confectus senio vix debilia membra trahens, amissis viribus ab animantibus reliquis non modò contemtus, sed ultra etiam appetitus fuit usque adeò, ut asellus etiam inertissima bestia, calce ferire miserum non reformidaret. Tùm fortunam ille deplorare suam, & meminisse, quantò olim robustissimis quoque beluis terrori fuisset, qui nunc ea contumelia, consumto robore, afficeretur.

Fabula potentes & honores atque magistratus consecutos hortatur, ut ita se in illis gerendis teneant, ne cùm vel fortuna mutata, vel his depositi fuerint, alijs ipsi ludibrio sint.

Asinus & Catulus.

Videbat Asinus amanter complecti patrem

trem familiâs catulum, qui insiluerat in gremium illius. Idem & ipse igitur sperans, si pariter assultaret domino, eventurum sibi, in illum se infert, & ut rebatur, ablanditur hero. Sed hic ineptias & perversum studium repulit, & fustibus correxit stulticiam illius.

Docet fabula, ne affectemus ea, quæ natura negavit, neve obtrudamus invitis officia nostra.

Leo & Musculus.

Lascive Discurrentes circum leonem dormientem musculi, unum ita agitavere incursione sua, ut in dorsum bestiæ deferretur, Qui à leone captus, deprecari vitam suam, & excusare imprudentiam facti. Leo etsi erat commotus, ignovit tamen musculo, & tàm contemtum animalculum inviolatum dimisit: Paulò pòst incautiùs prædam vestigans, in laqueos incidit, quibus astrictus rugitum maximum edidit. Ad quem procurrens musculus, cernensque in vinculis eum, qui sibi dudum vitam petenti concessisset, gratiam pro beneficio relaturus, accedit ad laqueos, & illis corrosis, leonem omni periculo liberat.

Do-

Docet Fabula, & nullius exiguitatem atque impotentiam ſpernendam, & gratiam beneficijs referendam eſſe.

Corvus.

Corvus gravi morbo laborans: Mater, inquit, deos interpella pro ſalute mea, & à lacrymis tempora. Cui reſpondit mater: Vereor, ut meas preces ullum numen exauditurum ſit: Nullius enim tu victimis unquam peperciſti.

Fabula docet, quibus ſecundis rebus plurimi fuerint inimici, eos non facilè amicos in adverſis reperire.

Hirundo & Aviculæ.

Cum linum ſereretur, monuit reliquas aviculas hirundo, ſecum ut eruerent ſemina, de quibus relictis exoritura eſſet herba nocentiſſima avium generi. Sed hoc illis cùm non probaretur, rurſus enatam primùm & teneram herbam ut evellerent, hortatur. Cùm verò neque hoc facere vellent, ipſa de ſilvis & ſolitudinibus ad hominum conſuetudinem & in oppida ſe contulit. Paulò pòſt maturum linum carpitur, & retia nectuntur,

&

& capiuntur aviculæ serò deplorantes neglectionem salutaris consilij.

Fabula ostendit, verum esse quod dici solet: Qui consilium bonum respuat, eum accersere perniciem sibi.

De Ranis & Jove.

Petiisse quodam tempore à Jove ranæ dicuntur, sibi ut regem præficeret. Exoratus Iupiter, trabem ingentem in lacum deiecit: Quo sonitu turbatæ ranæ, refugere primùm, mox tamen speculari, quid accidisset. Cumque rrabem aspicerent natantem in aquis, subitò in illam invasere, eum magno contemtu, & per risum salutant. appellantes regio nomine, Tùm Jupiter immisit illis anguem aquaticum, Hydrum vocant, A quo cum capti, manderentur, serò stulti voti dementes ranunculos pœnituit.

Fabula monet, ne, cui fortuna libertatis usum concessit, is servitutis jugum induat.

Miluius & Columbæ.

Miluii metu accipitrem asciscunt columbæ, à quo defenderentur. Accipiter admissus, & quasi contumaces castigans, plus stragis uno die in columbari edidit, quàm lon-

longo tempore evolantibus dare milujus potuisset.

Indicat fabula, malorum & crudelium patrocinia esse cruenta.

Fur & Canis.

Fur allatranti Cani offerebat panem. Cui Canis: At nunc ego, inquit, satiatus, cùm tu domum nostram compilaveris me silente, unde mihi mox cibum petam, aut quomodo sedabitur fames mea?

Fabula docet, cavendas fraudes fallacium, neque facta illorum, sed consilia spectanda esse. Referri & ad illud potest, quòd à Jurisconsultis memoratur: Tolle voluntatem, nec erit discrimen in actu.

Quæ sententia in convivio Platonis elegantißimè memoratur. Exposita & à Gellio lib. 17. cap. 20.

Scrofa & Lupus.

Accedens ad ocrofam parturientem lupus, obstetricis se munere functurum pollicetur: Cui scrofa, metuens suculis suis, si ederantur lupo præsente: Imo tu obstetricem, inquit, adducito: nam pudore prohibeor, quò minus in tali re virili ministerio utar.

utar. Atque ita ablegato lupo enisa numerosum fœtum, in tuto hunc collocat, & paulò post reversum lupum deridet.

Fallacium injurias sæpe fallacijs repelli, docetur.

Mons parturiens.

Mons tumens & ingemiscens, quasi partus instaret, maximos metus & terrores incusserat humano generi, cùm subitò mus prodijt. Itaque anxietas hominum in risus evasit.

Indicat fabula, expectationem singularem ad maximas sæpe nugas recidere. De qua re in proverbio dici Horatianus versus solet.

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

Canis senex.

Bona & laudabili opera canis perstrenui usus aliquantisper venator fuerat: Deficientibus autem jam viribus, & debilitatis membris, nihilo secus ille tamen ab hoc alacritatem & cursus pristinos requirebat, & verbis atque verberibus cessantem urgebat; Cui canis: Quàm citò oblitus meritorum meorum, inquit, ita in me sævus es, neque mihi prodest quicquam, quod benefecerim, cùm facere posse desierim.

Fabula reprehendit hominum pravitatem in beneficijs obliviſcendis, Dicitq́; idem, quod verſus Homericus: Οὐκ ἔστι χάρις μετόπισθεν ἀέργων: *Id eſt, Benefacti gratia rara eſt, Itemq́; Ovidianum hoc: Nil, niſi quod prodeſt, carum eſt.*

Lepores & Ranæ.

Lepores quodam in conventu de miſeria & fortuna infelice vitæ ſuæ conqueſti, quòd & à beſtiis illi & ab hominibus impugnarentur (nam & canibus & aquilis, & omnibus propemodum feris carnivoris ſeſe direptioni & prædæ eſſe) tùm ſibi mortem ultrò conſciſcere velle decreverunt. Statuebant enim, multò eſſe ſatius ſemel interire, quàm ſempiterna formidine agitari. Itaque re probata univerſis, ad proximam paludem cuncti impetu maximo ferebantur, ut in aquis demerſi ſuffocarentur. Ranæ autem, quæ fortè in herbis juxta paludem enatis incubabant, incurſione leporum territæ, ſubitò omnes in paludem ſe fugientes demiſêre. Tùm unus inter lepores, ut reliquis ſapientior: State, inquit, ſocii, neque in vos ipſos gravius quicquam conſulite. Nam vos quoque, ut videtis,

quædam animantes metuunt, quas ſcilicet eſſe miſeriores nobis oportet.

Fabula oſtendit, afflictis aliorum miſerias ſolatio eſſe.

Exponitur autem ab alijs hæc aliter, hoc modo: Excitari ſæpe periculis animos, & quid quiſq; poſſit, in diſcrimine demum intelligi. Hæc narratio eſt talis: Territi lepores ſilvarum ſtrepitu, incitatiſſimo curſu aufugiebant illo de loco. fugientibus obſtitit palus, in quam demergerentur trepidæ ranæ. Tunc unus natu grandior, cùm tanta, inquit ſit velocitas pedum noſtrorum, cur non potius murmura illa ſilvæ contemſimus, quam metuimus?

Lupus & Hœdus.

Exiens in paſcua capra, imperat hœdo, ne cui caulæ fores ante veſperam pandat. Vix fuerat profecta, cùm advenit lupus, & in quanam exilitate poterat, deducit vocem, ut capræ ſimilis videatur, & aperiri ſibi poſtulat. Cui hœdus, fraude intellecta: Imberbes, inquit, animantes admitti mater vetuit.

Docet fabula, ſalutem conſervari juventutis obſequio & obedientiâ parentum & magiſtrorũ.

De

De Cervo & Ove.

Petebat ab ove debitum frumentum cervus, idque teste lupo. Ovis territa fatebatur à se deberi illi frumentum, & præfiniri diem passa est, qua persolveret. Ea cùm advenisset, instanti cervo, ut frumentum curaret sibi afferendum, Quære, inquit ovis, mi cerve, in granariis divitum: nam mihi nullum est conditum domi meæ. Promisistin, inquit cervus, te hoc die redditurum mihi frumentum, confessa deberi? Ita factum, inquit ovis: Tùm pelli metuebam meæ.

Fabula docet, quod vi gestum contractumq; sit, ratum haberi non oportere.

Anguis & Agricola.

In vestibulo agricolæ caverna erat, quam incolebat anguis: hic puerum illius parvũ, à quo non provisus calcatus esset, ictum veneno sustulit, atque conscientia facinoris in cavernam statim serpendo se recipit. Pater dolore maximo ob mortem filii affectus, bipennem arripit, & ante fauces cavernæ assistit, obtruncaturus proserpentẽ anguem. Hic vero, cui in memoria hæreret perpetra-

tum facinus, egredi cautè, & prius circumſpicere omnia. Sed agricola vindictæ cupiditate feſtinans, plagam in anguem, vix-dum apparente capite, ſumma vi infert. At hic celeriter illud reducit, & mortem ſubterfugit, & bipennis in ſaxum impacta, ſignum impreſſit iræ & indignationis agricolæ. Paulò pòſt hortante uxore illius, cum angue ut reconciliatur, adponit ante cavernam panem & ſalem, & evocat anguem ad componendam pacem. Cui anguis: Nulla, inquit, firma pax fieri poterit, donec & buſtum filii tui, & iſtud ſignum tam violentæ plagæ in ſaxo apparuerit.

Significat fabula, non oblivisci homines, neq; deponere odia ac cupiditatem vindictæ, quàm diu veſtigia extent malorum, quibus affecti fuerint.

Vulpes & Ciconia.

Vulpes ciconiam cum invitaſſet, apponit illi juſculum in catillo; hanc ipſa liguriens, hortatur per jocum ciconiam, ipſa quoque ut veſcatur, & boni conſulat, quod appoſitum ſit, præſentique copia fruatur. Quid faceret ciconia, quæ ſe fraudari cibo, deri-

derique cerneret? Nihil igitur, inquit, requiro, & curata omnia ſunt lautè & abundè Sed ut gratia tibi referatur, venies ad me quoque cœnatum perendie. Quid opus eſt, inquit ludificans vulpecula? Nolo te mea cauſa ſumtus facere: Cur, inquit illa, tâm gravatè? Promitte verò. Fiat, inquit vulpes, etſi aliò vocata eſt opera. Abit ciconia, & vaſculum ſibi parat vitreum oblongum, & collo anguſtiore, in quod opiparas & delicatiſſimas eſcas indit, & vulpi, quæ ad cœnæ tempus affuerat, proponit. Tùm ipſa glutire belliſſimos cibos, juberéque vulpem edere, & paratis libenter uti. Vulpes ſe benignitate acceptam videns ea, qua nudius tertius ciconiam ipſa accepiſſet. Nihil, inquit, diſcedens, queror. Nam qui alios fallere volunt, ipſos quoque falli interdum oportet.

Oſtendit fabula, circumventiones & dolos plærumq; reverti ad auctores illorum.

Vulpes.

In ſtatuarii officinam irrepſerat vulpecula, ac contemplando diverſi generis & variæ formæ effigies, magnam voluptatem capiebat.

bat. Inter omnes tamen una muliebris corporis ſtatua imprimis illam delectabat, ad quam & accedere & ſermonem inſtituere, & blandiſſime alludere. Sed ſtatua immobili perſiſtente, vulpes indignata, quàm formoſa, inquit, facies cerebro caret!

Notantur hac fabula ſplendidi & conſpicui cùm corpore tùm fortunis, ſed ſtolidi & vecordes. Et videtur auctor huius alluſiſſe ad verſum Homericum Οδ. θ. *de Venere;*

Οὕνεκα ἡ καλὴ θυγάτηρ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος.

Filia pulcra quidem huic eſt, ſed mens deficit illam.

De Cornice ſuperbiente aliarum avium pennis.

Cornicula collectas pennas de reliquis avibus ſibi commodaverat, & ſuperba varietate illa reliquas omnes præ ſe aviculas contemnebat: Tùm forte hirundo notata ſua penna, advolans illam aufert; quo facto & reliquæ poſtea aves quæque ſuam ademêre cornici. Ita illa riſum movit omnibus, furtivis nudata coloribus, ut ait Horatus.

Signi-

Significat fabula, commendicatam speciem neq; diu durare, & perlevi momento dissolvi.

Musca & Formica.

Præferens se formicæ musca, illam abjicere verbis, & se extollere. Vide enim, inquit, quanta sit humilitas tua. Caua loca terrarum incolis, & perpetuò humi reptas, magno cum labore tenuem victum quærens. At malæ in sublime ferunt, & accipiunt mensæ regiæ: auro & argento ego eadem bibo, delicatissimis cibis vescor, purpurâ incubo: Quin etiam mollissimas sæpe genas formosarum deosculor. Fastidiosæ & inflatæ opinione felicitatis respondit Formica: Etiam hoc adde, improbitatem tuam invisam & odiosam esse omnibus, contra te flabella & venena parari. Itemque hoc media anni parte durare hanc beatam vitam tuam, dum sol fervet, hyeme & frigoribus statim occidere. At ego æstate mediocri labore exerceor, ut hyeme quietam & securam vitam possim degere.

Fabula hoc ait: Qui, quæ vult, dicit, ea, quæ non vult, audit. Et hoc: Non esse in parvis commodis, sed sine magnis incommodis vitam beatam.

Rana crepans.

Conſpicata bovem opimum rana, etiam ſe poſſe exæquare magnitudinem illam, ſi contractam & rugoſam pellem explicuiſſet, ſperabat. Cùm igitur ſe inflaret, rogat ſuos ranunculos, quàm longè à bovis mole abeſſe videatur, per, inquiunt illi, noſtra matercula, permultum. Tùm inflare ſe illa vehementiùs, & quæ videatur, rogare iterum, ubi unus, ut Horatius loquentem fecit, de pullis: Non ſi te ruperis, inquit, par eris.

Stultitia reprehenditur eorum, qui aſpirant ad non ſperandam excellentiam.

Lupus & Aſinus.

Lupus Conſpectum in paſcuis aſinum devoratur⁹, exoratur ab illo ut prius ſpinam extrahat defixā in calce pedis poſterioris. Sed dum lupus poſt aſinum abit, percuſſus, & vertigine oborta humi ſtratus, facultatem dedit aſino aufugiendi: Poſtea reverſus ad ſe: Coquus, inquit, qui eſſem, cur medicinam faciebam?

Fabula oſtendit vix ſine damno fieri, ut omiſſa arte, quam quiſq; novit atq; didicit, ad aliam facti-

factitandam aggrediatur. Hanc fabulam alij narrant de equo & leone profitente medicinam eodem sensu.

Asinus & Equus.

Videbatur asino beatus esse equus, qui tàm accuratè & copiosè pasceretur, cùm sibi ne paleæ quidem post maximam defatigationem abundè præberentur. Fortè autem bello exorto, cùm in prælium ab armato equus ageretur, & circumventus ab hostibus, post multiplices labores pugnæ tandem saucius collaberetur, hæc igitur omnia conspicatus asinus, quàm paulò ante fortunatum esse equum censuerat, tàm miserum & infelicem tùm esse judicabat.

Docet fabula, non esse principatus & opes propter splendorem appetendas, sed in consideratione invidiæ & discriminum, in quibus principes & opulenti versantur, boni consulendam tenuem fortunam & mediocritatem vitæ. Itaq; & Plato, Vlyßis animum elegisse, ait vitam hominis privati, & non negotiosi, neglectis omnibus alijs honoribus & opulentia potentiaq; præclaris.

Vespertilio transfuga.

Bellum gerebant bestiæ cum volucribus, cumque videretur victoria ad has sese inclinare, vespertilio, quę eventum expectarat, neque alterutri parti adhuc sese applicuerat, cum bestiis congungitur. Mox fortuna Mutata, ut hæc est belli varia, vincentibus virtute aquilæ volucribus, ad aves illa revolat; A quibus, ut transfuga nudata pennis, ab avium convictu exclusa, & ad nocturnos volatus damnata, pænas dedit perfidiæ.

Contra mendaces, & subdoles ac perfidos, hæc fabula composita est.

Lupus & Vulpes.

Copiosam prædam lupus in antrum congesserat. Accurrit vulpes, & blandè illum compellat, & gratulatur adventui prospero illius: Diu enim, inquit, à nobis abfuisti, & solicitos habuisti morâ reversionis tuæ. Lupus vulpeculam assentatione sua aliquid de præda sibi quærere intelligens: Benè, inquit, habet, tibi tamen partem afferre non potui. Falsa spe sua vulpes, & ad iram & vindictæ cupiditatem conversa, accedit ad pastorem,

&

& heus tu, quid mihi dare vis, inquit, ſi nunc tradidero in manum tuam ſempiternum hoſtem gregis tui? Omnia, quæ vellet, promittente paſtore, paucos caſeolos paciſcitur, & illum ad ſpecum lupi armatum deducit, qui facilè hunc interemit. Poſtea vulpem venientem petitum mercedem proditionis, accerſitis ad tempus deſtinatum venatoribus objicit. Itaque illa ſibi interitum imminere videns: Hoc, inquit, divinum certè eſt judicium, ut ego, quæ alterum fraude perdidi, fraude circumventa interea m.

Fabula narratur contra invidiam, & docet, Malos male perire.

Lupus & Hircus.

Hircus evaſerat lupum inſequentem in rupem, in quam pervenire ille non poſſet. Vbi aliquantiſper lupus cùm obſediſſet eum, tandem fame depulſus, ſitienti tùm hirco ad fluvium vicinum deſcendendi facultatem dedit. In fluvio autem cornua procera, & crura levia contemplatus hircus, placere ſibi, & ſe incuſare, qui lupum fugiſſet. Lupus ſtultum immorantem in fluvio, & aſpectantem imaginem ſuam, clanculum ador-

tus

tus comprehendit, & iam fruſtra deplorantem ſuam vanitatem aſportat atque devorat.

Contra ſtultitiam ſuperborum fabula narratur, ſimili quidem illa prorſus ſenſu, & de cervo laudante ſpeciem cornuum apparentium in aqua, & poſtea damnante illa, cum fugiendum eſſet per denſam arboribas ſylvam.

Felis.

Irrepſerat in in officinam excuſoris, ſeu felis ſeu vipera, ibique repertam limam lingere cœpit, cumque ſauciata de lingua cruor manaret, gaudens illa eventu, quòd crederet ferrum à ſe lacerari, non fecit lingendi finem, donec tota lingua abſumeretur.

Fabula dicitùr contra eos, qui cupiditatibus & pertinacia ſua ſeipſos damnis afficiunt.

Luporum & Ovium pax.

Cum lupis bellum gerebant oves, atque illæ adjutæ auxilio canum, ſemper pares, ſæpe etiam ſuperiores erant. Lupi, victoriâ deſperata, ad oves legatos mittunt, qui pacem petant. Conditiones ferebant, canes lupis ut obſides darentur ab ovibus, ipſæ catulos luporum acciperent. Cùm de omnibus

nibus convenisset, pax jurisiurandi religione firmatur. Paulò pòst securis ovibus cùm fortè ulularent catuli luporum, illi in miseras & destitutas omni ope, quasi violatrices pacis, qui injuria obsides acceptos affecissent, irruunt, & ita prius impunè illas rapiunt atque vorant.

Monet fabula, ut eos, à quibus defendi nos scimus, diligenter colere velimus.

Securis & Ligna.

Factę securi petit à silvâ manubrium lignator. Silva ad eum usum dedit stipitem oleastri. Tùm instructa ad cædendum securi, silvam lignator populari, & arbores truncare. Ibi fertur fraxino dixisse quercus: Feramus æquo animo, soror, malum, quod ipsæ nobis accersivimus.

Fabula monet, ne armemus contra nos hostes nostros.

Venter & Membra.

Inquiunt quodam tempore membra: Nosne te, venter, ita semper ociosum alemus ministerio nostro? Non faciemus. Sed dum ventri cibus subtrahitur, totum corpus debi-

debilitatur, & membra ferò pœnitere cœpit invidiæ.

Fabula narratur contra seditionem & contra societatis violationem, exposita eleganter à Livio.

Simius & Vulpes.

Mea vulpecula, inquit Simius, da mihi de cauda tua tàm grandi & onerosa tibi, portiunculam, qua tegam patentes nates. Quàm grandi? inquit vulpes. Quòd si illam esset necesse plaustro post me subvehi, tu tamen nunquam uno huius pilo vestitior fieres.

Fabula hæc malignitatem locupletum notat.

Cervus & Boves.

Exagitatus à canibus ad boves confugit cervus, orans ut se tegere velint, & apud se delitescere patiantur. Non repudiant preces illius boves, sed monent, ut de tutioribus latebris sibi prospicere velit, ajuntque vereri se, ne in stabulo deprehendatur. Omne se periculum subiturū affirmantem recipiunt, & fœno atque stramine obruunt. Advenit paulò pòst villicus, & negligenter ad boves respicit atque abit. Lætus cervus, se omne

discri-

discrimen evitasse sperat: sed cognoscit à bobus, mox affuturum ipsum villæ & agrorum dominum, cuius diligentiam & inspectionem si evaserit, tùm sibi certò salutem posse polliceri. Venit igitur paterfamilias, & ob malè curatos boves indignatur, & quo quidque conditum ac repositum loco sit, cognoscit & aspicit, ad pleraque etiam manus ipse admovet. Inter hanc curam & attentionem apparent cornua cervi, & ipse latens intra stramenta, & à gaudente patrefamilias cæditur.

Fabula docet qui ad alienos confugiant, si serventur, singulari hoc fortunæ beneficio fieri, itaque malum haud ferè evadere. Docet etiam, diligentem curam & considerationem rerum suarum unicuique esse fructuosam, & nisi aspectu heri domus illustretur, omnia esse in caligine & tenebris, secundùm hanc Æschyli sententiam:

Est domus oculus, assidua heri in domo præsentia. Et præclare Plinius hoc scripsit: Ita est profectò, opera, non impensa, cultura constat. Et ideo maiores, fertilissimum in agro oculum domini esse dixerunt: eademq́ue sententia ex Aristotele citatur.

Leo

Leo & Vulpes.

Leo ſenio confectus cùm vires non ſuppeterent ad victum parandum, callidum cepit conſilium ſuſtentandi vitam. Itaque in antro, quaſi periculoſo morbo correptus decumbens, quòd ad ipſum viſendum paſſim animantes reliquæ advenerint, prehenſas illas devorabat. Atque ita beſtiarum multitudine à leone abſumta, accedit tandem & vulpecula ad antrum, & ante illud ſubſiſtit, hæſitans atque circumſpectans. Tùm leo, quid ceſſet, cur non adeat ad ſe, rogat. At illa id, quod Horatius verſibus retulit, reſpondiſſe fertur:

Quia me veſtigia terrent.
Omnia te adverſum ſpectantia, nulla retrorſum.

Fabula docet, prudentes ante pericula cavere ſibi, & ea ſigna, quibus mala portendantur, notare & hac effugere.

Vulpes & Muſtela.

Vulpes irrepſerat in frumenti cameram per anguſtam rimam, quòd valde macilenta eſſet, & corpore attenuato fame. Repleta autem, cùm eadem ſe recipere & egredi vellet,

let, non magis patuit exitus diſtentæ cibo. Tùm nitentem & urgentem fugam, conſpicata muſtela monet, ut ſic exire ſtudeat, quemadmodum intraverit. Macie enim priſtina recuperata, tùm demum evaſuram illà, quà ſubiiſſet.

Horatius ad Mecœnatem fabula utitur hac ſignificatione: Qui à divitibus & potentibus locupletentur, eos intelligendum ſe in carcerem includere obſequij illorum, neque inde, niſi partorum commodorū amiſſione, liberari ferè poſſe.

De Equo & Cervo.

Tenuerat equus pratum aliquantiſper ſolus, poſteà cùm in illud & cervus ventitaret, & pabulum conſumeret, cupidus ille vindictæ, quærit ab homine, utrum ope ipſius adjutus, injurias cervi ulciſci poſſit: Cui reſpondit homo, poſſe, frenū ſi recipiat equus, & ſe conſcendi patiatur ab armato. Annuente autem equo, tantùm abfuit, ut de cervo ſperatas pœnas ſumere liceret, ut etiā ipſe in ſervitute deinceps vivere cogeretur.

Fabula monet, ne cum ullo tam graves inimicitias exerceamus, ut lædendi illius cupiditate,

ma-

malum etiam nobis non dubitemus accersere.
Horatius ita explicat:

Quisquis pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehit improbus at-
Serviat æternum qui parvo nesciet uti. (*huc*

Adolescens & Coquus.

Cum forte propter cocum adolescentes duo versuti atque furaces assedissent, occupato coco rebus suis, unus horum rapuit frustum carnis, & alteri tradidit, qui demisit in sinum. Cocus postquam ad carnes respexit, & abesse aliquid sensit, qui sciret adfuisse præter duos istos neminem, repetere ab illis amissum frustum cœpit. At is qui de altero acceperat, dejerare, se non abstulisse, qui verò ipse sustulerat, penes se non esse. Cocus intelligere improbos esse & veteratores. Et mihi quidem, inquit, quid factum sit ignaro, verba dare potestis; Deum autem profectò non falletis.

Deterret fabula à fallacia & fraude sermonis & perjurio: nihil enim horum non manifestum Deo est, quamvis fortè hominum animadversionem effugiat.

Ca-

Canis & Corvus.

Canis in culinam introgreſſus, occupato coco, neque animadvertente, corculum pecudis rapuit & aufugit; Quem his verbis cocus fertur eſſe perſecutus: Age, nunc hoc abſtuleris impunè: ſic tamen habeto, te poſthac ubicunque conſpectus ſis, cautiùs à me obſervatum iri. Non enim cor abſtuliſti à me, ſed cor mihi attribuiſti.

Id fabula docet, quod apud Herodotum Crœſus loquitur: Rebus adverſis intelligentiam excitari.

Canis & Ovis.

Poſtulabat in judicio canis ovem debiti, quòd repeteret mutuum modiorum trium frumenti: teſtimonium dicebant lupus, milvius & accipiter. Victa ovis & condemnata (ſola enim erat, & planum fecerat teſtibus deberi ſibi frumentum canis) quamvis non deberet, coacta judicatum ſolvere, ante tempus tonſuræ vendidiſſe lanas dicitur, quarū precio frumentum mercaretur, & cani ſatisfaceret,

Fabu-

Fabula docet, à malitia potentiorum nullius innocentiam tutam esse.

Hœdus & Lupus.

Cum lupum evasisset Hœdus, & confugisset in caulam ovium: Quid tu stulte, inquit ille, hîc te salvum futurum speras, ubi videas quotidie ad cædem rapi pecudes, & mactari dijs? Non curo, inquit Hœdus: nã si moriendum sit, quantò præclarius mihi fuerit, meo cruore aspergi aras deorum immortalium, quàm irrigari siccas lupi fauces?

Significat fabula, mortem communem & paratam omnibus cum honestate & lauda conjungi oportere, si fieri ullo modo possit. Pertinetque hûc memorabilis sententia, quæ est posita in defensione Ctesiphontis: Finem & exitum vitæ mortem universis esse propositum, neque si in cavea inclusus aliquis asservandum se curet, ideò latere illum morti posse. Bonos autem & fortes viros virtutem colere debere, in optima quidem spe eventuum, sic tamen paratos, ut ferant fortiter, quæcunque Deus immiserit. No-

Notatur fabula etiam hoc modo: Commiſerat ovis agnum cuſtodiæ hircorum, ubi cùm eſſet tutus à vi lupi: Quid tu, inquit lupus, hîc poti9 apud ſtolidum gregem victitas, & ſalebroſa loca ſequeris, quàm apud tuos amœnis in pratis paſcua opima carpis? Cui agnus, Mater, reſpondit, mea, hîc me manere juſſit, & contra voluntatem ſuam hinc recedere vetuit.

Fabula docet, obſervationem eorum, quæ præcipiunt parentes, juventuti ſalutarem eſſe.

De Homine & Fele.

Habebat in deliciis felem adoleſcens: Eam ut in puellam converteret, cùm Venerem exoraſſet, lætas nuptias celebrat. Aderat & Venus convivio: Hæc volens periculum facere, cum formane etiam animum priorem exuiſſet, emittit in medium murem. Ad hunc intuita ſponſa, quæ inter virgines exornata aſſederat, commoveri quidem admodum, ſed ſe tamen reprehendere & continere. Tum Venus alterum muſculum emiſit. Quo viſo iſta, non magis apud ſe, exilire, & oblita omnium, muſculum inſequi coe-

cœpit. Ex eo intellectum, difficulter, vel potiùs nullo pacto naturam mutari posse.

Fabula docet, ingenitos mores & insitam mentem, nulla arte posse transformari.

Agricola & Filij.

Cum sentiret appropinquare sibi mortem agricola senex, cui domi esset soboles numerosa, sæpe ut fit, discordans, ita studuit conjungere animos & sententias illorum: Apponit ante illos fascem virgularum aridarum, & frangere jubet, cùm non possent, distribuit singulis singulas virgas, iisque celeriter confractis, docere conatus fuit illos, quàm firma esset res concordia, & quàm imbecillis discotdia.

Narrantur & de pilis caudæ æquinæ. & de fasce sagittarum similia.

Equus & Asinus.

Agitabat quidam equum & asinum onustos sarcinis. Deficiente autem in itinere asino, & petente ab equo, ut aliqua parte oneris se levaret, si se vivum aspicere vellet, repudiavit equus preces illius. Paulò igitur pòst fatigatione & labore consumtus asinus

in via corruit, & efflavit animam. Tùm agitator omnes ſarcinas, quas aſinus portaverat, atque inſuper etiam detractam pellem aſino, in equum impoſuit. Ibi ille deplorans fortunam ſuam, cùm ſerò eum faſtidii pœniteret: Me miſerum, inquit, qui parvulum onus in me ſuſcipere gravatus fuerim, cùm nunc cogar tantùm ferre, accedente etiam pelle comitis mei, cujus preces tàm ſuperbè contemſeram.

Docet fabula, ſi ſuperiores cum inferioribus operas ſuas communicent, hoc ſolere utriſq; ſalutare eſſe.

Carbonarius & Fullo.

Conduxerat perquam ſpacioſas ædes carbonarius. Itaque invitat fullonem habitantem anguſtiùs, ad ſe ut commigret Negavit fullo ſibi hoc faciendum, neque fieri omninò oportere. Quid enim nobis commercij, inquit, inter nos eſſe poſſit? cùm, quæ ego forte eluendo nitida reddidiſſem, ea tu fuligine & maculis repleres.

Docet fabula, diſſimilia non rectè conjungi. Itaq; dicitur & proverbio veteri: Pares cum paribus facilè congregari.

Auceps

Auceps & Anguis.

Exiit ad aucupium cum visco quidam & arundinibus, ac turdum fortè in alta arbore sedentem conspicatus, intendere atque construere calamos, & viscum allinere cœpit, defixis in turdo oculis atque spe sua. Inter hæc miser anguem latentem in herba calcat, à quo irritato ictus, & letali accepto vulnere, jam moriens: Me miserum, inquit, qui dum alteri insidias struo, ego circumventus & captus pereo!

Docet fabula, eos, qui aliis malè consulere student, sibi interdum primis malum accersere, secundùm hanc Hesiodeam sententiam:

Malum consilium consultori pessimum.

Tubicen.

Tubicen cantu suo concitatis aciebus, & prælio commisso captus: Ne me, inquit, vos interficite; nemo enim vestrum à me est occisus, quippe qui inermis nihil nisi tubam hanc, ut videtis, habeam. At hostes, Ideo te, inquiunt, cupidiùs interimemus, quòd pugnandi imperitus, alios ad pugnas & dimicationes incitare soleas.

Fabula docet, nocentiores esse eos, qui potentes instigent & irritent ad malefaciendum alijs, quam privatos ullos, qui ipsi malefici sint.

Canis & Lupus.

Admirans lupus nitorem corpulenti canis: Quanta, inquit, frater, felicitas est vitæ tuæ! Licet igitur, inquit canis, mecum in urbem venias, & eadem fruare felicitate. Dum unà pergunt, animadvertit lupus in canis collo attritos pilos. Tùm iugumne etiam sustinendum tibi est? inquit. Ceruix enim hoc glabra indicat, ut videtur. Die, inquit canis, alligor, ut noctu sim acrior & vigilantior, atque hæc vestigia sunt collaris, quod circumdari solet cervici. Hoc audito lupus: Vale, inquit, amice: Jam nihil moror servilem felicitatem tuam.

Ostendit fabula, nihil esse libertate melius neque præstantius.

Herus & Canes.

In prædio sub urbe quidam tempestate inclusus, primùm ouibus mactatis vitam sustentauit, mox durante illa, ne à bobus quidem aratoribus abstinuit. Quæ cùm canes fieri

fieri viderent, consilium inter se aufugiendi illinc inierunt, quòd non sperare posse viderentur, ibi locorum se tutos futuros, vbi bobus aratoribus non parceretur.

Monet fabula: illos fugiendos inprimis, apud quos ne domestici quidem & necessarij in tuto esse videantur.

Vulpes & Leo.

Quæ nunquam leonem vulpes viderat, cùm huic fortè occurrisset, ita fertur exterrita, vt penè moreretur formidine. Eundem conspicata iterum, extimuit quidem, sed nequaquam vt dudum. Tertiò illi obuiam facta, tàm firmo animo fuit, vt accedere propiùs, & compellare illum auderet.

Ostendit fabula, etiam grauissima & difficilima negotia vsu & consuetudine tractabilia reddi.

Itemq; hoc, Inopinata omnia vehementiùs animos perturbare consueuisse.

Aquila & Vulpes.

Iniit quodam tempore societatem aquila cum vulpe, quæ vt usu familiaritatis confirmaretur, etiam nidos illis vicinos habere visum.

ſuum. Et aquila quidem ſuum in arbore fixit procera; at vulpes propinquas arbuſculas occupauit. Accidit fortè, vt parvulis ſuis relictis domi, vulpes ad quærendum paſtum exiret. Aquila, cui eo die non fuiſſet præda oblata, eſuriens vnà cum pullis ſuis arreptos catulos neceſſariæ vulpis, in ſuum nidum deportat & illis ſeſe ac ſuos exaturat. Reverſa paulò pòſt vulpes, vbi rem geſtam cognovit, incredibili dolore affecta fuit, cumque ſuorum interitum ferret iniquiſſimè, tùm hoc illam excruciabat, & ita deſpectam ſe ab aquila, & vindicandæ tantæ iniuriæ nullam ſibi viam apertam eſſe. Facilè enim intelligebat, celeritate illam atque viribus longè præſtare. Fecit igitur quod concedebatur, vt obſequeretur amico ſuo, & propter arborem adſiſtens, maledictis & conuicijs non magis iam neceſſariam ſuam, ſed hoſtem capitalem inſectata, deos in tàm indigni facinoris vltionem aduocauit. Aquila deſuper hæc ridere, & illam contemnere. Non diu autem poſt hæc, cùm forte in eo loco feriæ eſſent ruſticanæ & exta mactati pecoris adolerentur, aduolauit aquila, vt conſueue-

 rat,

rat, ad exta; quæ dum rapit, adhæsit de fauilla & carbonibus aliquid, quo in nidum vnà cum illis delato, & fortè vento exorto, materia, qua nidus congestus fuerat, flamma concepta exarsit, cumque illa incendio dissiparetur, delapsi sunt & pulli aquilæ in terram semiusti, quos tùm vulpes inspectante aquila in sua dumeta auferens, in magna lætitia vindictæ deuorauit.

Fabula hæc docet, perfidos & sceleratos, quamuis iniurias & vim potentiâ sua aliquantisper defendant, numinis tamen animaduersionem & vltionem euadere non solere, secundùm Horatianum hoc:

Raro antecedentem scelestum
Deseruit pede pœna claudo.

Narratur fabula etiam aliter: Extorsisse ab aquila vulpem pullos suos minis, cùm accurrisset ad arborem cum face, tanquam incensura illam. Docetq́ nonnunquam etiam imbecilles irritatos potentibus terrori esse. Nam vt dicitur:
ἔνεστι κἀν μύρμηκι καὶ σέρφῳ χολή.

De Agricola & Ciconia.

Inter grues cepit agricola & ciconiam. Hæc deprecata ab illo vitam, non solùm innocen-

nocentem, ſed etiam pium ſe, & hominibus prodeſſe commemorat. Nam & noſtrum genus, inquit, venenatas beſtias venatur ac deuorat, & effœtos ſenecta parentes geſtat atque ſubleuat. Huic reſpondit agricola: Credere ſe vera eſſe omnia, quæ recenſuerit; ſed inter nocentes captam eandem oportere pœnam ſufferre, quàm illos.

Fabula ſignificat, ſimilem quenq; haberi ijs, cum quibus conſociatus, & inter quos deprehenſos fuerit.

Felis & Gallus Gallinaceus.

Felis captum Gallum cùm vellet videri iure occidiſſe, accuſare illum cœpit primùm moleſtiæ, quam afferret mortalibus, quibus perpetuam noctem obſtreperet clamoribus ſuis, & quòd acquieſcere defatigatus non pateretur. Hoc cùm gallus defenderet, quod illis hac re vtilem ſe operam dare aſſereret, qui ad neceſſaria opera eos excitaret, indicaretque his faciendis tempus idoneum: Tę tamen, inquit felis, nullum aliud eſt animal magis impudicum, qui naturæ legibus confuſis, cum matribus & ſororibus te com-

 miſces.

miſces. Hoc ego, inquit gallus, ſtudio inſeruio rebus & commodis heri mei, quò plura huic oua pariantur. Cùm igitur nullum poſſet afferre crimen felis, quod in gallo adhæreſceret: Tu licet, inquit, cauſa non inferior eſſe videare, mihi tamen eſurire in animo non eſt, atque ita illum iugulat.

Imago hæc eſt ſuperbiæ & crudelitatis. Hæc enim vitia, quicquid dicatur aut fiat, iniuſtam vim vrgent, quamuis prætexere, ſi quid fortè poſſint facinoribus ſuis, non omittant.

De mendace Puero.

Puer cuſtos ouium crebrò perluſum magnis clamoribus opem ruſticorum inplorabat, contra incurſiones luporum. Sæpe autem fruſtatos eos, qui auxilium illi laturi aduenerant, tandem lupo irruente, cum lacrymis clamare, & orare miſerabili voce, vt ſubueniretur ſibi & gregi. Qui audiebant, ludere illum pariter vt antè arbitrati, neglexerunt preces & implorationem vani pueri. Ita liberè in oues graſſatus lupus fuit.

Fabula docet, hoc conſequi mendaces, vt verum etiam dicentibus nemo credat. Hanc de nuga-

nugatore & plano, qui se crus simularat fregisse, Horatius exposuit.

De Aquila & Monedula.

Aquilam rapientem agnum conspicata monedula, idem de ariete facere conatur; sed in villis pecudis, cùm vngulæ implicitæ essent, capta à pastore, & dono data filio fuit, qui illa in ludo pro monedula postea, quæ sua opinione aquilæ par fuerat, vsus est.

Deterret fabula ab affectandis ijs rebus, quæ res maiores sint, quàm vt vos assequi posse videamur.

Canis in præsepi.

Frendens canis dentibus, & allatrans nonnunquam in præsepi iacebat, à quo boues terrebantur, neque admittebantur ad pabula; Cui vnus: Quanta ista, inquit, inuidia est, non pati te, vt eo cibo vescamur, quẽ tu capere nec velis, nec possis?

Fabula de prouerbio composita est, quo notatur inuidentiæ malignitas.

Asinus & Corvus.

Asinus pascebatur quodam in prato; hujus in exulceratum dorsum involat corvus,

& tundit roſtro ſauciam cutem: Tum aſinus igitur rudere & ſubſilire; at agitator ridere. Præteriens autem fortè lupus, & hæc cernens: O noſtrum infortunatum genus, inquit, quos omnes ad primum conſpectum clamoribus & armis inſectantur; iſti autem, corvũ ſignificans, impunè licet aſini pellem pectere, atque inſuper etiam irridetur.

Oſtendit fabula, improbos & damnoſos ſtatim eſſe manifeſtos, cùm primùm apparuerint.

Narratur fabula ſimiliter de cornicula involante in tergum ovis, quæ cùm ovis illi diceret, non ferret hoc canis, reſponderit, ſcire ſe quibus inſultare, & quos cavere debeat. Quæ narratio indicat, imbecilles eſſe obnoxios iniuriæ.

Pauo.

Conqueſtum graviter apud Junonem, auem illius propriam, pavonem accepimus, quòd jn tanta formoſitate & ſplendore pennarum, vocis ſuavitate deficeretur, cùm luſcinia tam nihili volucris illa abundaret: Cui Juno: Rectè, inquit; non enim omnia in vnum bona conferri oportuit.

Fabula nos admonet ſententiæ Homericæ: Non datur vt rebus præcellat in omnibus vnus.

Mustela.

Imbecillis iam & annis grauis mustela, mures assequi non magis poterat. Hanc igitur excogitat fraudem: In frumenti manipulos se implicat: eodem veniunt & mures, fruges vt erodant; hos illa sine labore & defatigatione capit atque devorat.

Fabula docet, viribus deficientibus magnum in prudentia subsidium esse positum.

Arbor tralaticia.

Ferunt villicum cuiusdam magna cum cura hortos colere solitum, & studuisse hero afferre de arbore quadam inprimis suavia mala. Hanc ar orem herum cupijsse transferri in villam suburbanam, quæ vel vetustate, vel alia quapiam de causa statim exarverit: Tùm dixisse patremfamiliàs, suo se damno experiri, annosam stirpem transferri non expedire.

Epimythion Mantuani non inelegans est:

Qui nimiùm sapiunt, atq; inconcessa sequuntur,
Desipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

Leo & Rana.

Leo auditis ranæ clamoribus, quos illa

toto rictu edebat quàm maximos, primùm percelli animo valde cœpit, quòd crederet, ingentem animantem esse auctorem tanti clamoris. Animo tamen confirmato circumspicere, & contra illum clamatorem, quisquis esset, sese parare, & ad pugnam accingere. Cùm videt prorepentem ranam de propinquo lacu, ibi leo, simul indignatione simul etiam pudore affectus, pede illam calcatam attriuit.

Docet fabula, non esse ad quemlibet strepitum expavescendum, neque nos inexplorata re terreri oportere.

Formica & Columba.

Formica sitiens in fonticulum se dimiserat, sed vndis ablata veniebat tam in periculum, ne suffocaretur, cùm non esset, vbi consisteret. Hoc columba cernens, de arbore iuxta fontem enata, defractum ramum in aquas abiecit, ovi adhærescens formica mortem evasit. Paulò pòst affuit auceps, & arundinibus dispositis vitæ columbæ insidiari cœpit: Cui metuens formica, ad aucupem inter opus arrepsit, & ita vehementer illum

illum pupugit, vt arundines præ dolore abjiceret, atque harum ſtrepitu territa columba auolavit, ac periculum vitauit.

Docet fabula, erga benè meritos eſſe nos gratos debere.

Pauo & Monedula.

Cum haberent comitia volucres regi creando, petijt regnum pauo, quòd ſe ob formam illo dignum præ cunctis eſſe diceret. Qui cùm omnium ſuffragia laturus videretur: Hic tamen rex, inquit monedula, fortè ſi factus, & aquilem hoſtem habuerimus, quidnam opis auxilijue poterit afferre?

Monet fabula, in principibus legendis non ſpeciem modò, ſed etiam virtutem & ſapientiam ſpectari oportere.

Medicus & Ægrotus.

Ducebatur funus; hoc medicus, cuius opera in morbo uſus fuerat mortuus, comitabatur: Atque ibi cum alijs, qui funus proſequebantur, multa verba facere, &, ſi vino, abſtinuiſſet iſte, inquit, ac celeriter aluus fuiſſet humidior facta, vt purgaretur, poterat conualeſcere. Tum de amicis vnus: Hæc

Hæc inquit, qua lingua nunc dicis, cùm occasione amiſſa fruſtra memorentur? Quo tempore verò rectè ac vtiliter fuiſſent dicta, ea reticuiſti.

Monet fabula, neceſſario tempore ſuccurrendum laborantibus. Vſusq; eſt hac ſimilitudine elegantiſſimè contra Æſchinem Demoſthenes. Nequicquam autem monet, qui ſerò monet, id quod & Ouidius eleganter verſibus expreſſit, de Pon. lib. 2. Nunc mihi naufragio quid prodeſt dicere facto,

Quo mea debuerit currere cimba via?

Narratur fabula & contra voracitatem ac ingluuiem hoc modo: Ducebatur funus cuidam, ac quærentibus compluribus, quo morbo ille mortuus eſſet: Medicus, vt fortè aderat, Quid quæritis? inquit; Hic fame & ſiti perijt; mirantibus omnibus, nunquam enim, ait, impleri cibo, neque ſatiari potu illum vidi.

Leo, Aſinus & Vulpes.

Amicitiam quodam tempore iunxêre inter ſe leo, aſinus, vulpes, atque ita communiter venatum exiêre. Copioſa autem præda parta, iubet aſinum leo illam diuidere:

Qui

Qui ſimpliciter in tres æquales partes diſtribuens, ſorte putabat decerni oportere, quam quiſque deberet ſumere. Ob hæc leo ira commotus, in aſinum irruit, & dilacerat atque deuorat miſerum. Tùm vulpem diuidere iubet. At illa in vnum aceruum congeſtis vniuerſis, ſibi eximit paruam portiunculam, atque hanc iuſtam diuiſionem eſſe dixit, vt leoni, cuius non ſolùm auſpicijs, ſed etiam laboribus omnibus omnia eſſent quæſita plurima extra quidem ſortem cederent. Cui leo: Quis te, inquit, optima vulpecula, tàm ſcitè partiri docuit? Aſini, reſpondit vulpes, mi leo fortiſſime, aſini ſocij noſtri caſus.

Docet fabula, ſolere aliorum calamitate & malis prudentiores reddi homines.

Hœdus & Lupus.

Supra tectum domus ſtans hœdus lupum prætereuntem inclamabat, & illi maledicebat: Cui lupus, Non tu, inquit, ſed tectum mihi maledicit.

Sæpè locus & tempus fortes facit homines timidos, vt inſultare etiam præſentibus non vereantur. Aſi-

Aſinus & Olitor.

Serviens apud olitorem aſinus, cùm perpetuis laboribus feſſo pabulum exiguū præberetur, precibus ſuis Iouem exoravit, vt illo domino liberatus, ad alterum perueniret. Ita venundatus nactus eſt herum figulum. Quo in ſeruitio, cùm & luti & vaſorum oneribus grauaretur, minùs ſibi viuendum putabat, & multò quàm prius majoribus precibus, vt liberaretur, Iouem fatigabat. Ioue igitur volente, tertiò venijt, adductuſque fuit cerdoni. Apud quem, cùm quæ geruntur videret: Heu mihi, cum gemitu, inquit, quantò priores ſeruitutes tolerabiliores erant! Nam ab hoc intelligo etiam pelli meæ periculum imminere.

Fabula oſtendit, tum maximè homines veterem fortunam requirere, cùm noua experiri cœperint.

Mulier & Ancillæ.

Mulier vidua, quæ texendo vitam ſuſtentabat, ſolebat ad operas excitare de nocte ancillas ſuas. cùm quidem gallorum cantus auditi eſſent. At illæ diuturno labore defatiga-

fatigatæ ſtatuerunt gallum domeſticum interficere, quòd huius cantu de ſomno dominam ſuſcitari dicerent. Quo facto deteriore conditione quam prius eſſe cœperunt. Nam de hora & tempore incerta domina & dubitans, prima ſæpe nocte famulas poſtea excitabat.

Indicat fabula, ſæpenumero bonæ ſpei conſilia habere exitum infelicem.

Equus & Aſinus.

O te beatum, inquit aſellus fortè obuiā factus equo bellatori, me verò infelicem & miſerum! Quantus enim nitor cutis tuæ! quàm plenū corpus! quanta agilitas! quàm venuſta ceruix! Ego verò ſtrigoſus, iners, humilis, famelicus, fuſtium delitiæ ſum. Placebat his equus ſibi, & paulò quàm antè incedebat magis arduus. Paulò autem pòſt in prælio defatigatus, extimulatus, vulneratus, demiſſo capite collabens: Heu inquit, quantopere falſus fuit, qui meam fortunam præ ſua tàm vehementer nuper collaudarit, cuius ſplendor me in hæc mala & exitium demerſit!

Ne-

Nemo temerè aut alterius fortunam suspiciat, aut suam despiciat. Is enim est satis felix, cui, secundùm Horatium, Deus obtulit parca, quod satis est, manu.

Capra & Lupus.

Conspicatus in alta rupe stantem capram, Quin tu, inquit, vel leo, vel lupus, hûc in herbidos campos, & ad lætas frondes descendis & ista sterilia & nuda loca relinquis? Cui respondit capra (senserat enim fraudulentè locutum) Non esse in animo sibi, dulcia præponere salutaribus.

Fabula docet, voluptatum studium interdum esse exitiale.

Vultur.

Vultur invitatis aviculis ad conuiuium, quod illis daturus esset die natali suo, postquàm hæ affuêre ad tempus, clausis foribus domus; capere & occidere singillatim omnes, & de inuitatis epulas sibi instruere cœpit.

Fabula monet, voluptatis sectatores non prouisum in exitium incidere solere.

Anseres & Grues.

In uno quodam prato paſcebantur anſeres & grues. Adueniente aucupe, grues leuitate ſua adiuti, facilè auolant: at anſeres impediti grauitate, dum moliuntur fugam, ab aucupe prehenduntur.

Oſtendit fabula, vrbe capta, cùm pauperes plerumq; vim hoſtilem effugiant, diuites in poteſtatem hoſtium venire, & in ſeruitutem abduci.

Simia.

Convocatus univerſis animantibus cognoſcere Iupiter volebat, cuiuſnam omniū formoſiſſima eſſet ſoboles. Tùm ſimia ſimiolum parvulum proferens, & Iovi oſtendens: Quid quæris Iupiter? inquit, nullum hoc formoſô formoſiorem invenies. Cui Jupiter: Ideo nudas, inquit, nates ſcilicet habet.

Docet fabula, de illius ore, qui ſeipſum aut ſua prædicet, laudes & ſordidas & ridiculas fieri.

Piſcator & Smaris.

Smaridem ajunt eſſe piſciculum parvum. Huius generis captam vnam perpuſillam oraſſe piſcatorem, qui ceperat, ferunt, vt illo ſe tempore amitteret, ac ſineret grandeſcere;

 tùm

tùm enim illum ſe maiore cum commodo ſuo facilè eſſe recepturum. At ego, inquit piſcator, deſipiam, ſi ſpe futuri boni vel maximi præſens è manibus dimittam, quamvis modicum.

Docet fabula, incogitantes eſſe, qui malint magna ſperare bona potiùs, quàm mediocribus frui.

Cicada & Formicæ.

Formicæ humectatas in hyeme ſiccabant fruges; ad has adit Cicada eſuriens, & orat, paululum cibi vt ſibi impertiant Cui illæ: Æſtate, inquiunt, quærere te oportuit Non vacabat, inquit Cicada. Quid faciebas igitur? inquiunt illæ. Cantationibus operam dabam, inquit. Tùm illæ: Si ceciniſti æſtate, inquiunt, hyeme ſaltato.

Monet fabula ne vlla in neceſſaria re ceſſemus, ne poſtea egentes, fruſtra præteritum tempus requiramus, aut aliorum opem imploremus.

Taurus & Hircus.

Cum urgeret taurum inſequens leo, confugit ille ad hirci caulam; ſed hircus in foribus reſiſtere, neque taurum intrò admittere. Tùm taurus, niſi vtroque noſtrûm robuſtior

bustior premeret me, facilè poteram tibi ostendere, quantò præstant tauri vires viribus hircinis.

Docet fabula, interdum iniurias & contumeliam debiliorum ferri necesse esse, propter metum validiorum.

Lupus & Mulier.

Esuriens lupus omnia loca circumiens cibum quærebat, tandem audit inter casam rusticam plorantem puerum, & interminantem matrem, ni desinat, lupis eum se velle projicere. Lupus eo dicto in spem vocatus, habiturum se cibum, totam diem astitit opperiens, dum puerum mater projiciat: sed vesperi hæc reconciliata puero, eidem abblandiens & assentans, Mi pupule, inquit, bono animo sis, lupum si venerit obtruncabimus. Tùm lupus tristis & deceptus abiens: In ista, inquit, domo aliter loquuntur, aliter sentiunt.

Fabula dicitur in eos, quorum dictis non respondent facta.

Testudo & Aquila.

Magnopere orabat aquilam Testudo, volare

lare ſeſe vt doceret. Aquila oſtendebat teſtudini, rem illam petere contrariam naturæ ipſius. Sed nihilo minus inſtare, & obſecrare aquilam, vt ſe volucrem facere vellet. Itaque ungulis arreptam aquila ſuſtulit in ſublime, & laxatis illis teſtudinem demiſit, vt per aërem ferretur, quæ delata in rupes, comminuta interijt.

Fabula docet, multos cupiditatibus ſuis obcæcatos conſilia prudentiorum reſpuere, & in exitium ruere ſtulticia ſua.

Cancri.

Mi nate grandior cancer parvulo dicebat, quin recta via incedis, neque obliquos intorques greſſus? Faciam, inquit ille, mi papule, ſi te idem facientem prius videro.

Docet fabula, adoleſcentiam domeſticis malis exemplorum maximè corrumpi.

Sol & Aquilo.

Solem & aquilonem de robore viribusque quondàm diſceptaſſe ferunt, conveniſſeque inter eos, vt uter viatori veſtem eriperet facilius, is validior haberetur. Priores igitur ſortitus Aquilo, ventus acer & vehemens,

mens, omnem vim flatus sui in conspectum fortè viatorem immisit, verùm ille quò magis ventus in se ferebatur, hoc arctius vestimenta continere, circumque se convoluere. At Sol æstus & calorem effundens, facilè effecit, vt viator se vestibus nudaret, non solùm pallio posito, sed etiam refibulata tunica.

Fabula dicit, cedere robur ingenio, secundùm Sophocleam sententiam:

Non pectore amplo qui sunt humerisq; arduis,
Sese tuentur proteguntq; maximè:
Sed consilij sapientia superat omnia.

De Asino induta Leonina pelle.

Pelle leonina indutus asinus territabat homines & bestias tanquam leo esset. Forte autem conspectæ aures eminentes & longæ, indicarunt stolidè superbientem asinum; Ita in pistrinum abactus, pœnas dedit temeritatis & petulantiæ suæ.

Fabula innuit, honores indignis collatos ad ignominiam plerunq; recidere. Diciturq; contra simulationem stultorum & gloriosorum.

 Ver-

Vermiculus & Vulpes.

Emersus de sterquilinio vermis, cœpit profiteri apud animantes, se esse medicum summum, neque cedere Pœoni deorum medico, vsu & experientia artis: Quem rugis deformem & nutantem intuita vulpes: Medice, inquit, teipsum curare priùs, atque ita profiteri artem debueras.

Docet fabula turpiter ea ostentari verbis, quæ re ipsa convincantur mendacij. Et est proverbio tritus huius sententiæ senarius Græcus, qui irridet medicum aliorū ipsum scatentem ulceribus.

Narratur fabula & de rana, prorsus eodem sensu.

Canis mordax.

Cani mordaci, vt omnes cavere illum possent, paterfamiliâs jusserat tintinnabulum appendi ex ære parvulum. Hoc ille, quasi præmio virtutis suæ, admodum superbire, & alios canes præ se contemnere: Cui vnus senior: Heus tu, inquit, an nescis indicari pravitatem morum tuorum tinnitu isto, non ornari ære corpus?

Corr-

Coercet fabula stulticiam vulgi, quod sæpe placet sibi notis & insignibus flagitiorum suorum.

Camelus.

Camelus repanda à Jove petebat, vt cornibus armaretur: Cuius ille stolidis precibus irrisis, etiam aures mutilauit, ut non solùm inermis, se etiam deformis de cætero esset.

Monet fabula, ineptis precibus deos non esse fatigandos.

Vrsi præceptum.

Magnus erat inter duos familiaritatis & necessitudinis usus, vt in summa conjunctione voluntatum atque studiorum vivere viderentur, operasque darent inter se mutuas, & alter alteri gratificaretur. Accidit, iter vt quodam tempore communiter ambobus faciendum esset, cumque transirent quasdã solitudines, in vrsum ingentem inciderunt, quo viso, vnus celeriter in arborem euasit, alter ab urso oppressus, cùm audisset illam feram cadavera non attingere, in terram se prostrauit, & attractam animam, quàm potuit vehementissimè continuit, ut vestigiũ nul-

nullum vitæ appareret. Vrſus omnibus partibus corporis pertentatis, & ore ſuo crebrò ad illius os aureſque admoto, cum pro mortuo reliquiſſet, abijt. Tùm metu ambo liberati proſequuntur incœptum iter. Inter eundum autem interrogat is, qui arborem conſcenderat, alterum, quidnam in aurem vrſus jacenti immurmuraſſet? Multa, inquit illa, quæ nunc memorare nihil attinet, ſed inprimis hoc præceptum dedit: Ne amicum eſſe quenquam mihi unquam perſuadeam, cuius fidem aduerſo tempore meo non fuerim expertus.

Docemur, verum eſſe quod Cicero ſcripſit præclarè, vt omnia, Pæto: Non facilè dijudicatur amor verus & fictus, niſi aliquod incidat ejuſmodi tempus, ut quaſi aurum igne, ſic benevolentia fidelis periculo aliquo perſpici poſſit: Cætera ſunt ſigna communia.

Crines alieni.

Calvus quidam alienos ſibi crines ſumſerat, Græci φενάκην vocant. Orto autem vehementiore vento, deturbati illi in viam, calvitium reliquère manifeſtum, quod irridentes qui præteribant, ille intuitus; Quid ride-

ridetis, inquit, à me ablatum esse, quod meum non erat?

Fabula docet, homines prudentes æquo animo ferre jacturam earum rerum, quas in se fortuna contulerit.

Olla natans.

Lebetem ahenum & ollam fictilem vndæ vis abstulerat. Tùm olla magnoperè vitare concursum aheni, & formidare ac tremere. Cui lebes: Quid metuis? inquit, non ego tibi nocebo. Respondet olla, in tali jactatione se non posse securo esse animo, cui non suspecta ipsius voluntas erga se, sed fortuitus concursus timori esset.

Docet fabula, periculosas omnibus modis esse conjunctiones potentum & impotentum.

Agricola.

Qui terram colebat, cùm agrum foderet, aurum fortè reperit. Memor igitur beneficij ut à terra in se collati, & gratus, hanc quotidie sertis redimire solebat. Ergo fortuna aliquando accedens ad illum: cur acceptum refers, inquit, terræ, quod tibi ego tribui, cùm statuissem te divitijs augere?

Nam ſorte, ſi ita cadat, mutata, & auro delato ad alios, ſatis ſcio, te non terram, ſed fortunam accuſaturum eſſe.

Fabula monet: autores beneficiorum agnoſcendos, & illis memoriam atque gratiam perſolvendam eſſe.

Grus & Pavo.

Pavo contra gruem aſſiſtens, explicatis pennis ſuis: Quanta eſt, inquit, formoſitas mea & deformitas tua? At Grus ſubvolans: Quãta eſt, inquit, levitas mea & tua tarditas?

Monet fabula, non eſſe ob aliquod bonum naturale ſuperbiendum, neq; contemnendum alterum, cui fortaſſe multò majora collata ſint.

Arundo & Olea.

Diſceptabant de fortitudine, robore & conſtantia olea ſeu quercus (nihil enim refert) & arundo. Cùm autem olea ſive quercus arundini exprobaret mobilitatem, & quòd ad quamvis illa exiguam auram tremeret, tacuit arundo. Non ita diu poſt, ingruentibus ventis & reſiſtente flatibus ipſorum olea vel quercu, ab horum illa vi eruta & diſſipata fuit, arundo autem ſubmiſſione ſua integritatem conſervavit.

Fabula ostendit, laudandos eos magis esse, qui tempori servire sciant. & se non opponant valentioribus quàm eos, qui cum præstantioribus se & potentioribus rixentur atq; contendant.

Significatur & hoc, quod Herodotus scripsit: Numinis hunc esse morem, ut ardua convellat.

Tigris.

Venator jaculis & sagittis feras persequebatur, quibus fugitantibus, tigris se bellum solam sustentaturam esse profitetur; in hui9 de latebris suis femur sagittàm venâtor conjicit. Tùm illa graviter ingemiscere & circumspicere, & quærere autorem vulneris: Cui obviam facta vulpecula: Quis te læsit, ô fortissima, inquit, ferarum? Nescio, inquit illa, sed sentio viri robusti adhibitam manum fuisse.

Refutat fabula temeritatem audacium. Qui autem viribus præstant plerumq; incautiores esse consuevere. Docemur igitur hoc, vt intelligamus; victoriam non tam virium esse, quàm prudentiæ.

Boves & Leo.

Pascebantur una tres boves opimi in maxima concordia. Itaque facilè ab omni in-

curſione ferarum tuti erant, ac ne leones quidem aggredi illos audebant. Tandem diſſidio inter illos nato, & ſoluta amicitia, ſinguli validioribus beſtijs direptioni & prædæ fuêre.

Fabula docet, tantum ineſſe mali in diſſenſione, quantum boni in concordia reperiatur.

Abies & Dumeta.

Contemnebat propinquas domos abies alta, cui illæ: Quantò tu nobis es præſtantior, tantò tua eſt conditio deterior, quòd magis omnis generis injurijs expoſita ſis, & tibi à dijs & hominib⁹ pericula impendeant.

Docet fabula, non oportere excellentes ullorum humilitatem deſpicere. Nam multos, ut ille ait, fortuna tollit in altum, ut lapſu graviore ruant.

De Avicula & Meſſe.

Meſſis inſtabat tempus, erantque aviculæ cujuſdam pulli adhuc implumes in illa depoſiti. Hæc verò, quoties ad paſtum avolabat, diligenter meminiſſe jubebat pullos omnium, quæ interea dici audijſſent, aut fieri vidiſſent, ſibi reverſæ ut narrare poſſunt. Dicunt illi quodam tempore affuiſſe cum

filio

filio adoleſcente adulto & valente dominum agri, & conſtituiſſe frumenta poſtero die amicis corrogatis, demeſſurum ſe eſſe. Hoc nuncio avicula nequaquam territa, poſtridie, ut conſueverat, ad victum quærendum avolat. Cùm redijſſet, audit conſtituiſſe dominum agri, ſeſe ad meſſem conſanguineorum & propinquorum opera uſurum eſſe. Negat illa in hoc etiam periculum ineſſe. Poſtea verò quàm cognoviſſet, dixiſſe dominum, ſeipſum cum filio & ſervis affuturum, ut frumenta demeteret, ibi demùm non dubitans quin ſuam rem dominus curaturus eſſet, de ſegete migrat; & pullos ſuos aſportat in alium locum tutiorem.

Fabula vetat, alienis homines fretos eſſe in adminiſtratione rerum ſuarum. Eſt à Gellio illa quidem narrata copioſiùs, ſed nobis tamen ſimplici & æquabili expoſitione eandem retexere viſum fuit.

Invidus.

Volens explorare ſenſus hominum Jupiter, miſit Apollinem in terras, qui voluntates humanas cognoſceret. Hic primùm in-

cidit in avarum unum, & alterum invidum: Quibuscum collocutus, copiam illis facit petendi quod vellent. Id enim quod uterque petijsset, ratum se habiturum, sed ea lege, ut quod sibi alter petijsset, alteri præstaretur duplum. Nullo igitur pacto induci potuit avarus, quicquam sibi ut peteret: at invidus erui unum oculum sibi petijt, ut avarus ambos amitteret.

Describitur hac fabula avaritiæ & invidiæ turpissimum & deterrimum vitium.

Cornix.

Sitiens cornix reperit in urna grandiuscula aquæ non multum; Quam cùm attingere arido rostro non posset, lapillos quamplurimos in urnam dejicit, quibus fundum occupantibus ad labrum urnæ aqua subijt, & potandam se cornici præbuit.

Docet fabula, multas res arte obtineri, quas nullæ vires assequi potuissent.

De Homine & Leone lapideo.

Orta inter hominem & leonem contentione de robore, cùm se huic ille anteferret, &

& omnibus modis vellet probare, esse validiorem, deduxit leonem ad effigiem hominis de saxo expressam, à quo leo item saxeus pedibus calcabatur. Tùm leo: Si nostrum, inquit, genus fingere etiam didicisset, ego quoque tibi, ut opinor, saxeos homines, qui lonibus premerentur, possem ostendere.

Coercet fabula ostentationem virtutis propriæ.

Puer fallax.

Plorabat ad puteum residens & quiritabatur puer, ad quem accedens avarus, interrogat, quid acciderit ei: Me miserum, inquit puer, cum multò largiòribus lacrymis: ô miserum me! Cur miserum se prædicaret interroganti avaro, respondet, auream situlam sibi in puteum modò delapsam. Ille cupiditate cœcus, neque unde puer auream situlam afferre potuisset, neque haud verisimile hunc dicere cogitans, positis vestibus se in puteum demittit, quibus puer interea, dum ille revertitur, sublatis, in sylvas aufugit.

Qui aliena appetunt, eos sua etiam amittere sæpe solere.

De Rustico & Juvenco.

Rusticus juvencum educârat, quo ad arationes uteretur. Sed hoc admodum ferociente, & cornibus impetente obvios, rusticus cornua illius detruncat, atque ita ad aratrum adjungit; Ipse sequens stivam tenet. At juvencus ne sic quidem idoneum se arationi præbuit, sed & caput truncum demittere cum jugo, & posterioribus pedibus pulverem & glebas in os & oculos aratoris spargere, & delirare in arando, ut rusticus illum sibi usui futurum esse desperaret.

Hac fabula significatur, quosdam ita esse feros, ut nulla ratione mansuescere poßint, quia nulla in parte tractabiles sese præbeant.

De Fauno & Viatore.

Satyros & silenos vocant Græci ruris & silvarum numina, qui Latinis sunt Fauni & Silvani. Ex his unus quondam, viatorem hyemis frigore afflictum, deduxisse perhibetur in specum suum, misertus hominis; Cumque videret crebrò eum manus ori admovere & illis inhalare, rogat quid sibi ea res velit. Respondit viator, calefieri ita spiritu manus contractas gelu. Tùm Satyrus, ne

ne quid humanitatis ergo hoſpitem præter-mitteret, affert in phiala vinum calidum & adhuc fervens, illoque ſuum fovere guttur & ſtomachum jubet. In hoc & ipſum inſpirare viator, quòd diceret, admiranti & cauſam requirenti Satyro, refrigerari potum anhelitu. Ibi Satyrus eum averſatus: At tu, inquit, citò te aufer à me, & egredere de ſpecu. Nihil enim cum tua perverſitate commercij habere volo, qui eodem ex ore efflas calidum & frigidum.

Fabula ſignificat, fugiendas amicitias dubias & mutabiles hominum inconſtantium & levium.

Aſinus excors.

Leo ægrotans & infirmus, vulpeculam orat ſibi cibum ut inveniat. Illa abit, & ad aſinum ſolum in quodam prato oberrantem devenit, ac, Quid tu hîc ſolus agis? inquit. Quin mecum te confers ad tui generis animalia, quæ plurima intra iſtud nemus convenêre. Aſinus oratione vulpeculæ motus, illam ſe ait ſequi. Hæc eum ad leonem deducit, qui ita fuerat morbo debilitatus, ut aſinum retinere non poſſet. Ille igitur

D 5 elapſus

elapsus, in suum pratum revertitur. Leo iterum atque iterum orare vulpem, ad se illum ut reducere studeret. Hoc vix posse fieri vulpecula dicebat: nam sibi asinum nihil jam crediturum esse; sed promisit se tentaturam. Redit igitur ad asinum, & cum illo expostulat, & verè esse asinũ ait pec⁹ agreste & rusticum, qui maximorũ amatorum complexus fugerit: nam illos gaudio non apud se fuisse, ideoque illatos in eum vehementius. Asinus credit vulpi, & iterum cùm ipsa ad leonem accedit, qui tùm viribus annisus omnibus, eum prosternit ac jugalat. Tum jubet vulpem carnes eluere & apparare, ut illis jucundè vescatur. Vulpecula, ut jussu fuerat, facit, sed exemtum cor & præmorsas aures illa devorat. Requirenti autem leoni dicit, illum asinum neque cor neque aures habuisse. Hoc leo mirari & incredibile esse dicere. Tùm vulpes; An tu putas, inquit, iterum ad te ut veniret, adduci hunc potuisse, si vel aures vel cor haberet?

Narratur fabula in stolidos, & bis, quod proverbio reprehenditur, ad eundem offendentes.

Narratur & de apro (sensu eodem) quem primò

primò captum una aure, iterum captum altera quoq; mutilum rusticus dimisisset, & ita tertiò captum obtruncasset, deportassetq; ad patronum suum exemto corde, negans cor illum aprum habuisse.

Mus & Taurus.

Arrepsit quodam tempore ad pedem cubantis tauri musculus, & pedem bestiæ mordicus arripuit. Excitatus sensu doloris taurus, exilire & circumspicere, & quærere autorem vulneris. Tùm murem exultando fuisse gloriatum accepimus, quòd à se tàm exiguo animali tàm grande & validum exagitari potuisset.

Fabula dicitur de stolida imbellium & humilium ostentatione.

Narrari etiam ita potest, ut magnos ac præstantes virib. admoneat conditionis suæ, propositis interdum etiam minimorum & contemtissimorum injurijs.

Bubulcus.

Bubulcus onustum lignis plaustrum domum agebat, quod cum in lutosa via & salebris hæreret & retineretur, cœpit ille ociosè astans

aſtans deos deaſque in auxilium advocare, præque cæteris quem maximè propter celebratũ vulgo robur colebat, Herculem. Tùm illi ſe Herculem conſpiciendum obtuliſſe ferunt, & his verbis corripuiſſe ſtolidam ignaviam ipſius: Rotis manus, ô bubulce, applica, & ſtimulum bobus admove, & deorum deinde opem poſcito, ne ſi tu ceſſes, dij fruſtra invocentur. Vnde & proverbium natum; Manum admoventes invocate numina. Et hoc: Aliquid & ipſe agens fac invoces deos.

Fabula narratur contra deſidiam & pigritiam & ceſſationem, in quibus plerunque ignavum vulgus vota facit, & precibus fatigat deos. Itaque & Terentianus Mitio quærit de adoleſcẽte: An crediderit ſperatas nuptias dormienti ſibi confecturos deos? Et apud Apollonium Hercules, Οὐ δὴ πώκας, inquit, αὐτόματον δώσει τὶ ἐλῶν θεὸς ἀρξαμένοισι.

Gallina Auripera.

Habebat gallinam quidem, quæ ovum quotidie pariebat aureum. Hic ſperans auri maſſam intra illam eſſe abſconditam, occidit gallinam, & in diſſectâ nihil aliud reperit. quàm

quàm quod in reliquis esse gallinis consuevit. Itaque ingentibus ille divitijs inhians, etiam mediocres perdidit.

Monet fabula, ut immodicas cupiditates, & avidos divitiarum animos compescamus, & ut sua quisque fortuna contentus vivat.

Simia.

Magnum esse amorem erga natos simiarum accepimus, sed duobus partu editis, alterum mirificè diligere matrem, & gestare manibus, & frequenti complexu sæpenumero necare. Quæ igitur fugiebat canes cum gemino fœtu, cariorem manibus comprehensum, alterum de cervice pendentem gestabat. Cursu autem fatigatæ, lassatis è manibus elapsus simiolus, cùm urgente vi canum tolli non posset, perijt: alter, qui collum matris arctissimè astrinxerat lacertulis suis, conservatur. Hunc postea illa solum ita vehementer, ut prius alterum, amavit.

Ostendit fabula, unius sæpe damna alteri prodesse.

Lupus piscis.

Lu-

Lupus piſcis robore & magnitudine eximia præditus, fluvij cujuſdam imperium tenebat. Hunc ſuperbia & faſtidium præſentis fortunæ ad cupiditatem extulit regni marini. De oſtio igitur fluminis in pelagus enatat, atque ibi Delphino regnatori occurrens, cùm & forma & mole inſueta terreretur, adoriente etiam hunc hoſtiliter Delphino, fuga ſe in amnem ſuum recepit, neque poſtea unquam extra oſtium excurrere auſus fuit.

Hæc fabula docet, ne quis ſibi neminem parem reperiri arroganti opinione perſuadeat, ac potiùs ut cogitet, id quod Teutonico proverbio fertur: Etiam trans rivum homines inveniri.

Pardus & Vulpes.

Pardus fera eſt varijs colorum diſtincta maculis; Eam cum vulpe de forma certaſſe accepimus. Diſceptatum fuit coram Erinacio. Pardus commemorare cœpit formam eius facilè præſtare reliquis, quorum aſpectu plurimi delectarentur, ſed varietatem habere jucunditatis plurimum, ſicut prata quoque inſignia diverſis floribus maxima oculos volupta-

luptate perfunderent. Jussa ad hæc dicere vulpecula: Intus me, inquit, de anima, non de pelle noscito, atque ita varietatem contra me ostenta tuam.

Hoc indicat fabula, certißima esse judicia, quæ à specie externâ quàm longißimè abducta sint.

Ictis & Vulpes.

Ictis est è mustelarum genere silvestris quadrupes, cuius pelle obduci quondam galeas solitas tradunt. Quodam tempore cum vulpe igitur ictis iter per patentem campũ faciebat. Eam vulpes interrogabat: Quid rerum aut artiumd idicisset. Illa, nihil quidem se tenere respondet, præter mediocrem saltandi rationem. At ego, inquit vulpes, centum artibus instructa sum, quarum quævis, & ad necessaria victui paranda, & ad vim contrariam omnia propulsanda satis esse posit. Ictis igitur venerari, & beatam prædicare vulpem: se verò futilem & vita indignam animantem perhibere. Inter hos sermones exaudiri canum latratus, atque adesse venatorem ictis conjiciens: In fugam,

gam,inquit, nos demus: audio enim hostiũ nostrorum vocem. Placidè, inquit vulpes: Nondum enim necesse est accelerare fugam. Cùm autem clarior fieret latratus, Fugiamus igitur, inquit vulpes. Cui ictis: Neque mihi, confirmatæ verbis tuis, nimis festinandum videtur. Sed jam conspectis canibus, Fugiemus sanè, ait: Atque ipsa in proceram statim arborem saltu evasit: Vulpes verò in aperto campo facilè à canibus deprehensa fuit, quam illa irridens, ut unam promat, hortatur, de centum salutaribus artibus suis: nunc enim necesse esse. Ita misera vulpecula & derisa & dilacerata fuit.

Fabula narratur contra gloriatores vanos, & ostentatores mendaces.

Simiæ.

Simiæ purpuratæ instituebantur ad saltationem; Cuius cùm peritæ viderentur esse, productæ fuêre ad spectaculum. Saltantibus autem objecit quidem nuces, quibus visis, omnibus posthabitis & neglectis, ad nuces illæ discurrere, & de his inter se luctari ac depugnare.

Fabula hoc dicit:
Naturam expellas furca, tamen usq; recurret.

Asinus controversus.

Duo qui unà iter faciebant, asinum oberrantem in solitudine conspicati accurrunt læti, ac uterque sibi illum vendicare, quòd ipse prior conspexisset. Dum contendunt & rixantur, neque à jurgijs abstinent, asinus aufugit & subducit se oculis illorum. Ita dum uterque nondum prehensum suum esse vult, neuter illo potitur.

Fabula monet, inter altercandum, multa quæ placido cõsensu retineri potuissent, solere amitti. Nota etiam est sententia, quæ vulgò fertur: Nimium altercando veritas amittitur.

Piscatores & Testudines.

Ad nauseam usque saturi testudinum carne piscatores, cùm etiam multum adhuc illis superesset, prætereuntem fortè Mercurium ad suas epulas invitant. Qui nõ ignar⁹, quippe Deus, quo animo revocaretur, jussit suas ipsos testudines vel edere vel vomere, neq; post sua demum fastidia convivas quærere.

Prodigorum stulticia notatur, qui ea alijs tribu-

tribuunt, quæ ipsi despiciunt & parvi pendunt, etiam ea, quæ quantivis interdum precij sunt.

Aquila & Scarabeus.

Lepus, quem aquila insequeretur, ad scarabei lamulam confugit, & illius auxilium imploravit. Scarabeus petit ab aquila, ut parcat supplici, perque summum Jovem obtestatur, ne despiciat tenuitatem suam. At illa profligato scarabeo, raptum leporem devorat: Quem avolantem affectatur scarabeus, ut cognosceret, quo in loco nidificaret: Ac mox occasionem nactus, de nido aquilæ omnia ova, quæ inerant, devolvit per petrarum præcipitia. Aquila re comperta, autori doloris sui valde irata, nidum extruit in multò magis arduis rupibus, & in illo parit ova, sed simili eventu. Tùm inops consilij ad Jovem advolat, cuius propria avis esse perhibetur, & tertiam fœturam in illius gremio deponit, orans atque obsecrans, ut tutam præstaret. At scarabeus globulum sterquilinij eodem dejicit. Quem excussurus Jupiter, laxata veste ova aquila effundit, quæ inflicta pavimento, secundùm Homerum, æreo,

æreo, facilè comminuuntur. Cùm autem de scarabeo intellexisset, quod ab aquila factum injuriam sibi hac voluisset ratione vindicare, quòd statueret, non solùm scarabeum, sed etiam suum numen ab aquila læsum atque violatum esse, reversam illam graviter objurgavit, & indicavit ei autorem malorum, quæ passa esset. Cùm tamen genus aquilarum funditùs interire nollet, scarabeum ad gratiam cum aquila reconciliandam adducere tentat: quo vehementer refragante, aquilæ tùm partum transtulit ex eo tempore in aliud, quò scarabei non apparerent.

Monemur hac fabula, ne quem facilè contemnamus, utq́ cogitemus neminem esse tàm abjectum & humilem, qui non sua injuriæ vindicandæ aliquam occasionem invenire possit.

Vulpes & Aviculæ.

Diu perpessa famem vulpecula, cùm nihil successisset omnium artium, quas ad victum parandum exercuerat multiplices, tùm sese illa præ mœrore animi abjicere humi & secum miseriam suam tacitè deplorare. Aves mortuam ratæ advolare propius. Illa ubi hoc

hoc videt,immobilis manet,& animam continet, ne aves ſpiritu vitam adeſſe intelligant. Securæ igitur accedunt, & in vulpem inſiliunt. At illa,poſtquam cenſuit tempus eſſe, exilit,& comprehendit proximam ac devorat. Poſtridiè experitur eandem fraudem: Ibi una, (cornix ut opinor) Non, inquit, ſi tuam pellem in iſta ſepe expanſam conſpicer, in illam involavero.

Decet fabula, fraudulentis nunquam fidem habendam eſſe; ipſis enim etiam quieſcentibus, doli tamen vigent,& moventur.

Aves & Noctua.

Noctuam cum veteres Minervæ conſecrarunt, nimirum avem eſſe prudentem voluerunt indicare. Hanc narrant, cùm ſtuduiſſent aliquando ad ſilvas & in arbores abducere ſecum aviculæ, hortantes ut in quadam præclara quercu nidum ſuum figeret,ipſam non modò parere illis noluiſſe, ſed contra etiam monuiſſe, ut quercus illius frondes omnes concerperent roſtris ſuis. Minimè hoc illis facere volentibus, paulò poſt viſcum protulit arbor, quo deinde implicatæ

plicatæ aves captæ fuerunt, noctuæ sapientiam & salutaria consilia serò collaudantes.

Hæc epitome est narrationis Politiani. Monet autem, non esse spernenda salutaria consilia prudentum.

Cucurbita & Palma.

Cucurbita consita ad palmæ radicem, cùm largis imbribus irrigata esset, stirpi palmæ innitens, ad illius se cacumina extulit. Tùm interrogare palmam, quot annis ad tantam granditatem pervenisset? Cui respondit palma; Non minus centum annis. Tum cucurbita: Quantò te ego sum melior, inquit, quæ non dies totidem crescendo confeci, & tuam exæquavi altitudinem? Paulò pòst præmatura, & ipsa flaccescere, & radix amisso succo non magis vegetare illam. Ergo quam temerè de processu incrementi sui gloriata esset intelligens, & suam granditatem contemnens, futilitatem confessa fuit.

Fabula docet, quæ citò oriantur, etiam citò occidere, ut de solstitiali herba Plautus ait: Et subita incrementa fructuosa non esse. Huc pertinet

tinet & hortorum Midæ & Adonidos proverbium.

Corvus & Lupi.

Petebat à lupis partem prædæ corvus, quos totum diem sectatus fuisset. Cui illi: Non tu nos quidem, sed prædam sectatus es, eo quidem animo, ut ne corporibus quidem nostris velles parcere, si exanimarentur.

Fabula docet spectari in actionibus non tantum quid fiat, sed etiam quo animo & voluntate fiat.

Mus.

Mus natus & educatus intra cistam refertam nucibus, forte delatus in pavimentum, dum in suam domunculam redire properat, & circum illam assultat, attingit hunc odor suavissimus ciborum, qui essent in propinquo de reliquijs agitati convivij repositi, quibus gustatis: Hæc, inquit, ut video, jucundior vita futura est illa, quam intra cistam vixi.

Fabula imperitos notat, qui nunquam suum oppidulum egressi, illius vitam & mores optimos & laudatissimos esse statuunt.

Dici & hæc sententia potest, quam adducit scri-

scribens Trebatio de Medea Cicero: Multi suam rem benè gessêre, & publicam patria procul. Multi, qui domi ætatem agerent, propterea sunt improbati.

Agricola.

Assiduus Cereris cultor agricola exoraverat Deam, ut sibi frumenta sua absque aristis produceret. Ita enim rebatur minore cum labore excuti posse. Sed indefensa grana de maturescente tùm segete, aviculæ excussere rostris & devorarunt.

Fabula narratur contra votorum stultitiam, & ostendit imprudenter spe parui commodi, in magnum sæpe malum deferre.

Accipiter & Columba.

Concitatissimo impetu columbam insequens accipiter, intra villam unà cum fugiente ave defertur, & capitur à villico. Hunc orat, ut se dimittere velit: Neque enim te, inquit, læsi unquam. Cui respondet villicus: Neque, ut opinor, mei te unquam læsere, atque fracta illum gula interemit.

Fabula docet, vindicandas à principibus non minus subditorum injurias, quam si sibiipsis illata essent. Ara-

Aranea & Hirundo.

Conſpicata aranea capientem muſcas hirundinem, contra illius volatus explicat retiola ſua, per quæ facilè lata hirundo, celeriter totum opus diſturbavit, tùm aranea; Iſta, inquit, mnſcarias plagas nihil moratur.

Oſtendit fabula, imbecilles fruſtra ſe potentioribus opponere, & hos ſubjicit: Vana eſt ſine viribus ira.

Amnium ſilentia.

Ruſticus tranſiturus flumen, vadum veſtigabat. Ac primùm quadam parte ſe reperturum ſperabat, qua defluebat illud placidè, & cum ſilentio, ſed à tentante reperitur magna ibi profunditas. Facit igirur alibi periculum, ubi quidem reperit vadum, aqua verò cum ſtrepitu & impetu decurrebat. Tùm ille hæc ſecum: Non, ut video, inquit, amniũ murmura & fremitus, ſed ſilentium & leves ſibili metuendi ſunt.

Non eſſe periculum, fabula docet à clamatoribus & minacibus, ſed à muſſitantibus & taciturnis. Cæſarem etiam dicere ſolitum accepimus, Non metui à ſe Antonium & Dolabellam corpu-

corpulentos & rubicundos, sed Caßij & Bruti maciem & pallorem.

Bos & Juvencus.

Ante bovem arantem, quem ætate confectum etiam quotidianæ aratri & plaustri trahendi operæ sentum & squalidum reddiderant. Ante hunc igitur exultare nitidus & petulans juvencus, atque illius scabram & nudatam pilis cutem irridere. Paulò pòst arripitur ad immolationem juvencus, qui cùm præter bovem duceretur, demisso capite & lento passu ingrediebatur. Tùm bos: Etsi, inquit, nolim has te pœnas dare lasciviæ & insolentiæ tuæ: tamen cùm ita ceciderit, delector id me cognoscere verum esse, quod audire etiam de meis parentibus memini: in maximis periculis versari petulantem juventutem: Ac esse quidem ætatem hanc per se malis obnoxiam, sed tùm maximè, cùm accedat injuriarum & improbitatis usurpatio.

Præceptum & admonitio fabulæ narratione comprehenduntur,

Columba & Pica.

Cur tu, inquit pica, columbæ, ſemper eodem in loco deponis ova tua, atque nullos excludis, neque redderis prudentior continuis rapinis hominum? Huic columba: Nō ſinit, inquit, ſimplicitas me, neque malè ſuſpicari de alijs, neque meos ab illorum injurijs eripere.

Oſtendit fabula, ſimplices eſſe injuriæ & fraudi expoſitos.

Cuculus & Accipiter.

Cuculo & roſtrum aduncum, & acuti ſunt ungves. Itaque generis accipitrum eſſe creditur. Huic ajunt eſſe cibum vermiculos, quos de materia & arborum quoque ramis colligere ſoleat. Atque talem illi victū exprobraſſe, ut vilem & contemnendum, accipitrem ferunt. Quin tu me, inquit, ſpectari qui avium carnibus veſcor, & cum generis noſtri eſſe videaris, etiam facta imiteris? Hæc oratio, cum moviſſet cuculi animum, videt ille paulò pòſt captum accipitrem, alligatum collo, pendere de tecto alti columbaris, in terrorem aliorum accipitrum, tùm igitur ita cuculum locutum acce-

cepi-

cepimus: Nunc mihi etiam ſuaviores mei vermiculi, & gratior illa eſca futura eſt, ſine periculo parabilis: Neque ego lauticias moror, quæ tanto diſcrimine petuntur.

Docet fabula, mediocritatem tutam optabiliorem eſſe, quàm ſit periculoſa excellentia.

Aſinus & Vitulus.

In uno prato paſcebantur aſinus & vitulus. Cum autem ſignum auditum eſſet adventus hoſtium, quod de more ſolebat dari pulſato ære: Fugiamus, inquit vitulus, ne in poteſtatem hoſtium deveniamus. Cui aſinus: Fuge ſanè, inquit, cui cædes & mactatio ab iſtis impendet: mihi periculum novum nullum objicitur, quem ſerviendi & ferendorum onerum conditio eadem manet, tàm apud cives, quam apud hoſtes.

Docet fabula certæ & exploratæ miſeriæ cum alia miſeria commutationem non eſſe pertimeſcendam.

Paſtores.

Paſtores cæſa ove convivium intra tabernaculum agitabant. Quod cùm lupus, qui prædandi cauſa caulas circuibat, fieri cerne-

ret: Ego, inquit, ſi agnum rapuiſſem, quantus tumultus excitaretur? at iſti impunè parentem vorant. Tùm unus his auditis: Noſtra enim, inquit, ſcelerate, non aliena ove epulamur.

Docemur hac fabula, & potentes impunè peccare, & horum delicta non facile reprehendi à quovis debere.

Narratur fabula eadem ſententia & de mulierculis comedentibus gallinam, ac vulpe, quæ dixerit: Ego ſi hoc facerem, omnes jam canes in me incitarentur.

Capi.

Gallinacei caſtrari ſolent: ita celerius pingveſcere exiſtimantur. Horum magnus numerus in villa alebatur, cumque omnes opimi redderentur cibo largo, & curatione diligente, in uno tantummodò nihil proficiebat ſagina; huius macilentiam irridebant cæteri. Mox cùm audiſſent imperium heri, pingviſſimi quique ut jugularentur ad cœnam (affuturos enim hoſpites) intellexere ſtulti, quantopere ſibi & vitæ ſuæ carnes quibus dudum ſuperbijſſent, contrariæ & nocentes eſſent. *Con-*

Consolatur fabula tenues & pauperes, illorumq́ vitam docet esse multò tutiorem, quàm sit locupletum, &, ut Græci loquuntur, τ παχέων.

Equus novitius.

Mercatus quidam equum, cùm prius haberet valde strenuum, aliquantò cum majore cura illum aluit quàm alterum. Hoc mirari ipse quoque, atque de socio causam exquirere, quid enim, inquit, est, cur me impensiùs curet herus, multis nominibus te inferiorem? neque enim forma, neque velocitas, neque vires meæ cum tuis comparandæ sunt: Cui ille: Nihil, inquit, novum neque mirum herus facit, sed hominum more prioribus posteriora & recentia usitatis præfert.

Fabula levitatem vulgi notat, & novarum rerum studium.

Canis & Sus.

Ad aucupia canes diligenti & exquisita cara atque ratione erudiri & institui solent, & ad silentia verborum minis & aurium vellicatione assuefiunt. Certæ autem nationis hi deliguntur, quorum inprimis bona sagax-

que natura ſit. Huius generis uni iſtam ſervilitatem exprobraſſe opimum & pingvem ſuem ajunt: Cui ille, ſe non pœnitere brevis moleſtiæ, reſponderit, qua vitam ſibi comparaturus ſit delicatam, neque pigere in præſentia tædij aliquantulum devorare, ut lautiſſimis diu poſtea cibis perfruatur.

Fabula hortatur diſcipulos bonarum artium & virtutis ad labores, qui in diſcendo exhauriendi ſint, perferendos, ſpe maximorum commodorum, & jucundiſſimæ vitæ.

Trabs & Boves.

Qui trabem boves trahebant, unde tignũ fieret, increpabantur ab illo, quòd anhelantes in pigritia lènto gradu incederent. Cui unus de bobus: Nos tamen, inquit, hoc mox onere liberati acquieſcemus, cùm tibi paulò pòſt imponendum uſque ad cariem ſit ſuſtinendum.

Subjicit fabulæ præceptum humanitatis, ut vereamur inſultare miſeris, cùm fieri poſſit, ut nos multò major calamitas maneat.

Carduelis.

Avolarat carduelis, quam diu puer in de-

litijs cicurem habuerat. Hanc ille geſtu & voce revocare, & dare operam, ut blanditia verborum pelliceret ad reverſionem. Nam, Cur, inquit, mea tu fugis, aut quid tibi triſte aut contrarium, dum mecum fuiſti, unquam accidit, vel quid potius ad beatam vitam defuit? nihil, inquit illa; ſed meo arbitratu vivere mihi maximè libet.

Docet fabula, nullum bonum libertatis bono melius aut præſtantius eſſe. Et illi Spartani in Polymnia: Perſam, ajunt ſi ſciret, quàm ſuave eſſet in libertate vivere, auctorem ipſum futurum fuiſſe. οὐκ ἂν δόρασι περὶ αὐτῆς μάχεσθαι, ἀλλὰ καὶ πελέκεσι.

Upupa.

In aquilæ nuptijs ferunt ſeſe upupam reliquis avibus hoſpitibus prætuliſſe, & criſtas altè erexiſſe, & gen⁹ etiam regium jactitaſſe. Sed huic dixiſſe ciconiam accepimus, par non eſſe, ut primas teneat avis, cuius nidus nunquam ſtercore careat.

Monet fabula, non eſſe honeſtatem de ornatu, ſed de vitæ ratione æſtimandam.

Gulæ deditus.

Gulæ deditus quidam ad epulas invitatus in rus,quod abesset paulò ab urbe longius, dum proficiscitur spe singularium lauticiarum & opiparè instructarum dapum, in itinere pira reperta ita sprevit, ut etiam per derisionem lotio suo aspergeret. Cùm autem rivus, quà transeundum fuerat, subitò ea nocte ad altitudinem excrevisset tantam, ut cum manifesto discrimine ingressurum se ille aquas intelligeret, redire tristis, atque post ereptam spem copiosi cibi acerrrimè etiam esurire cœpit. Itaque cùm ad pira, quæ dudum comminxerat, venisset, detersa illa arrosit, & hanc escam objecit jejunis & latrantibus intestinis.

Fabula docet, contemtus & fastidij sæpe has pœnas dari, ut quæ paulò antè homines spreverint & abjecerint, ea mox appetant & amplectantur.

Equus & Porcus.

Alacriter ad pugnam equus & armatus ipse,& armatum equitem vehens proficiscebatur. Hunc conspicatus porcus de luto,in quo volutabatur; Heus tu, inquit, quò properas

peras ignarus, an vitam in prælio amissurus sis? Cui equus: Etiam tibi, inquit, mors impendet, & quidem oppetenda sine laude, ubi tuo domino satis pinguis factus esse videberis. At mihi quidem animam, si ita cadat, viri fortis, tibi lanij manus ereptura est.

Fabula honestam mortem non nimium pertimescendam docet, cum etiam in summa ignavia illa evitari non possit.

Venator & Cerdo.

Cerdo ad venatorem quodam tempore devenisse dicitur, & petijsse ab eo, sibi ursi pellem vt venderet. Venator sibi illo tempore ursi pellem non esse respondit, sed si vellet pecuniam numerare, curaturum se post dies paucos ut haberet, cùm ursum cepisset, cuius lustrum jam sibi exploratum esset. Itane, inquit cerdo, facilè est ursum capere? Mihi quidem, inquit venator, nequaquam difficile hoc fuerit, inter feras & in silvis penè à puero versato. Licetne, inquit cerdo, te comitari? nam mihi libet spectatorem esse talis venationis. Licet, inquit venator, mecum perendie in silvam abeas. Quò

cum esset ventum, apparuit statim ursus, bellua ingens & horribilis. Cerdo tùm celeriter arborem conscendit. Venator adortus feram fortiter, cùm tamen hæc excussisset ictum, recordans quod audijsset, non solere ursos cadavera morsu attingere, in terram se, quasi mortuus esset, abjecit. Vrsus autem naribus ad os & aures illius admotis captare anhelitum, & tentare an spiraret. Sed illo animam continente, ursus mox discessit. Tùm igitur & venator se erexit, & cerdo de arbore descendit, atque jam animis receptis, inter alios sermones percontari cerdo de venatore, quid in aures ipsius fera insusurasset? cui venator respondet: Monuisse illam diligenter, ne posthac unquam ursi pellem, nondum capto & confecto ipso, vendendam existimaret.

Fabula hæc, quod Græcum proverbium, Non esse ante victoriam exultandum, admonet, ne securitate & temerarijs animis dubia pro certis habeamus.

Leo & Mus.

Leo captus laqueo, orat murem, se ut corrosis

rosis plagis liberet de impendente interitu, promittitque se accepti beneficij nunquam esse obliturum. Mus facile, quod leo flagitarat, cùm effecisset, petijt ab illo, ut filiam sibi collocaret in matrimonium suam. Leo, quamvis res ea sibi videretur indigna & absurda, noluit tamen auctori vitæ & salutis suæ, quod postulaverat, denegare. Spondet igitur filiam, sed hoc tamen monet, cogitet musculus, vix fieri posse in tanta inæqualitate, nuptiæ ut felices sint. Sed mus in sententia permansit. Cùm igitur nova nupta leæna juvencula & ferox ad maritum deduceretur, obvium eum, non visum neque animadversum, pede conculcatum obtrivit.

Fabula ostendit, amicitias potentum esse periculosas, etiam non rarò damnosas humilibus, & parvorum sodalium esse expetendum usum parvis. Sed & hoc monet, quod proverbium Græcum translatum de turbinis ludo, Agitandum aptum & convenientem. Vnde hoc factum:

Quæ cupis egregiè nubere, nube pari,

Ceræ.

Cera invidebat lateribus duritiem, quam de

de igne consequi illos videbat. Abjecit igitur & sese in flammam, futurum sperans, ut & ipsa induresceret: sed contrà accidit, celeriter ut diffluerit, & liquefacta ab igne consumeretur.

Docemur, non esse appetenda ea, quæ sint à natura nobis denegata.

Agricola.

Cum esset pertæsum agricolam sempiterni laboris in terra fodienda & aranda, inque varia & difficili cultura arvorum, animum ille ad militiam adjecit, quod multos audisset rem & famam belli gloria quæsivisse. Fundo igitur vendito, exornatus & instructus armis cæterisque rebus necessarijs militatum abit. Sed re malè gesta vulneribusque acceptis vix servatus de prælio, mercaturas potius facere statuit, quòd his locupletatos & auctos quamplurimos animadverteret: navem igitur conducit, & merces comparatas diversorum generum in illam imponit, spe magna futuri lucri. Sed cùm veheretur in mari, de improviso (ut fit) tempestas oritur, & navi fracta, ipse unà cum mercibus fluctibus obruitur atque perit.

Fabula hoc dicit: Mutantes conditionem & fortunam suam, plerumq; quod fugerint relinquendo, alibi reperiri duplicatum.

Amnis.

Contemsisse præ se amnis fontes suos fertur, cùm & ipse piscibus abundaret, & flumine largo, nec non grato alicubi murmure delaberetur. Quin etiam, inquit, tu intra muscos istos tuos & herbulas delites, ego præter & amœnissima loca terrarum, & celeberrimas urbes, & populos ac gentes maximas feror. Fontibus offensis superbia & protervitate alumni, placuit reprimere scaturiginem suam. Ita origine extincta, celeriter defecerunt undæ fluvij, & amnis exaruit.

Notat fabula eos, qui sibi arrogant auctoribus ea bona, quæ aliunde accepere; & docet, ab ingratis deterrimi vicij gravissimas pœnas dari solere.

Cornicis consilium.

Aves deliberabant de creandis pluribus regibus, quòd sola aquila tàm lati imperij habenas moderari posse non videretur. Sed cor-

cornix hoc agendum non censuit: nam & facilius, inquit, atque citius unum dolium completur, quàm multa, & ad plura diversaque signa eodem momento oculos dirigere quis possit?

Fabula & populis multitudinem imperantium onerosam esse, & non benè regere plures indicat, secundùm sententiam Homericam:

Non benè turba regit, Rex gentibus imperet unus
Unus & acceptus rerum moderetur habenas,
Qui Saturnigenæ tenet istud numine donum,
Ut sceptro & jure coerceat æquo.

Proximus sibi quisq;.

Cujusdam perquam laudatæ fœminæ maritus graviter ægrotabat, neque posse diu vivere credebatur. Hoc illa ita dolenter ferre, ut mortem sæpissimè lamentis & ejulatu maximo citaret ad sese pro marito tollendum. Dicitur tùm mors toties vocata tandem affuisse. At illa territa horribili specie, & perculsa animo, mutataque subitò voluntate, mortem ad lectulum deduxisse fertur, & indicato viro eum esse dixisse, cui esset moriendum.

Doctri-

Doctrina fabulæ præscripta est. Omnes enim ajunt, sibi melius esse quàm alteri.

Adolescens cantans in funere matris.

Ducebatur funus defunctæ mulieris prodeuntibus unà parte & filio, conductisque qui monodiam, ut fit, concinerent. Ibi filius inter lugentes incedens cum patre, & ipse cantare cœpit. Pater autem increpat adolescentem, & dicit insanire, qui in luctu cantitet. Adolescens autem: Quid ego igitur, inquit, ago aliud quàm isti, quos ad concinendum tu conduxisti? Sed non decet, inquit pater, te hoc tempore quod illos.

Fabula docet, omnem laudem vitæ, & id quod decorum vocatur, totum temporibus & loco & personis contineri.

Asinus ægrotans.

Increbuerat fama, asinum jacentem in morbo, non procul à morte abesse. Veniunt igitur ad domum, in qua ille decumbebat, canes & lupi, & ostium aperiri, & se intromitti ad visendum ægrotum postulant. Sed asellus parvulus per rimam januæ respon-

ſpondet: Nihil hoc officio opus eſſe patri ſuo atque eum melius etiam valere, quàm ipſi vellent.

Simulata & fallacia officia hac fabula notantur.

Mulier & Nux.

Mulier nucem interrogaſſe dicitur, quare afflicta illa demum uberes fructus ferret? Quia enim & tu, inquit nux, verberibus affecta melior reddi, & aſinus plagis incitari ſolet.

Fabula docet, quod in alium dicatur, audiendum etiam eſſe, juxta verſum Homericum:

ὁπποῖον κ' εἴπῃς, τοῖον κ' ἐπακούσεις.

Aſini vota.

Cum hyems aſino ob frigus & arida pabula admodum gravis videretur, expetebat ille ardentibus votis verni temporis viriditatem & teporem. Sed illo tempore cùm crebriore agitatione exerceretur, æſtatem advenire optavit; Quæ cùm præter alios labores etiam onera frumenti ex area & fructus ex hortis deportandos ipſi imponeret, reliquus erat autumnus, quem expectabat

quie-

quietiorem. Sed per illum quoque vindemia & lignatus moleſtijs & defatigationibus preſſus, ad hyemis reverſionem deſiderium ſuum retulit.

Docet fabula, totam vitam in laborum tempora diſtribui. Nam ſecundùm Menandri verſum:

δεῖ τοὺς γενομένους, μέχρις ἂν ζῶσιν, πονεῖν.

Notat & vulgarem levitatem, quæ præſentem fortunam nunquam boni conſulere ſolet, ſecundùm Horatianum hoc:

Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.

Murus & Felis.

Mures felem placide accubantem cùm multùm & diu contemplati fuiſſent, tùm unus: Libet, inquit, cum iſta mitiſſima (ut apparet) & manſuetiſſima animante familiaritatem contrahere, atque his dictis ad felem acceſſit, & blandè compellauit, quæ illum ſtatim comprehenſum dilaceravit. Hoc intuentes alij mures: Quantopere, inquiunt, noſtrum popularem ſpecies fefellit?

Fabula docet, de vultu & ſpecie animum atque mores certò intelligi non poſſe. πολλάκι γὰρ γνώμην ἐξαπατᾶ᾽ ἰδέα. *Et impoſtores & inſidioſi ſimu-*

ſimulant benevolentiam, & odium atque conſilia pernicioſa tegunt ſecundùm hoc Οδυσ. ρ.

ἐσθλ' ἀγορεύοντες, κακὰ δὲ φρεσὶ βυσσοδόμευον.

Et hoc: Οδυσ. σ.

Οἵτ' εὖ μὲν βάζουσι, κακῶς δ' ὄπιθεν φρονέουσιν.

Aſinus lapſus.

Aſinus poſt longam & probatam ſervitutem ſuam, & multas onerum atque bajulationum egregias operas, quodam tempore ſub valdè gravi onere cùm ad ſaxum improviſum offendiſſet, in via cecidit. Tùm accurrit agitator, & acerbiſſimis verbis atque vehementibus etiam plagis illum petit. At aſinus ſecum, & ſuam conditionem deplorare, & accuſare ingrati domini ſævitiam, qui oblitus omnium priorum, ob unam fortuitam offenſam, tàm graviter ſe affligeret.

Fabula ſignificat, ferè homines quid quoque tempore fiat, non quid aliquando factum ſit, ſpectare, & unum ſæpe delictum memoriam multorum egregiè factorum inducere ac delere.

Hyſtrix & Lupus.

Hyſtrix africanum & Indianum eſſe animal perhibetur, non abſimile erinacio, ſed longioribus aculeis armatum, & ijs quidem miſſi-

missilibus, quos soleat ejaculari in persequétes. Huic insidians lupus, ut spicula ponat, neque se illis sine causa perpetuò oneret, suadet; Cùm autem opus sit, & res poscat, tùm uti resumat. At illa: Nunc igitur, inquit, his opus: Nam lupo inermem occurrere periculosum est.

Fabula monet, ut adversus hostium & inimicorum vim ac fraudes semper muniti & defensi esse studeamus.

Mus & Milvius.

Irretitus & implicitus laqueis milvius, exorat musculum, se ut liberat. Hoc ille facilè corrosis plagis effecit, tùm milvius eum arripit & devorat.

Ostendit fabula, quam gratiam pro beneficijs acceptis mali reddere soleant.

Testudo domigera.

Aliud alijs animantibus à Jove donum petentibus facultatem hanc petijsse testudo fertur, domum ut suam absque incommodo quolibet secum circumferre posset. Quid ad hoc petendum ipsam moveret interrogata respondit: Malorum vicinorum metum,

tum in quos si fortè incidisset, nihil esse negotij futurum, ut migratione sua declinaret, si domum portabilem haberet.

Infamat vicinitatem improborum fabula, rem deterrimam & execrabilem, bonorum autem vicinitatem commendat, secundùm Hesiodi versum:

πῆμα κακὸς γείτων, ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ.

Erinacius & Vipera.

Impetraverat à vipera erinacius, per brumæ frigora in suam ipsam ut cavernam acciperet. Cùm autem in angusto loco spinis hospitis pungeretur vipera, postulat ut suam domum sibi relinquat, & aliò demigret, cùm intelligat illam ambos capere non posse. Sed erinaceus fertur respondisse: Si quis durare illic nequeat, ei sua caussa ut exeat licere, sibi discedere in animo non esse. Si vipera habitatione offendatur, posse hanc mutare. Ita hospitis injuria cavernā suam illa amisit.

Monet fabula, ne cum illis nos facilè conjungamus, in quorum potestate nos aut res nostra postea futura esse videantur.

Lepus & Vulpes.

Ante-

Anteponebat ſe vulpi lepus, cui pedum pernicitate præſtaret. At vulpes dicere, ſe ingenio vincere, cuius eſſet multò & frequentior & præclarior uſus quàm pedum.

Fabula incredibilem eſſe ait bonitatem prudentiæ, neque corporis maximas dotes cum minimis animi dotibus comparari rectè poſſe. Itaque & ab Apollonio introducitur præclarè Amphion, qui ſuo cantu bis tantò majorem lapidem alliciat, quàm litendo ſummis viribus Zethus afferre potuiſſet.

Lupus.

Induerat pellem ovis lupus, atque cùm ita ignoraretur, aliquantiſper impunè in gregem fuit graſſatus. Sed paſtor mox animadverſa fraude, necatum hunc de arbore ſuſpendit: Hoc qui pelle decipiebantur admirantibus: Pellis quidem eſt, paſtor inquit, ovis, ſed ſub hac lupus latebat.

Habitus & vultus indicia non habenda pro certis fabula docet: ideoq́ facta & rem ſpectari oportere.

Canis & Paſtor.

Paſtor deprehenſum canem, cui cuſto-

gregis commiſerat, in cæde & devoratione ovis, arripit interfecturus, ſicuti commeruerat. Cui canis: Cur tu, inquit, tuos vis perdere? Meos quidem, inquit ille, nocentes & ſceleratos multò quàm externos magis, præſertim eos, à quibus fidelitatem & benevolentiam ſperaverim.

Fabula hoc monet: Non mirandum neque graviter ferendum, ſi inimici nos lædant, qui proficiantur odia ſua, ut niſi caverimus neminem niſi noſipſos accuſare debeamus. Sed hoc eſſe indignum & animadvertendum ſi amici & beneficijs à nobis affecti animum mutent, & fallant opinionem noſtram, & inſidientur capiti fortuniſve noſtris.

Aries & Taurus.

Aries, qui inter pecora principatum teneret, ſuperbia elatus, cum tauro congredi auſus fuit. Qui ita illum accepit, ut moribundum relinqueret in deploratione temeritatis & ſera pœnitentia.

Monet fabula, non eſſe adoriendos viribus præſtantiores.

Aſinus puniceus.

Fer-

Fertur quodam tempore mater fuisse hortata juvenculum filiam, cuius ante aliquot menses maritus mortuus fuisset, alteri ut nuberet. Filiam ajunt dixisse, cupere quidem se obsequi illi, sed reformidare sermones hominum. Tùm matrem fœminam prudentem accepimus, puniceo colore asinum domesticum curavisse infici, ut nova illa species omnibus esset admirationi. Itaque quàm plurimi primum ad conspectum accurrere. Postero autem die diminui spectantium numerus, tertio deinde & quarto magis. Postremò solus asinus jam ut antè incedere. Hoc exemplo docuit filiam mater, sermones hominum de conjugio secundo ipsius, etiamsi existerent aliqui, tamen futurum, ut celeriter illi conticescerent.

Fabula docet, insolita omnia tempore exuere admirationem.

Aquila & Cuniculus.

Aquila raptos pullos cuniculi detulerat in nidum suum, quem in altissima arbore fixerat. At mœsta mater, ut suis parcat, per omnes illam deos miserorum curatores obte-

obteſtatur. Sed aquila cuniculi precibus contemtis, & deſpecta humilitate, dilacerat pullos cuniculi & ſuis præbet diſcerpta membra. Hic verò dolore & ira commotus ſuo cum genere conqueritur aquilæ vim, &, ut quiſque ſibi idem, quod ipſe pertulerit, accidere poſſe cogitet, neque illud facinus impunè ferre aquilam ſinant, hortatur. Ita concordi illi ſtudio ad eruendam arborem, in qua nidularetur aquila conveniunt, & egeſta à radicibus illius terra, omnique circum eam ſolo ſpecubus excavato, ita impulſa arbor leviflatu paulò pòſt in terram proſternitur. At pulli aquilini partim ruina, partim raptu terreſtrium ferarum interiëre, & orbitati cuniculi gratiſſimum ſpectaculum præbuere.

Docet fabula, ne quis potentia aut viribus fretus alium quemlibet deſpiciat; nam & infirmitatem ſæpe acceptas injurias ulciſci.

Ovis & Paſtor.

Expoſtulabat cum paſtore ovis quodam tempore, quòd non contentus omne lac emulgeret, ſibi lanam etiam detonderet & cuticu-

cuticulam nudaret: atque inter hæc & maledicere illi audebat. Tùm paſtor iratus, arripuit agnum primigenium illius & mactavit. Ovis etiam pœna, ut multi ſolent reddita commotior: Quid ergo nunc reſtat, inquit, quod malefacias? Egone tibi, inquit paſtor? Te etiam ut jugulem ipſam & pellem detraham de corpore tuo, carnibuſquē paſtis oſſa tua projiciam canibus, & pellem tradam macerandam pellioni. Siluit igitur ovis majorum malorum metu repreſſa.

Fabula ſubjicit præceptum moderationis, ne indignatione irritemus adverſa, πρὸς κέντρον λακτίζοντες. *Docet hoc quoq́ȝ, gravibus malis & ærumnis elationem animi reprimi ſolere.*

Rota & Vector.

Quare tu, inquit rotæ viciatæ vector, totum hunc diem nobis ſtridores tuos obgannis? Quia enim, inquit rota, graviter laboro, & vehementer afflicta ſum; qui ergo poſſum non queri atque lamentari?

Fabula oſtendit, miſeris & calamitoſis ignoſcendum eſſe, ſi fletus & querimonias uſurpent.

Vulpes leporis laudatrix.

Cùm non procul abeſſet, quin canis uulpem inſequens illam deprehenderet, converſa ad auxilium fraudulentiæ vulpes, cùm forte leporem in propinquo conſpexiſſet, miris modis collaudare cani ſuavitatem carnis leporinæ. Canis vulpe relicta leporem cœpit ſequi. Hic verò celeritate pedum elapſus, graviter accuſare poſtea vulpem, à qua cani proditus eſſet. At enim ego te vulpes inquit, ſtudioſè laudavi.

Malorum laudes eſſe nocentes docetur.

Vulpes & Lepus.

Orabat vulpes Iovem, ut calliditatem ingenij ſui velocitate curſus ornare vellet; Lepus autem celeritati ſuæ adjungi verſutum animum petebat. Iovem his ferunt reſpondiſſe. A ſe in animantes ſingulas liberaliter eſſe certa dona & beneficia collata, neque uni ſe largiri omnia oportuiſſe. Hanc enim benignitatem erga unumquempiam, ſummam iniquitatem erga univerſos alius futuram fuiſſe.

Hoc ait fabula: Non uni dat cuncta Deus.

Equus inornatus.

Com-

Compluribus equis ad certamen curſus & celeritatis comparatis, & ſecundùm factiones ornatis, cùm phaleris, tùm coloribus conſpiciendis & illuſtribus, unus inter eos cum loris cotidianis, firmis illi quidem atque habilibus frenis, ſed minùs verſiculoribus & ſpecioſis, etiam productus fuerat. Hunc igitur ridere alij & præ ſe quiſq; contemnere. Poſtquam autem ad certamen ventum fuit, hic palmam obtinuit.

Subjicit & hæc fabula ſententiam Theognidis: Sæpè decipi animos ſpecie. Et docet, non ſpectandum habitum & ornatum, ſed virtutem Latet enim ſæpe ſub pallio ſordido ſapientia.

Vox Hœdi.

Repulſus ſæpenumero Clientibus pauper à patrono, qui ſibi non vacare, quoties ille advenerat, diceret, affert tandem tenellum hœdum in ædes illius, & ſtans in atrio vellicabat hœdum, ut vox illius exaudiretur. Tùm patronus ſuis, Ecquis adeſt, inquit, qui conſulere vult? Et clientulo toties ante repulſo, quid narras, inquit, tu? Cauſaque cognita, conſilio adjutum, dimiſit.

Fabulæ eadem est doctrina, quæ Ovidianæ sententiæ: Placari donis deos & homines.

Senex & Adolescens.

Conspectum senex adolescentem, qui de sua arbore poma carperet, hortatur, ut aliena ne invadat, atque rapiat. Hunc adolescens de arbore irridere, & poma, ut cœperat, decerpere. Tùm senex: Herbas, inquit, audivi magna vi & efficacitate pollere: vellit igitur herbas, & contra adolescentem projicit. Hic verò in cachinnos effundi & senem delirare credere. Ibi senex: Nihil quidem herbarum, inquit, ut intelligo, vires erga istum valuere, sed & lapides, de quibus sæpe mira, quantum illi possint, audire memini, experiar atque collecta saxa in furem conjecit, atque illum de suis pomis facilè abegit.

Fabula Terentianam subjicit sententiam: Omnia prius experiri, quam armis, sapientem decet.

Docet & hoc, senilis prudentiæ, quæ huius ætatis propria est, esse impetum lentum, sed vehementem.

Luscinia & Accipiter.

Lusci-

Luſcinia accipitrem, à quo comprehenſa fuerat, orabat, ſe ut dimitteret, neque id enim gratuitò facturum eſſe ajebat. Precium quodnam futurum eſſet roganti accipitri, reſpondit, ſuaviſſimi carminis ſonus. At ego, inquit ille, non aures meas, ſed ventrem expleri cupio.

Fabula poteſt ad duos ſenſus eosq́ue diſsimiles accommodari. Primum ut intelligamus, imperitos homines liberalibus ſtudijs atque artibus non capi. Alterum, neceſſaria jucundis anteferri oportere.

Culex & Apes.

Brumæ frigore & inſuper fame laborans culex, ab apibus petijt, intra ipſorum aluearia recepto, ſibi ut cibum impertirent, ob quod meritum ſe illorum filios canendi artem edocturum eſſe pollicebatur. Tùm una de examine: Nihil, inquit, tua eſt arte opus liberis noſtris, qui à nobis multò meliorem & magis ſalutarem diſcere poterunt.

Monet fabula, ita inſtituendo liberos, & ejusmodi artibus inſtruendos ut ſua opera ipſi victum ſibi quærere ſciant.

Leo, Asinus, Lupus.

Leo cum bello contra volucres suscepto copias suas recenseret, & prætereunte asino & lepore, quas nam ad res uti posse speraret, urso interroganti respondit: Asino tubicine, & lepore tabellario.

Fabula docet, neminem esse tàm parvum aut humilem, cujus non aliena in re opera utilius esse posit.

Accipitrum pax.

Accipitres quodam tempore inter se acerrimè belligerabantur. Hos columbæ in gratiam reducere & à dimicatione mutuisq; cædibus abducere conatæ, perfecêre, ut pacem illi inter se facerent. Qua firmata, tàm in columbas, quàm in reliquas minutas aviculas ipsi concordes, vim & ungulas convertere.

Docet fabula, utiles esse saluti bonorum discordias malorum ut ferunt Melanthium sive joco seu serio dicere solitum: Rempublicam Atheniensium servari dißidijs oratorum, quòd, cùm non incumbant universi quasi in unum latus navigij, fiat, ut ab altera parte veluti pondere opposito administratio libretur.

De

De Mortis nuncijs.

Cum hercules reliquisset superatum Letum ad bustum Alcestidos, ubi illud jaceret anhelans & exanimatum, misertum illius quendam Phereum, qui transiens aspexisset, recreasse ipsum & perfecisse ferunt, ut vires pristinas recuperaret. Ob hoc beneficium Letum promisisse illi memoriam à se grati animi, & cùm non prorsus parcere ei posset, non tamen se oppressurum esse de improviso benefactorem suum, sed missurum prius, qui monerent, quique indicarent, quòd appropinquaret Letum. His pollicitis Phereus elatus, animo securo vitam egit, cumque minimè metueret, Letum ad se auferendum adesse cognovit. Questus igitur ille gravissimè perhibetur, se circumventum fraude arripi, & Leti vanitatem accusasse; neminem enim prænunciasse adventum ipsius Cui Letum narrant demonstrasse, plurimos à se nuncios ad eum pervenisse. Nam & annos ante sex febri, & pòst duos rursum gravedine ac destillationibus eum laborasse: Inter eaque sæpe cum tussis, sæpe capitis doloribus

conflictatum, proximè etiam anhelasse. Quibus omnibus ut accedentis Leti nuncijs non longissimè illud abesse commoneri debuerit Quin etiam, inquit, paulò ante adventum meum, germanum fratrem ad te misi, veternosum illum soporem, in quo aliquantisper pro mortuo jacuisti. Ita probata fide sua, quodque promissum fecisset, Phereum lamentantem & muliebriter ejulantem abripuit.

Docemur, de valetudinis imbecillitate, & morbis cognoscendam mortalitatem, neq; mortem omnibus necessariò oppetendam nimium perhorrescendam esse.

Vulpes & Hircus.

Siti correpti hircus & vulpes, in profundum puteum desilierunt, cumque illam sedavissent, hircus cœpit circumspicere & quærere, qui de aquis evadere in terram posset. Cui vulpes: Bonum, inquit, animum habe; nam mihi consilium subijt, quo usi servari possimus ambo. Si enim te in posteriores pedes erigens priores parieti isti applicueris, & caput altè, cornua ut obliquè recli-

reclinentur, extuleris, tùm ego de tergo tuo in hæc aſcendere, atque deinde exilire de puteo, & te mox etiam atrahere facilè potero. Ad hæc cùm ſe hircus paratum eſſe diceret, & obſequentem præbuiſſet, evaſit de puteo vulpes, atque ibi læta circum fauces exultare, & deridere hircum cœpit. Ille verò hanc graviter accuſare, & perfidiæ inſimulare. Cui vulpes illudens: At tu, inquit hirce, ſi tàm cordatus eſſes, quàm barbatum eſſe ſcimus, nunquam in iſtum te locum, non explorato reditu, immiſiſſes.

Significatur hac fabula viros prudentes, priusquam quicquam aggrediantur atq; incipiant, prævidere & conſiderare, quonam illud evaſurum, & quem finem habiturum eſſe videatur.

Gallinæ & Perdix.

Qui delectabatur alendis gallinis, allatum ſibi fortè perdicem addidit ad cohortem illarum, quæ cùm miſeram morſibus impeterent, & ab eſca repellerent, ſingulari illa dolore animi afficiebatur, quòd ſibi hoc, quòd aliena eſſet, eoque illis nomine inviſa, accidere putaret. Paulò poſt videt ipſas quoque

illas se mutuò conscindere. Tùm se consolata, si inter se, inquit, istæ inimicitias gerunt, neque parcunt sibi, ferenda scilicet & mihi æquo animo fortuna mea.

Hoc fabula sibi vult, prudentibus magno esse solatio considerationem communis sortis & conditionis, cùm animadvertent, neminem esse, cui non mala & adversa plurima obijciantur: Eosdē libenter etiam comparare sua mala cum aliorum malis, qui respectus sæpè numero opinionem magnitudinis his adimere soleat.

Gloriator.

Reversus in patriam quidam suam, unde aliquot annis abfuerat, in omnibus cœtibus gloriabatur, & jactabat sermone præclara facinora sua, atque se in insula Rhodo saltando signum fixisse, quod nemo omnium, qui adesset, assequi potuisset. Huius se habere testes universos Rhodienses ajebat. Tùm unus de circulo: Heus tu, inquit, si vera prædicas, hoc esse loco Rhodum puta, & hîc saltum istum edito.

Fabula hoc subijcit, quod & Demosthenes dicit, vanam esse orationem omnem, quæ rebus deficiatur.

ciatur. Proverbium autem hoc usurparunt veteres in ostentationibus gloriosorum retundendis, ut sic illos increparent: Hic Rhodus, hîc saltato.

De Apollinis tentatore.

Tentaturus apollinem, deorum quidam contemtor & callidus, per sacerdotem fatidicam, illius in templum venit Dei, ubi omnia pro ritu superstitionis illius apparata essent, occultatum manu sua passerculum continens, cumque ante cortinam, quem τρίποδα Græci vocarunt, astitisset, sciscitatus est: Viveretne, an mortuum esse, quicquid in manu teneret, ratus se facilè in utramque partem datum responsum refutaturum esse. Tùm vates de numinis instinctu hæc fertur cecinisse:

Quicquid id est, tectum tua quod nunc dextera cælat,
Vel vivit, vel jam moritur, nostriq; videbunt
Alterutrum in prolato oculi. sed te penes huius
Arbitrium facti est & ad hoc mens nostra recurrit.

Discendum hoc est: In rebus divinis maximè, sed & erga sapientes non ferè quicquam valere fraudes & astutias improborum.

Mulier

Mulier & Gallina.

Mulier vidua gallinam habebat, quæ singulis diebus ovum unum pariebat, quæ si curaret diligentiùs, & saginaret gallinam, sperandum esse existimabat, ut bina aut terna illa quotidie ova pareret, cùm autem cibo superfluo opima gallina & pinguis facta esset, planè tùm parere ova desijt.

Ostendit fabula, cupiditatem & avaritiam sæpè detrimentosam esse. Et scripsit Demosthenes hæc quoque præclarè: Rebus secundis non esse modum neque finem cupiditatum. Itaque multos sæpe avidos fortunæ melioris præsentia bona amittere. Et secundùm Aristotelem, ἄπληστον ἡ πονηρία τῶν ἀνθρώπων, *id est, Insatiabiles sunt cupiditates improborum.*

Vulneratus à Cane.

Quem canis momordebat, circumiens medicum quærebat: Cui notus quidam obviam factus, cognitare, suasit ut in panem recentem exprimeret cruorem & saniem vulneris, atque comedendum hunc objiceret cani, à quo læsus esset. Id enim salutare ipsi futurum esset. Tùm saucius cum risu:

Hoc

Hoc remedio, inquit, ego scilicet in me omnium, qui in urbe sunt, canum morsus irritavero.

Docet fabula, nullo beneficio pravos ab injurijs deduci, atque plerunque reddi benignitate aliorum deteriores.

Thunnus & Delphinus.

Thunnus delphinum persequentem fugiens, cùm incitatissimo ferretur impetu, fluctibus ad insulam appulsus, in illam unà cum Delphino ejicitur. Ibi Thunnus conversus, & Delphinum conspicatus vita defici, non sibi jam magis suam mortem tristem futuram esse ajebat, quia cerneret autorem illius unà secum interiturum.

Hoc fabula demonstrat, æquiore animo suas miserias ferre homines solere, si illarum autores ijsdem irretiri intelligant.

Fiber.

Fibrum esse quadrupedem animantem, qui ferè in aquis degat, atque eius pudenda magnum in medicinis usum habere accepimus. Hic igitur, quoties urgetur vi hominum, non iguarus, cuius rei gratia petatur, præ-

præmordet ipſe pudenda ſibi ſua. & contra inſequentes projicit, atque ita ſæpenumero conſervatur.

Significat fabula, ſimiliter & prudentes homines ſalutis ſuæ conſervandæ gratia, jacturam facultatum libenter facere, ut & in poeticis fabulis legimus, non fuiſſe cariora Hippomeni *poma aurea, quàm vitam ſuam, quibus abjectis, illam retinuerit.*

Divinator.

Divinator in foro reſpondebat conſulentibus, cùm ſubitò illi nuncius advenit, patere fores domus ipſius, neque intus quicquam reliquum, ſed omnem ſupellectilem eſſe direptam. Quo perculſus animo ille exilijt, & curriculo ad ædes ſuas contendit. Hunc conſpicatus feſtinantem quidam: Heus tu, inquit, cùm alienarum rerum prædictiones profiterere, cur tuas negligebas?

Notantur hac fabula ij, qui cùm ipſi perperàm vivant, aliena omnia curare & corrigere oratione ſua non dubitant. Simul & hoc Xenophonteum innuitur: Τὰς μάντεις ἄλλοις μὲν προαγορεύειν τὸ μέλλον, ἑαυτοῖς δὲ μὴ προορᾶν ἐπιόν.

Ægrotus & Medicus.

Ægrotus quidam à medico ſuo interrogatus, quo pacto præteritam noctem peregiſſet, reſpondit, ſe admodum ſudaſſe. Hoc, inquit medicus, bonum eſt. Poſtridie reverſus & ſimiliter percontatus ægrotantem, audivit horrore fuiſſe ipſum vehementi cōcuſſum. Hoc, medicus, bonum, inquit, & ipſum eſt. Tertiò ſciſcitatus, quomodo haberet, cognovit aquam intercutem effuſam affligere hominem. Sed & hoc bonum eſſe dixit. Digreſſo medico, acceſſit ex amicis unus ægrotum, &, quid fit, inquit, & in quo loco ſunt res tuæ? Optimo inquit ægrotus: Nam multitudine bonorum extinguor.

Fabula indicat, non alijs homines magis ſuccenſere, quàm ijs, quos in ſuam gratiam mentiri, & à quibus aſſentationibus ſe falli animadverterint.

Auceps & Caſſita.

Auceps laqueos diſponebat, & ſtruebat inſidias avibus, cuius opera contemplans caſſita, quid rei ageretur admirans, acceſſit propius, ſciſcitatur de homine, quid ſtruat. Reſpondit ille, ſe urbem condere. Atque omni-

omnibus perfectis, occultat se intra ramos arborum. Cassita ad novam urbem aspiciendam celeriter advolat, & laqueo implicita capitur. Cumque accurrisset auceps, tristis hæc illi; Si tales urbes condis, inquit, non facilè multos incolas reperies.

Fabula monet, malè coli atq; habitari cùm oppida tum domos, in crudelitate & rapinis principum.

Viator.

Itinere quidam longe fatigatus, votum fecit, dimidium eius, quod reperisset, se Mercurio consecraturum. Cùm autem incidisset in sacculum, refertum palmis & amygdalis, illo sublato, fructus quidem comedit, nucleos autem palmarum & amygdalarum testas in aram imposuit, quod se solvere votum diceret, atque inventa cum Mercurio partiri, de quibus extima & intima illi offerret.

Castigantur hac fabula avari, qui etiam deorum ipsorum respectum postponunt cupiditatibus suis.

Puer & Mater.

Ita-

Itabat in ludum literarium puer parvulus, atque illic condiſcipulis ſuas tabellas negligentiùs aſſervantibus, ſuffurari eas & afferre matri ſolebat. Ea pueri furtis delectabatur, tantum aberat, ut ob delicta filium ſuum caſtigaret. Itaque ille, quod in pueritia facere aſſueverat in parvis, grandior in magnis etiam exercere cœpit. Deprehenſus autem quodam tempore in manifeſto furto, & capite damnatus, ad ſupplicium cùm duceretur, valde obſecravit carnificem, ut ſibi matris, quam ſequi cum lacrymis & ejulatu animadverterat, compellandæ poteſtatem faceret. Quare facilè impetrata, os ille, tanquam arcanam quandam orationem habiturus cum matre, ad aurem ipſius applicat, & mordicus hanc arripit. Quod factum non ſolùm matre, ſed tota etiam multitudine indignè ferente, neque ſolùm ut furi faciente convicia ſed etiam ut impio, docuit ille, matrem ſe ultum ut potuiſſet, cauſam ſibi exitij & ignominioſæ mortis. Si enim cùm quondam, inquit ad eam, pueriles afferebam tabellas, me caſtigaſſet, non proceſſiſſem eò uſque audaciæ, qua nunc ad crucem adigor.

Monet fabula, neglecta delictorum supplicia in caussa esse solere, ut illa majora fiant & cumulatiora.

Pastor & Mare.

Pastorem qui gregem suum fortè appulisset ad mare, cùm cerneret illud stare placidum & quietum, cupiditas incessit navigandi, & mercaturas faciendi. Venditis igitur ovibus suis, mercatur palmas & in navem imponit, atque ita in altum provehitur. Orta autem tempestate, cùm periculum esset, ne navis fluctibus deprimeretur, mercibus ejectis in undas ægrè vacua navis fuit conservata. Post dies pauculos, cùm ad mare pastor tristis sederet prætereunte quodam & secum tranquillitatem maris (nam tempestas aberat) admirante: Ego, inquit pastor, scio, quid sibi velit hæc maris tranquillitas: nam alias palmas profectò quærit quas devoret.

Docet fabula, malis acceptis homines cautiores in posterum reddi solere.

Luscinia & Accipiter.

Cantantem, ut consueverat, ab arbore procera Lusciniam rapuit esuriens accipiter; Quæ

Quæ cùm intelligeret sibi mortem impendere, ad preces conversa orat accipitrem ne se perdat sine causa. Non enim suam exilitatem avidissimum ventrem illius posse explere itaque suadere grandiores alias volucres venetur. Cui accipiter: Insanirem inquit, si partam prædam amittere, & sequi vellem ea, quæ nusquam apparent.

Intelligendum, similiter & homines incogitantes quosdam reperiri qui spe majorum præsentem copiam despiciant atq; negligant.

Vulpeculæ.

Elapsa vulpes de laqueo, sed mutila (nam caudam amiserat) non vivendum in tanta deformitate sibi esse existimans, cœpit in commune suadere omnibus, ut & ipsæ præcidi caudas sibi parentur: cupiebat enim in turba & societate turpitudinis suum vicium quasi occultare. Quid enim, inquit has, & indecoras, & supervacaneum onus gestamus, vel potius attrahentes defatigamur? Aut cuinam, obsecro, rei utiles sunt, nisi fortè verrendum solum conduximus? Parantem dicere plura, una de multitudine juven-

vencula fertur interpellasse his verbis: Heus tu, mea matercula, num fueras hoc suasura etiam, si non tibi emolumento futurum esse sperares?

Significat fabula, neq; aliorum commoda deliberationibus malorum proposita esse, neq; libenter homines ea consilia admittere, quæ non eorum, quibus dantur, commoda spectare atque procurare videantur.

Vulpes & Sentes.

Insiliebat fortè in spinosas vepres vulpecula; cùm laberetur, sentes apprehendit, in quibus inniteretur, ab his sauciata, cum cruentis pedibus & magno dolore: Siccine, inquit, sceleratæ sentes decipitis supplicem vestram? Cui sentes responderunt: Valde eam deceptam fuisse, quæ vellet sese apprehendere, cùm ipsæ apprehendere, & retinere alia omnia consuevissent.

Ostendit fabula, stultè facere eos, qui opem & auxilium ab illis sperent, quibus insita sit malefaciendi & injuriarum voluntas.

Vulpes & Crocodilus.

Crocodilus Ægyptiacum est animal, tetrum

trum aſpectu, atque monſtroſum, ſpecie lacertæ, cute rugis & ſquamis horrida, vaſtum atque informe. Inter hunc & vulpem quodam tempore certamen de generis nobilitate extitiſſe narrant. Cùm autem Crocodilus & majorum ſuorum multa præclara facinora, & à ſe fortiter res geſtas prædicatione ſua extolleret, reſpondit vulpes: Nihil opus eſſe verbis; nam de pelle apparere omnia.

Hæc fabula innuit, Mendaces ipſa re ſolere coargui & refutari.

Vulpes & Lignator.

Agitata Vulpes à Canibus longo ſpacio fugæ confecto, devenit tandem ad caſulam, ante quam lignator ſindebat ſtipitem quernum; ad eum ſupplex confugit orans, ut ſibi latebras aliquas demonſtraret, in quibus dum venatores præterirent, occultaretur. Ille miſericordia motus ſuam caſulam jubet ſubire, ibi ſperare, ſe illam in tuto futuram: poſtea recordatus animantem illam eſſe nocentem, & tamen manifeſtè prodere ſupplicem non auſus, inſecutis venatoribus, &

num

num vulpem vidiſſet percontantibus, vidiſſe quidem ille verbis negabat, ſed manu oculiſque caſulam ſuam indicabat, ubi volebat intelligi jacere vulpeculam. Sed venatores non animadverſo indicio, & attendentes orationi, celeriter diſcedunt. Vulpes, quæ & audierat, & viderat omnia, progreſſa mox de caſula, abire inſalutato lignatore. Quod cùm ille ægrè ferret, tanquam cum ingrato expoſtulabat. Etenim ſalutem tu mihi debes, inquit, & meo beneficio vitam retines. Tùm vulpes: Agerem, inquit, gratias ego tibi, ſi cum oratione tua manus & oculi conſentirent. Quòd ſi dicendum aliquid eſt, ego quidem linguæ benè precor, ſed manus præciſas, & oculos tuos effoſſos velim.

Fabula contra eos narratur, qui verbis benè pollicentur, re autem malefaciunt.

Homo & Statua.

Quidam domui ſuæ conſecrata divi neſcio cuius lignea ſtatua, colere hanc & ſertis ornare aſſiduè ſolebat, & petere ab hac divitias & opes. Sed hoc cùm fruſtra longo tempore feciſſet: non modò enim non augeba-

geba-

gebatur res ipsius sed etiam diminuebatur; iratus tandem apprehensum pedibus simulacrum terræ inflixit. Illiso autem forte in saxum capite, effractoque, magna vis auri effunditur, quod in eo fuerat inclusum. Hoc colligens ille: Magna est, inquit, perversitas tua, dive, qui venerantem te neglexeris, & affligentem ditaveris.

Significat fabula, pravos non cultu, sed vi & animadversione placari.

Canis & Cocus.

In domo quadam ingens convivium apparabatur. Invitat igitur canis domesticus externum, secum ut epuletur. Deductus externus in culinam, videt omnium rerum ad victum necessariarum summam adesse copiam, magnas etiam ubique lauticias animadvertit. Itaque gaudio plenus, Papæ, quàm opipare, inquit, hîc nunc convivabor! tanto scilicet me cibo ingurgitare potero, ut saturitas postridie etiam duratura esse videatur Hæc ille secum lætus murmurans, caudam quasi adulans coco quassat; Ille ut ab externo metuens, arreptum de fe-

nestra

neſtra eum projicit in viam. Qui cum clamore maximo aufugiens, habuit obvium ſibi notum, alterum canem. Hic igitur, qui fuiſſe eum invitatum foras ſciret, quomodo acceptus eſſet, interrogat. Cui alter: Ita, inquit, multum potavi, ut ebrius, unde exierim, ignorem.

Fabula docet, fidem non habendam iis, qui de aliorum facultatibus beneficos ſe futuros eſſe polliceantur.

Ruſticus & Filij illius.

Ruſticus vicinus morti cùm relinquere filijs ſuis divitias non poſſet, voluit excitare animos illorum ad ſtudium diligentis culturæ & in opere faciundo aſſiduitatem. Accerſit igitur illos ad ſe, atque ita loquitur: Mei filij, quo in loco res meæ ſint videtis. Vobis autem quicquid potui in mea vita comparſi, idque totum in vinea noſtra quærere poteritis. Hæc cùm dixiſſet, paulò pòſt moritur ſenex. At filij, quòd crederent in vinea illum theſaurum alicubi abſcondiſſe, arreptis ligonibus ſolum vineæ univerſum effodiunt, ac theſaurum quidem invenere

nullum

nullum, terra tamen fodiendo perculta, vites uberrimum fructum tulere.

Docet fabula, labores & operas summas divitias esse. Et est Epicharmea sententia: Labore à dijs hominibus bona venire.

Piscator.

Piscator artis non admodum peritus, venit cum tibijs ad aquas, & carmen accinere cœpit, sperans futurum, ut ad vocis suavitatem pisces exilirent. Sed falsus spe sua arripit rete, & projicit in aqua, magnamque copiam piscium extrahit. Quibus in ripa expositis & lascivientibus: Nunc saltatis improbi, inquit, dudum autem me tibiam inflante quiescebatis.

Fabula dicitur de ijs, quæ temerè, vel non suo loco, atq; tempore fiunt. Eandem iratus Cyrus apud Herodotum κλειοῖ, *narrat Æolensibus, qui pacem à victore peterent, quem sacietatem quondam ipsorum flagitantem repulissent.*

Piscatores.

Cum piscatores diumultumque de fatigati, nihil capere potuissent, tædio tandem affecti, perdita opera, tristes domum redire

parent. Tùm de improviso Thunnus à reliquis piscibus agitatus, saltu in navigium illorum se dedit, quo potiti, cum præda & lætitia abière.

Indicat fabula sæpenumerò forte fortuna obvenire ea, quæ nulla arte ac ratione parari potuerint, secundùm Tragicam clausulam.

πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοὶ
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.

Præter spem multa Dei efficiunt,
Et spes multos sua frustratur.
Contrà explicat insperata Deus.

Votum quod solvi non posset.

Ægrotabat pauper & in morbi gravissimo periculo cùm à medicis desperasset, ad opem deorum confugit, quibus se, si convaluisset, centum tauros immolaturum esse promisit. Hæc uxor illius, ut propè adstabat, cùm audijsset: Vnde, mi vir, tantum, inquit, numerum taurorum parare poßis si voti convictus sis? At ille: Quid tu, censen', inquit, stulta, cœlo descensurum, qui illud sacrificium fieri postulet, si ego sanitatem recuperavero? Nar-

Narratur fabula & ad hunc modum:

Cùm multi una in navi veherentur, orta tempestate horribili, un⁹ cæteris formidolosior, quasi desperato omni auxilio humano, deos invocare, & illis vota pro salute sua nuncupare, interque alia promittere, se consecraturum de cera lampadem tantam & tàm ponderosam, ut malo navis æquaretur. Eo fortè, qui juxta illum assidebat, audito, cùm sciret mediocres esse, vel etiam infra mediocritatem facultates hominis, admonere voti magnitudinis, quòd non videretur exolvere ille posse. Cui hic responderit: Si navis modò servata, & in portum delata esset, se facilè dijs satisfacturum, quos confideret postea uno numulo emto cereo contentos futuros.

Significatur esse multos in pollicendo faciles, qui etiam promittere ea soleant, quæ non velint, neq; cogitent facere.

Piscatores.

Dum extrahunt nassam de aquis piscatores, gravissimum pondus esse illius sentiunt. Quare lætitia exultare, & felici eventu im-

modicè gaudere, quòd oper a præclarè posita videretur. Sed massa subducta in terram conspicantur ingens saxum, quo illa depressa fuerat. Ergo mutatis animis, contristari atque mœrere, neque minus doloris capere ob falsitatem opinionis & ludibrium fortunæ quàm incommodum suum. Tùm unus inter eos senior objurgare eos & dicere: Non nimis indignè ferendum casum illum, quòd consanguineam habere gaudium videretur tristiciam. Itaque vix aliter potuisse fieri, quàm ut illius tanto complexis etiam hanc assumerent.

Vtrumq; fabula monet, non prius lætandum, quàm explorata fortuna, neq; tamen tristiores exitus non etiam moderatè ferendos esse.

De Sene & Morte.

Cæciderat ligna in silva senex, quorum fasce sublato, domum redire cœpit. Progressus autem multum sanè viæ, cùm defatigatus esset, & onere & itinere, deposito lignatu, acquiescens considerare ipse secum ætatis, inopiæ, solitudinis miserias, & clara voce invocare mortem, cuius auxilio facilè

libe-

liberari se ab omnibus malis posse diceret. Tùm mors exauditis precibus illius, coram assistens, quid velit percontatur. At senex territus, & quem jam mortis pigeret, nihil enim, inquit, sed requiro aliquem, qui onus paululum allevet, dum ego rursus subeo.

Docet fabula, ad præsentiam mortis omnes refugere, neq; quicquam esse tanti doloris aut cruciatus, quòd vitæ dulcedinem diluere possit, vereq; Creo apud Sophoclem ait:

Fugiunt & audaces retrò, postquam prope
Vitam in suam grassarier mortem vident.

De Anu laborante ex oculis.

Laborans anus ex oculis accersit medicum, mercedemque pactum, ut sanitate recepta demum persolveret, convenit. Medicus orsus curationem, quotidiè collyrio oculos pelluebat, & supinam in lectulo, cùm inunxisset, in tenebris jacentem relinquebat, asportans ipse secum quicquid fortè reperisset supellectilis, sive vasculum seu vestimentum mulieris. Quæ cùm animadverteret se spoliari, & jam recuperato visu cer-

neret vacuam relictam domum sibi, postquam accessit medicus, mercedem postulans promissam; nam & ille illam sanam, & se judicium nullorum, quibus notus fuisset morbus ipsius, defugere ajebat. Non est ita, inquit, medice: Nam priusquam tuæ artis fortunam subirem, conspicabar passim copiosam domi meæ supellectilem: Nunc verò sana, ut ais, nil prorsus video.

Significatur hac fabula, improbos, & veteratores ipsos nonnunquã suis dolis implicari & lædi.

Inimici.

In eadem navi vehebantur duo, qui inter se capitalia odia exercebant. Atque unus quidem in prora, alter verò in puppi residebat. Orta tempestate ingenti, cùm omnes de vita desperassent, interrogatis, qui in puppi sedebat, gubernatorem, quam partem navis primum submersam iri putaret? Cui gubernator, proram inquit. Tùm ille: Jam non magis, inquit, mors mihi gravis futura est, siquidem aspecturus sum interitum inimici mei.

Fabula significat, multos non moveri suis malis,

lis, si iisdem inimicos, & eos, quos odere, prius circumveniri videant. Itaq; Achilles Homericus non recusat mori si prius Hectorem interfecerit, cùm sciret post huius cædem sibi quoq; instare ac prope esse exitium.

Felis & Mures.

In domo quadam magna copia murium diversabatur. Hoc felis cùm comperisset, eodem se contulit, & venatione atque captura musculorum bene aliquantisper victitavit. Cùm autem mures animadverterent, suum numerum quotidie fieri minorem, & quòd à fele consumerentur, statuerunt se intra suas cavernulas, & ijs in locis continere in quæ pervenire illa non posset. Felis cùm mures non magis, ut soliti fuerant, procurrere videret, statuit fraude elicere, seque quasi mortua esset, de clavo quodam suspẽdit. Quàm conspicatus forte desuper musculus: Heus tu, inquit, si te in sacculum conversum esse sciam, nunquam tamen commissurus sim, ut ad te propius accedam.

Docet fabula, prudentes non pati sese iterum improborum dolis falli, ubi illorum fraudes semel fuerint experti. Mu-

Mulus.

Opimus paſtu hordei factus mulus, incitare ſe ad curſum, & gloriari de materna origine, quam celeritate referret: Matrem, inquit, equam habeo, præſtanti celeritate, qua ego non ſum inferior. Mox quodam tempore currendi neceſſitate illi impoſita defatigatus, cœpit paterni generis, & ſe eſſe aſino procreatum, recordari.

Fabula monet, non ſuperbiendum, ſi quem fortuna extulerit altiùs, neq; prioris conditionis obliviſcendum: Nam inſtabilem eſſe vitam hominum.

Monet & hoc, provectos ad honores & dignitatem humilitatis aut dedecoris parentum conſcientia perturbari animis, ut Euripides Phædrã loquentem introducit:

Animos virorum fortium quoq; deijcit,
Si patris aut matris meminerint dedecus.

Leo procus.

Leonem mirifico amore erga virginem fortè conſpectam exarſiſſe ferunt. Venit igitur ad patrem, & nuptias petit filiæ ipſius. Huic ille: Egone tuis, inquit, iſtis dentibus & ungvi-

ungvibus committam teneram virgunculam filiam meam? At absque his foret, equidem felicem me arbitrarer, si talis gener contingere posset. Nunc verò non ausim facere, tibi illam ut tradam. At leo amoris impatiens, postulante homine, & ungves præcidi, & dentes effringi patitur. Ibi inermem homo facilè vincit atque interimit.

Ostendit fabula, calliditatem & malitiam, fortibus, inprimis voluptatibus inescatis, decus atque robur detrahere, & postea liberè illis insultare. Hac fabula apud exercitum Eumenem usum aliquando fuisse scripsit Diodorus, lib. 19. hoc sensu, quòd similiter & Antigonus omnia polliceri non dubitaret, dum peteretur copijs tùm verò in duces ipsorum animadversurum hunc esse pro arbitrio.

Galli gallinacei.

Duo galli acriter inter se pro gallina dimicabant, ita ut ambo sauciarentur, sed finito prælio qui victus fuerat, is pudore & dolore affectus, latebras quæsivit, victor autem in altum parietem evolavit, & quanta maxima voce potuit, canere & alis strepere cœpit.

pit. Ita alter, qui ſe dudum abdiderat, poſtea ſine æmulo gallinarum conſuetudine frui potuit.

Docet fabula, Deum ipſum ſuperbis adverſari, mites autem apud illum in gratia eſſe.

Hinnuleus.

Hinnuleum cum cervo ſic locutum aliquando ferunt: Mi pater, cùm multò ſis major canibus, & pedum his celeritate præſtes, præterea cùm tibi ſint ardua cornua, quibus à te vim propulſare facilè poſſis, qui fit, ut canes tantopere metuas? Ibi cervus ridens; Mi nate, vera, inquit, memoras mihi; tamen neſcio quo pacto ſemper accidit, ut audita canum voce, in fugam ſtatim convertar.

Fabula docet, eos qui natura formidoloſi ſint, nulla cohortatione confirmari poſſe.

Apicula & Jupiter.

Quod ſuos labores ab hominibus compilari apicula ægrè ferret, elegantiſſimè conſtructos favos Jovi obtulit, & ab illo petijt letiferam ut aculeo ſuo vim adderet. Jupiter immanitate beſtiolæ offenſus: Imò potius

tius vitalem vim tribuam,inquit,ut unà cum illo tibi vita relinquenda ſit.

Fabula ad ſententiam Herodoti eſt compoſita: Immodicas pœnas dijs non probari.

Lignator & Mercurius.

Cædebat quidem ligna juxta fluvium,cui cùm inter opus excidiſſet fortè ſecuris, in flumen delata & demerſa fuit. Tùm ille inops conſilij, in ripa aſſidens deflere fortunas ſuas, & lamentari miſerè. Mercurius verò,qui fortè præteriens,querelas illius cognoviſſet, miſertus hominis, aquas ſubijt,& relulit ſecurim,non eam quidem,quæ amiſſa fuerat, ſed auream, & an hæc eſſet quam perdidiſſet, interrogavit: qui cùm ſuam illá eſſe negaret, extulit alteram argenteam; ſed ne eam quidam agnoſcente lignatore, poſtremò ferream attulit, quam lætus homo ſuam eſſe dixit. Hac probitate delectatus Deus, univerſas illi ſecures donat. Iſta ut acciderant cùm poſtea narraret plurimis, unius in ſimilis eventus ſpem vocatus, & ipſe in præterfluentem ſecurim ſuam abjicit, & propter eum mox aſſidens plorare atque lamen-

lamentari. Huic ita ut dudum alteri, Mercurius se obtulit, & causa lacrymarum audita, auream protulit securim interrogans, eane esset, quam delapsam in aquas quereretur; Qui cum magno gaudio statim agnoscere se, & eam esse dixit. At Mercurius mendacem & impudentem hominem aversatus & se à conspectu illius & auream securim unà secum abstulit, neque projectam in fluvium retulit.

Fabula docet, non minus malis deos adversari, quàm prodesse bonis solere, secundùm hoc Sophocleum:

Τοὺς δὲ σώφρονας
θεοὶ φιλοῦσι καὶ στυγοῦσι τοὺς κακούς.

Etenim probos
Amare dij solent, & odisse improbos.

De Vulpe & Uva.

Vulpes sublimem uvam dependentem de vite conspicata, ad illam subsilijt iterum atque iterum, omnes vires corporis adhibens si fortè attingere posset. Tandem defatigata inani labore, discedens ipsa sese quasi consolans; At enim acerbæ nunc etiam, inquit, uvæ

uvæ ſunt,& iſta inprimis auſtera, nec ſi in via reperiatur, videtur tollenda eſſe.

De ijs fabula dicitur, qui neceßitati obſequuntur, & libenter abſtinent ab ijs, quæ obtinere non poßint.

De puero & Scorpio.

Locuſtas puer captans, in ſcorpium incidit. Huic ille: Ne, inquit, attigeris me: Nam niſi à me abſtinueris manum, locuſtas etiam, quas venatus es, cum dolore & gemitu projicies.

Fabula monet, vitandos eſſe congreſſus improborum.

Malus & Pirus.

Certamine de formæ præſtantia inter pirum & malum orto, cùm illæ multis inter ſe verbis diſceptarent, Rubus de propinqua ſepe: Finem tandem, exclamat, obſecro rixarum faciamus.

Fabula oſtendit, in diſſenſionibus potentum, etiam infimos principatum quærere.

Talpa.

Talpa animal eſt oculis captum. Hoc ad matrem aliquando ſuam, Morum video, dixit.

dixit. Atque iterum, Thuris odor complevit nares meas. Tertio, Sonitus æris attigit aures, inquit, meas. Cui mater respondit, se intelligere de dictis, non modò ipsum lumine, sed odoratu etiam atque auditu privatum esse.

Notat fabula gloriosos & Thrasones istos, qui dum se mirificè ostendunt & jactitant, in minimis sæpe deprehensi redarguntur.

Vespæ & Perdices.

Laborantes siti vespæ & perdices, accedunt ad agricolam, & ab illo potum petunt, neque se gratas solummodo futuras ob beneficium acceptum, sed promerituras esse etiam ajunt, opera quidem sua perdices collocata in vinea fodienda, at vespas aculeis suis circum hanc volitantes abigendo fures. His respondisse agricolam ferunt: Habere se boves duos qui nihil promittentes faciant omnia, atque illis aquam potius se præbiturum esse.

Narratur fabula in homines nocentes, qui sermone adjumenta & utilitatem ostendunt, re autem tantummodò obesse consuevere.

Pu-

Pulex captus.

Quid tu, inquit, es animantis, qui pulicem noctu ceperat; Qui se respondit eum esse, qui ut à natura ad exugendum de humano corpore sanguinem procreatus sit, ita noceat nemini, præterquam quòd cutem leviter pungat. Quare non debere illum insontis cæde polluere manus. Interrogatus autem, Bonine aliquid facere posset? Neque boni neque mali ferè quicquam, respondit. Moriere igitur, inquit ille, quippe qui molestus mihi fueris, cùm nec lædere magnopere, nec qrodesse omnino possis.

Fabula docet, pravi, quanquam non magna damna possint dare, tamen melius esse, ut removeantur.

Pulex.

Cum insilisset pulex in pedem cujusdam, ille ad opprimendum hunc, Herculem invocavit. Sed cùm pulex se illinc mox saltu subduxisset, cum gemitu ille, Hercules, inquit, quid ego abs te opis in magnis periculis expectem, qui contra pulicem adesse mihi noluisti?

Monet fabula, non esse in rebus parvis & futilibus potentum auxilia imploranda, sed illud perfugium singularibus casibus reservandum.

De Leone picto & Adolescente.

Fatalia vitari non posse.

Fuerat prædictum cuidam amissurum ipsum à leone læsum unicum filium suum: Hoc in metu pater non urbe modò, sed ne ædibus quidem temerè egredi filium patiebatur. Quòd autem juvenis esset alacri animo & cupid9 venationum, in ædibus passim ad oblectandum eum omnis generis ferarũ imagines pictas exprimi pater curaverat. Quodam die conspecta imagine leonis, indignabundus juvenis, verbis maledicis adoritur bestiam, cuius metu sibi tanquam virgunculæ inclusæ intra parietes domesticos tabescendum esset, atque ira provectus longiùs, magno impetu alapam illi impingit. Fortè fuerat ea parte ferreus claviculus fixus in pariete, cui cui illisa manus ita fuit sauciata, ut ex illo vulnere juvenis paulò post moreretur.

Fabula sic etiam refertur:

Vidisse quendam per quietem mordicus sese

ſeſe arripi à leone & perire. Ac quodam tempore conſpecta effigie lapidea leonis cum diducto rictu oris, per jocum immiſiſſe manum, & dixiſſe comitibus, quod ſomniaſſet, id ſibi jam accidiſſe. Sed intra illud canum anguis incubans venenato ictu manum ipſius ita infecit, ut homo paulò pòſt interiret & fidem ſomnij confirmaret.

Narratur ſimilis hiſtoria de Crœſi ſomnio ab Herodoto, libro primo, & copiosè & elegantia admirabili.

Subijciunt autem huiuſmodi narrationes non hoc modò, quod dicitur ab Hectore Ἰλιάδ. ζ.

Μοῖραν δ' οὔτινα φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν
Οὐ κακὸν οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.

Sed hoc etiam, non nimium talibus prædictionibus terreri quidem nos oportere, non tamen audacia quoq; & contemtu committere, ut noſtra culpa caſus fatales cumulati eſſe videantur.

De Aquila & Homine.

Comprehenſæ quidem aquilæ grandiores pennas omnes evulſit, & ita domi ſuæ aliquantiſper obſervantem habuit. Hanc mercatus quidam pennis deunuò aquilinis ipſam inſtruxit, perfecitque ut evolaret quà vel-

vellet, Quæ ſtatim correptum leporem huic attulit, quaſi memor beneficij in ſe collati. Sed paulò poſt ne à domeſticis quidem illa animalibus vim ſuam abſtinuit, & jam hominibus quoque formidanda erat: Iterum igitur pennas, qui dudum his eam inſtruxerat, abſtulit.

Monet fabula, potentum improbitatem adjuvandam non eſſe, & ut illa ſimulet bonitatem, mox tamen ſeſe proferre, neq; mutare in malefaciendo naturam ſuam.

De Puero & Fortuna.

Prope fauces putei profundi dormiebat puer. Accedit fortuna & excitat & atque domum ire jubet. Nam tù, inquit, ſi incautiùs in ſomno te vertens, in puteum fortè labereris, nemo ſtultitiam tuam accuſaret, ſed omnes te indigna ſorte peremtum eſſe quererentur.

Docemur, plerumq; homines ſua ſtulticia, id eſt, σφῆσιν ἀτασθαλίῃσι, ſecundùm Homerum, mala incurrere, & poſtea aſſcribere eventum fato aut fortunæ.

Simius Rex.

Ferunt

Ferunt quodam in conventu beſtiarum ita ſaltaviſſe bellè ſimium, ut omnium propè unanimi ſententia rex crearetur. Hunc vulpes elatum animo ob proſperitatem videns, & ſimul etiam beſtiarum ſtulticiæ ſuccenſens, Dicit ſimio, poſtquam regnum ipſi obtigerit non debere ſe celare, quæ magnopete ut reſciſceret, ipſius intereſſe arbitraretur. Quid id eſſet ſimio interroganti: Theſaurum, reſpondit, ſibi à patre ſuo indicatum eſſe, defoſſum in ſolitudine, qui jure regni ad ipſum jam pertinere videatur. Eamus igitur, inquit ſimius, ut tollamus. Cave tu, inquit vulpes, nam ego ſæpe audivi periculo effoſſionem theſauri non carere. Nihil, inquit ſimius, periculi eſt; an tu obſecro times? Eamus igitur, inquit vulpes, ſi videtur. Cumque per ſilvas diu circumduxiſſet ſimium, tandem inducit in laqueos ſub fruticibus abſconditos ad capturam beſtiarum, atque ibi dicit theſaurum defoſſum, & illinc eruendum eſſe. Simius feſtinans neque providens, ſtatim capitur, ac implicitus orat vulpem, ſibi ut ſuccurrat; Ea verò ſe regem attin-

attingere non debere ait: Et diſcedens, Nõ inquit, ſaltationis eventus regnũ merebatur.

Fabula indicat, honores indignos magis lædere ac deprimere, quàm augere & ornare. Et ſtultarum inceptionum exitum eſſe infelicem docet.

Faber & Canis.

Quidam faber domi ſuæ canem habebat. Hic donec opere faciundo exercebatur herus, accubans ipſe dormiebat. Poſtquam aſſederat ut cibum caperet, ſurgens & extendens artus, ita ad menſam accedebat, quæ cùm ad hunc modum ſæpè fierent, tandem faber, Ego, inquit. hoc vix potero ferre diutiùs, ut dum ego defatigor, tu quieſcas, & unà mecum paſcaris.

Fabula monet, non durare conjunctionem laborioſorum & deſidum, & eſſe ocium cum negocio exæquandum.

De Leone & Tauris.

Leo invitatos ad cœnam, in quam ovem paraſſet, tauros validos duos, in ſpecum ſuũ blanda oratione perduxit, ubi incautos adoriri, & de illis epulari opiparè poſſet. Qua

ſpe & grandia vaſa & ollas ingentes & prolixa verva præparaverat. Quibus conſpectis tauri, referre pedem, & circumſpectantes in omnes partes diſcedere cœperunt. At Leo quin accedant & aſſideant quærit, & jam dapes affuturas ait. Tùm illos dixiſſe ferunt, non apparere de vaſis, ovium carnibus inſtructum iri convivium, ſed niſi caveant, bubulis, & falſum ſpe ſua leonem reliquiſſe impaſtum.

Fabula docet, fallacias prudentibus minus nocere.

De Leæna & vulpe.

Inter alia maledicta quibus leænam quodam tempore à vulpe appetitam accepimus, ferunt, hanc illi exprobraſſe hoc etiam quòd ſingulos tantùm fœtus pareret. Huic dicitur reſpondiſſe, ſe quidem unum tantùm quoque partu catulum edere ſed leonem illum.

De partu leænæ Gellij caput eſt 7. lib. 13.

Fabula autem, Præclara rara, Et, non copia, ſed bonitate res æſtimandas eſſe, docet.

De Muſcæ ſuffocatione.

Delapsa musca in ollam cum carnibus ad ignem appositam, cùm in jure fervēte suffocaretur. Moriar sanè, inquit, cùm cibo potuque satiata bene etiam lauta sim.

Fabula ostendit, voluptates multis esse exitiales. Sed & hoc monet æquo esse animo ferendam amißionem commodorum vitæ, compensandamq́ hanc cum fructu perceptorum, secundùm Horatianos versus:

Lusisti, satis edisti, satis atque bibisti,
Tempus abire tibi est.

De Luxurioso & Hirundine.

Adolescens quidā diffluens luxuria, omni patrimonio perdito, cùm nihil reliquum sibi esset excepta una veste, visa hirundine etiam illam vendidit, & precium in vino & lustris prodegit. Sed quòd fuisset adventus hirundinis, ut interdum fit, præmaturus, rursum hiemante anno hirundo quidem frigore perijt, prodigus autem vehementissimè algens, visa hirundine gelu exanimata, O te scelestam inquit, avem, quæ & me & te pariter perdidisti.

Fabula docet, quicquid alieno tempore fit, id fere detrimenta & malum complecti.

De Gallina & Vulpe.

Ad cohortem avium cùm vulpecula accessisset, vidissetque in nido sedentem gallinam debilem & gravedinosam, Ecquid valeleret? illam interrogavit. Huic respondit gallina sic satis se valere, sed si ipsa discesserit, multò se habituram meliùs.

Fabula admonet, inimicorum officia neque grata & suspecta solere esse.

Perdix & Auceps.

Capta perdix dicitur orasse aucupem, ut se dimitteret, & promisisse paulò pòst alias multas sui generis aviculas sese illi adducturam esse. Sed aucupem ferunt intorto collo statim perdicem necasse, quòd proditricem generis sui indignam vita esse perhiberet.

Fabula indicat apud bonos fraudes & scelera improborum nocere usurpantibus.

De Semicano & Uxoribus illius.

Habuisse quendam duas uxores narrant in ætate virili tendente ad senectutem, qua canis conspergi caput incipit idque hominum genus nomen habet μιξοπολιων apud Græ-

Græcos. Mulierem autem fuisse natu grandiusculam unam, alteram juvenculam. Huic autem illam nigellos, hanc albicantes crines evellere consuevisse ferunt, donec relinquererur calvaria nudata capillis.

Fabula detrimenta inæqualium conjunctionum demonstrat. Notus autem est jocus Augusti, qui cùm deprehendisset, curare sibi filiam ab ornatricibus evelli canos: interrogasse illam dicitur, post aliquot annos canane an calva esse mallet? Cùm autem respondisset illa, se malle canam esse quàm calvam: Quare ergo, inquit, istæ te calvam fieri student?

De Arbore & Cuneis.

Quidam cum arborem in silva quadam cecidisset, ut findere meliùs posset, de ipsa arbore cuneos parabat. Tunc ingemiscentem arborem dixisse accepimus, se non de securis vi tantopere conqueri, quantopere de injuria earum partium, quæ de corpore suo demptæ essent.

Fabula ostendit, quòd nostri nobis sæpe sint infestiores, quàm alieni.

Jupiter & Vipera.

Ab

Ab omnibus animalibus quodam tempore dona Jovi oblata fuerunt. Interque illi arrepsit & vipera rosam ore afferens. Cui Jupiter, à vipera, inquit, non constitui me donum hodie accepturum esse.

Maliciosorum dona suspecta nobis esse debere significatur.

Ranæ & Lupi pisces.

Egressæ in ripam fluminis cujusdam ranæ, ibi in gramine pascebantur: eam prætereunt nescio qui homines; at illæ territæ desiliunt in flumen, ubi à lupis correptæ dedevorantur. Tùm unà, O stultas nos, inquit, quæ fugientes eos, quibus cibus panis est, incidimus in eos, qui nos avidissimè expetunt.

Fabula docet, multos temerè fugiendo mala, in majora mala incidere.

Piscator stolidus.

Quidam hamo & arundine dimissa in fluvium, cùm totius diei labore non plures tribus pisciculis cepisset, rediens domum, apud obviam sibi factos gloriatur, se quantum piscium in fluvio fuisset, extraxisse ha-

mo ſuo. Cui unus, Heus tu, inquit, quid ſi non univerſi ad hamum adhæſerunt? At ille, Imò, inquit totum diem ego ibi ad flumen aſtiti; quòd ſi plures in eo piſces eſſent, non vitaſſent profectò hamum meum.

Notatur ſtulticia quorundam, qui effectiones artium de viribus ingenij ſui æſtimant.

Aſinus communis.

Deceſſit quidam relicto filijs tribus aſino uno. Placuit ut communiter illo ſinguli diebus ſingulis ad onera portanda uterentur, & præberent cibum. Vnoquoque autem cibum ad uſum fratris ſui differente,& operas exigente, aſinus fame laboreque confectus moritur.

Fabula narratur avaris & rapacibus, ſubijcitq; ſententiam Salomonis: Qui nimis vehementer nares emungit, is ſanguinem elicit.

De Fele & Muribus.

Conſilio habito, decreverunt mures tintinnabulum feli eſſe annectendum: ita enim poſſe admonitos ſonitu effugere vim illius. Hoc quamvis magnopere placuiſſet univer-

ſis,

sis, irritum tamen consilium fuit, quoniam qui annectere auderet, non reperiebatur.

Fabula docet, in suadendo audaces esse plerosq; sed suo qui periculo rem exequantur, non multos reperiri, sed tum imprimis cavere unumquemq; sibi. Deq; his dicitur Teutonicum proverbium de timidis & cautis, non solere aut non velle aliquem annectere tintinnabulum feli.

De Cornice educante Accipitrem.

Cornix cum animadverteret nidum accipitris semper esse refertum bonis cibis qui pararentur rapacitate illius, hoc consilium inijt, Furatur ova accipitris, & illa clam fovendo ducit sobolem, quæ confirmata, matrem postea devorat.

Fabula ostendit, multos perniciem & pestem suam ipsos alere. Unde est & illud Theocriteum

Θρέψαι καὶ λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας ὥστε φαγεῖν.

De Simia & Nucibus.

Simia cum audisset suavitatem nucum magnopere laudari à sciuro, non pepercit ulli labori aut studio, ut posset potiri nucibus. Reperta autem juglande, avidè dentes

illi impegit. Ibi primùm amaro putamine, deinde duro cortice offenſa, illam abjecit, rata ſeſe eſſe à laudatore nucum ſciuro deluſam,& ita nucleorum jucundo cibo caruit.

Fabula monet, non eſſe offenſione laborum ſpem eventus abijciendam. Nam gaudium antecedit triſticia.

APOLOGI EX CHILIADIBVS adagiorũ eraſmi deſumti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

Cum aliquando pardalis vulpem præ ſe contemneret, quod ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam, reſpondit vulpes, ſibi id decoris in animo eſſe, quod illi eſſet in cute.

Neq; verò paulò ſatias eſt, ingenio præditum eſſe vafro, quàm cute verſicolore.

De Vulpe & Fele.

Cum aliquando Vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret ſibi varias eſſe technas, adeò ut vel peram haberet dolis refertam: Felis autem reſponderet, ſibi unicam duntaxat artem eſſe, cui fideret, ſi quid

quid esset discriminis. Inter confabulandū repente canum accurrentium tumultus auditur: Ibi felis in arborem altissimam subsilijt cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

Innuit fabula præstabilius esse nonnunquam unicum consilium, modò id sit verum & efficax, quàm plures doli consiliaq́ʒ frivola.

De Rege & Simijs.

Rex quidam Ægyptius aliquot simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent. Vt enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit; ita nec aliud actus humanos, aut melius, aut libentius imitatur. Artem itaque saltandi protinus edoctæ, saltare cœperunt, insignibus indutæ purpureis, ac personatæ Multoque jam tempore majorem in modum placebat spectaculum, donec è spectatoribus facetus quispiam, nuces quas clanculum in sinu gestabat, in medium abjecit. Ibi simiæ simul atque nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt quod ante fuerant, ac repente è saltatricibus in simias redierunt, contritisque personis, dila-

ceratis vestibus, pro nucibus inter se depugnabant, non sine maximo spectatorũ risu.

Admonet hæc fabula fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino & Viatoribus.

Dum quidam cum in desertis asinum quempiam forte fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum, uti suum domum abduceret. Nam utrique pariter à fortuna videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus.

Piscatores aliquot jacto reti, testudines exuerunt; eas cùm essent inter sese partiti, neque sufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitarunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratia vocari, sed ut eos fastidito cibo sublevaret, recusavit, jussitque ut ipsi suas testudines ederent, quas cepissent.

Nonnulli, posteaquam inconsultè quippiam adorsi

adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negocio admisceant.

De Asino.

Apud cumanos asinus quispiam pertæsus servitutem, abrupto loro in silvam aufugerat. Illic fortè repertum leonis exuvium, corpori applicabat suo, atque ita pro leone sese gerebat. homines pariter ac feras voce caudaque territans. Nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus pro leone immani habitus ac formidatus, ac donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sæpenumero viderat & leonem & asinum, atque ob id non erat difficile dignoscere aurium prominentium judicio, neque non alijs quibusdam conjecturis asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit, dominoque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudum creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

Haud facilè tegimus vicia, quæ à puero nobiscum adoleverunt. De

De Scarabeo & Aquila.

Scarabeus aliquando ſpretus ab aliqua, cœpit de vindicta quoquo pacto ſumenda cogitare, Perveſtigavit ubinam aquila nidum collocaſſet, arrepſit ſcarabeus, & ova ſimili dolo dejecit. Aquila cum ſæpius domicilium commutaſſet, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adijt, exponit calamitatem ſuam. Is jubet, ut ſuo in gremio ponat ova, vel iſtic in tuto futura. Et huc per veſtis lacinias, ſinuſque prorepſit pertinax ſcarabeus, haudquaquam ſentiente Jove. Deinde ubi videt ova commoveri Jupiter neque ſatis animadvertit unde, territus rei novitate, excuſſo gremio, in terram dejecit.

Monet hæc fabula, neminem quantumvis puſillum contemnendum eſſe.

De Simijs & Pardale.

In mauruſia ſimiarum ingens copia, Pardalis autem animal eſt, natura ſimijs infeſtiſſimum, quas tamen viribus aſſequi non poteſt, nimirum illis in ſummas arbores ſubvolantibus. His itaque dolis in eas utitur:

Ster-

Sternit se supinam sub ramis, ac porrectis cruribus emori fingit se. Gaudent eo spectaculo simiæ considentes in arbore, deinde ubi jam mortuam arbitrantur, unam aliquã emittunt exploraturam, num verè mortuus sit hostis. Illa cautim ac pedetentim accedens, ubi nullum vitæ videt argumentum, Pardale nimirum modis omnibus cadaver imitante, demum audet etiam conscendere. Quod simul ac reliquæ simia conspexerunt, jam deposito omni metu descendunt, & pardalim omnia ferentem, circumsultant. Postremò conculcant insultantes, ludibrij causa, donec pardalis sentiens illas jam saltando defatigatas derepente reviviscens aliam dentibus, aliam unguibus corripit, dilaniat ac devorat.

Hostem simulantem vires deficere, summopere fugiendum esse.

De Satyro & Rustico, Aniani fabula, Erasmo quoque interprete.

Satyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à

rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem, cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur id faceret? Is respondet, ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, apposita mensa in pultem fervidam rursum inflaret, magis etiam miratus, sciscitatus est, quid hoc sibi vellet? Vti pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensa, quid ego audio? inquit: Tun' eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis; neque enim mihi ratio est, cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant

EX LIVIO.

Dissidium Ventris & Membrorum corporis humani, ex lib. 2.

Agrippa intromissus in castra, prisco illo dicendi & horrido, nihil aliud quàm hoc narrasse fertur: Tempore, quo in homine non ut nunc omnia in unum consentiebant, sed singulis membris suum cuique consiliū,

suus

ſuus ſermo fuerat, indignatas reliquas partes ſua cura, ſuo labore ac miniſterio ventri omnia quæri, ventrem in medio quietum nihil aliud quàm datis voluptatibus frui, Conſpiraſſe inde, ne manus ad os cibum ferrent, nec os acciperet datum, nec dentes conficerent, hac ira dum ventrem fame domare vellent, ipſa unà membra totumque corpus ad extremam tabem veniſſe, inde apparuiſſe, ventris quoque haud ſegne miniſterium eſſe, nec magis aliquam alere eum, reddentem in omnes corporis partes, hunc quo vivimus vigemuſque diviſum paritur in venas, maturum confecto cibo ſanguinem, Comparando hinc, quàm inteſtina corporis ſeditio ſimilis eſſet iræ plebis in patres, flexiſſe mentes hominum.

Carnes Suillæ.

Narrat apud eundem autorem libro 35. bellam fabulam Quintius. Eſt, inquit, res ſimilima cœna Chalcidenſis hoſpitis mei, hominis & boni & ſciti convivatoris, apud quem ſolſtitiali tempore comiter accepti, cum miraremur, unde illi eo tempore anni tàm

tàm varia & tàm multa venatio? homo,non (quàm isti sunt) gloriosus, revidens, condimentis, ait, varietatem illam & speciem ferinæ carnis ex mansueto sue factum. Hoc dici aptè in copias regis, quæ paulò antè jactatæ sunt posse,& in varia genera armorum & multa nomina gentium inauditarum. Dacos enim & Medos, & Cadusios, & Elimæos viros omnes esse, haud paulò mancipiorum melius propter servilia ingenia, quàm militum genus.

Hoc in copias regis Antiochi aptè tùm Quintius intorsit: sed dici in omnem vanam gloriationem & jactantiam potest, ita, ut Teutones simili fermè intellectu ajunt: Non esse corium seu cutem diversam.

EX GELLIO.

De Cassita, ex libro illius 2. cap. 20.

Æsopus ille è Phrygia fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cùm quæ utilia monitu suasuque erant, non severè, non imperiosè præcepit & censuit, ut Philosophis mos est, sed festivos delectabilesque apolo-

apologos commentus, res ſalubriter ac proſpicienter animadverſas, in mentes animosque hominum cum audiendi quadam illecebra indidit, velut hæc eius fabula de aviculæ nidulo lepidè atque jucundè præmonet, ſpem fiduciamque rerum, quas efficere quis poſſit, haud unquam in alio, ſed in ſemetipſo habendam. Avicula, inquit, eſt parva, nomen eſt Caſſita, habitat nidulaturque in ſegetibus, id fermè temporis, ut appetit meſſis, pullis jamjam plumantibus; Et Caſſita in ſementes fortè conceſſerat tempeſtiviores: propterea frumentis flaveſcentibus pulli etiã tunc involucres erant. Cùm igitur ipſa iret cibum pullis quæſitum, monet eos, ut ſi quid ibi rei novæ fieret diceretur ve animadverterent, idque uti ſibi, ubi rediſſet, nunciarent. Dominus poſtea ſegetum illarum filium adoleſcentem vocat, &, Videſne, inquit, hæc ematuruiſſe, & manus jam poſtulare: iccircò die craſtino, ubi primum dilucul abit, fac amicos adeas, & roges, veniant, operam mutuam dent, & meſſem hanc nobis adjuvent. Hæc ubi ille dixit, diſceſſit, atque ubi rediit Caſſita, pulli trepiduli circum-

cum-

cumſtrepere orareque matrem, ut ſtatim jam properet, atque alium in locum ſeſe aſportet: Nam dominus, inquiunt, miſit, qui amicos rogaret, uti luce oriente veniant & metant. Mater jubet eos à metu ocioſos eſſe: Si enim dominus, inquit, meſſem ad amicos rejicit, craſtino ſeges non metetur, neque neceſſe eſt hodie uti vos auferam. Die igitur poſtero mater in pabulum volat, dominus quos rogaverat operitur: Sol fervit, & fit nihil, & amici nulli erant. Tùm ille rurſum ad filium: Amici iſti; inquit, magnam in partem ceſſatores ſunt, quin potiùs imus, & cognatos, affines, vicinoſque noſtros oramus, ut aſſint cras tempore ad metendum, itidem hoc pulli pavefacti matri nunciant. Mater hortatur, ut tûm quoque ſine metu ac ſine cura ſint; cognatos affineſque nullos fermè tàm eſſe obſequibiles, ait, ut ad laborem capeſſendum nihil cunctentur, & ſtatim dicto obœdiant: Vos modò, inquit, advertite, ſi modò quid denuò dicetur. Alia luce orta, avis in paſtum profecta eſt: cognati & affines operam, quam dare rogati ſunt, ſuperſedent. Ad poſtremum

mum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici, cum propinquis: afferes prima luce falces duas, unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit, Tempus, inquit, est edendi aut abeundi, fiet nunc dubio procul quod futurum dixit: In ipso enim vertitur cui est res, non alio, unde peritur. Atque ita cassita nidum mutavit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri Philosophorũ monent, quàm ut in nobis tantùm ipsis nitamur, alia autem omnia, quæ extra nos, extraque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus. Hunc Æsopi apologum Q. Ennius in satyris scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere cordi & memoriæ, operæ precium esse hercle puto: Hoc erit tibi argumentũ semper in promtu situm, ne quid expectes amicos, quod tute agere possis.

Leo

Leo hoſpes hominis, & Homo medicus Leonis, ex libro 5. cap. 14.

Appion qui polyhiſtor appellatus eſt, literis homo multis præditus, rerumque Græcarum plurima atque varia ſcientia fuit. Eius libri non incelebres feruntur, quibus omnibus fermè quæ mirifica in Ægypto viſuntur audiunturque hiſtoria comprehendit. Sed in ijs, quæ audiſſe, vel legiſſe ſeſe dicit, fortaſſe à vicio ſtudioque oſtentationis fit loquatior: eſt enim ſanè quàm in prædicandis doctrinis ſuis venditator. Hoc autem quod in libro Ægyptiacorum quinto ſcripſit, neque audiſſe neque legiſſe, ſed ipſum ſeſe in urbe Romana vidiſſe oculis ſuis confirmat. In circo maximo, inquit, venationis ampliſſimæ pugna populo dabatur, eius rei, Romæ cùm fortè eſſem, ſpectator, inquit, fui. Multæ ibi ſævientes feræ magnitudine beſtiarum excellentes, omniumque inuſitata aut forma erat aut ferocia. Sed præter alia omnia, leonum, inquit, immanitas admirationi fuit, præterque omnes cæteros, unius. Is unus leo

leo corporis impetu, vastitudine, terrificoque fremitu & sonoro, toris comisque cervicum fluctuantibus, animos oculosq; omnium in sese converterat. Introductus erat inter complures cæteros ad pugnam bestiarum Dacus servus viri consularis: ei servo Androdus nomen fuit. Hunc ille leo ubi vidit procul, repentè, inquit, quasi admirans stetit, ac deinde sensim ac placidè, tanquam noscitabundus ad hominem accedit: Tùm caudam more atque ritu adulantium canum clementer & blandè movet, hominisque sese corpori adjungit, cruraque eius & manus propè jam exanimati metu, lingua leniter demulcet. Homo Androdus inter illa tàm atrocis feræ blandimenta amissum animum recuperat, paulatimque oculos ad contuendum leonem refert. Tùm quasi mutua recognitione facta lætos, inquit, & gratulabundos videres hominem & leonem. Ea re prorsus tàm admirabili, maximos populi clamores excitatos dicit, accersitumque à Cæsare Androdum, quæsitamque caussam cur ille atrocissimus leonum uni parsisset: Androdus rem mirificam narrat, atque admiran-

randam: Cùm provinciam, inquit, Africam proconsulari imperio meus dominus obtineret, ego ibi iniquis eius & quotidianis verberibus ad fugam sum coactus: & ut mihi à domino terræ illius præside tutiores latebræ forent, in camporum & arenarum solitudines concessi: ac si defuisset cibus, consilium fuit mortem aliquo pacto quærere. Tùm sole, inquit, medio, rapido & flagranti specum quandam nactus remotam latebrosamque in eam me penetro & recondo, neque multò post ad eandem specum venit hic leo debili uno & cruento pede, gemitus edens & murmura, dolorem cruciatumque vulneris commiserantia. Atque illic primo quidem conspectu advenientis leonis, territum sibi & pavefactum animum, dixit: Sed postquam introgressus, inquit, leo, uti re ipsa apparuit, in habitaculum illud suum, videt me procul delitescentem, mitis & mansuetus accessit, & sublatū pedem ostendere mihi, & porrigere, quasi opis petendæ gratia, visus est: Ibi inquit, ego stirpem ingentem vestigio pedis eius hærentem revulsi, conceptamque saniem vulnere intimo ex-
pressi,

preſſi, accuratiuſque ſine magna jam formidine ſiccavi penitus atque deterſi cruorem. Ille tunc mea opera & medela levatus, pede in manibus meis poſito recubuit, & requievit. Atque ex ea die triennium totum ego & leo in eadem ſpecu eodemque victu viximus. Nam quas venabatur feras, membra opimiora ad ſpecum mihi ſuggerebat, quæ ego ignis copiam non habens, ſole meridiano torrens edebam. Sed ubi me, inquit, vita illius ferinæ jam pertæſum eſt, leone in venatum profecto reliqui ſpecum, & viam fermè tridui permenſus à militibus viſus apprehenſuſque ſum, & ad dominum ex Africa Romam deductus. Is me ſtatim rei capitalis damnandum, dandumque ad beſtias curavit. Intelligo autem, inquit, hunc quoque leonem, me tunc ſeparato, captum, gratiam nunc mihi beneficij & medicinæ referre. Hæc Apion dixiſſe Androdum tradit, eaque omnia ſcripta, circumlataque tabella populo declarat. Atque ideo cunctis petentibus dimiſſum Androdum & pœna ſolutum, leonemque ei ſuffragijs populi donatum. Poſtea, inquit, vi-

debamus Androdum & leonem loro tenui revinctum, urbe tota circum tabernas ire, donari ære Androdum, floribus ſpargi leonem, omneſque fere ubique obvios dicere: Hic eſt leo hoſpes hominis, hic eſt homo medicus leonis.

De Arione & Delphino Hiſtoria, translata ex primo libro Herodoti, expoſita ab eodem autore, libro 16. cap. 19.

Celebri admodum & cohibili oratione, vocumque filo tereti & candido fabulam ſcripſit Herodotus, ſuper fidicine illo Arione. Vetus, inquit, & nobilis Arion cantator fidibus fuit: Is loco & oppido Methimneus, terra atque inſula omni Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum amatumque habuit artis gratia. Is inde à rege proficiſcitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam viſere. Vbi eò venit, aureſque omnium menteſque in utriſque terræ partibus demulſit, in quæſtibus iſtic & voluptatibus amoribuſque hominum fuit. Is tùm poſtea grandi pecunia & re bona multa copioſus, Corinthum inſtituit redire. Navem igitur

igitur & nautas, & notiores amicioresque sibi Corinthios delegit. Sed eò Corinthos homine accepto, navique in altum provecta, prædæ pecuniæque cupidos cepisse consilium de necando Arione. Tùm illum ibi pernicie intellecta, pecuniam, cæteraque sua ut haberent, dedisse, vitam modò sibi ut parcerent oravisse. Nautas precum eius harum commisertum esse illatenus, ut ei necem afferre per vim suis manibus temperarent, sed imperavisse, ut jam statim coram desiliret præceps in mare. Homo, inquit, ibi territus, spe omni vitæ perdita, id unum postea oravit, ut prius, quàm mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casus illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tamen audiendi subit. Quod oraverat impetrat, atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stansque in summa puppis foro, carmen, quod Orthium dicitur, voce sublatissima cantavit, ad postrema cantus cum fidibus, ornatuque omni, sicut stabat canebatque, ejecit sese procul in profundum. Nautæ haud quaquam

quam dubitantes, quin perisset, cursum, quē capere cœperant, tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit, Delphinum repentè inter undas adnavisse, & dorso super fluctus edito vectavisse, incolumique eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexisse. Tùm Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petivisse, talemque Periandro regi, qualis Delphino vectus fuerat, sese obtulisse, eique rem, sicut acciderat, narravisse. Regem isthæc parum credidisse, Arionem quasi falleret, custodiri jussisse. Nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogasse, ecquid audissent in ijs locis, unde venissent, super Arione? Eos dixisse, hominem, cùm inde irent, in terra Italica fuisse, eumque illic bene agitare, & studijs delectationibusque urbiū florere, atque in gratia, pecuniaque magna fortunatum esse. Tùm inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum ejaculaverat, extitisse. Nautas stupefactos convictosque ire inficias non quisse.

Eam fabulam dicere Lesbios & Corinthios,

atq;

atq; esse fabulæ argumentum, quod simulacra duo ahenea ad Tænarum viserentur, Delphinus vehens, & homo insidens.

FABVLA EX LAMIA POLITIANI DESUMTA.

De Avibus & Noctua.

Aves olim prope universæ noctuam adierunt, rogaruntque eam, ne posthac in ædium cavis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes; ibi enim vernari suavius. Quin eidem quercum modò enatam pusillam, tenellamque adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter (ut ajebant) & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negavit, quin vicissim consilium dedit ijs, ne arbusculæ illi se crederent. Laturam enim quandoque esse viscum, pestem videlicet avium. Contemsere illæ (ut sunt leve genus & volaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Jam quercus adoleverat, jam patula jam frondosa erat. Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt, subsultant, colludunt. Interea quercus ea viscum protulerat, atque id homines ani-

animadverterant. Implicitæ ergo repentè ibi omnes pariter misellæ, ac frustra eas sera pœnitentia subijt, quòd salubre illud consilium sprevissent. Atque hoc esse ajunt, cur nunc aves omnes, ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant deducunt, sectátur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim consilij illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipantque densa caterva, ut videlicet ab ea sapere aliquando discāt. Sed opinor frustrà, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo. Nam veteres illæ noctuæ revera sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam verò non habent.

Bene monentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.

Apologus ex secundo libro Petri Criniti, de honesta disciplina, desumtus.

Sata est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cum multis plu-

pluvijs atque cœli temperamentis crevisset, lascivire incipit, & ramulos audacius porrigere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma, & virescentia ostentans. Itaque tanto fastu atque insolentia intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi, & Vides, inquit, ut te supero amplis folijs, ut frigore præsto, & jamjam ad cacumen præsurgo? Tùm pinus, quæ senili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit: Ego hîc multas hyemes, calores, æstus, variasque calamitates pertuli, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & vigor omnis abierit.

Secundis rebus non est superbiendum.

Fabula de Corvo & Lupis. Ex Johan Anton. Campano desumta.

Corvus lupos per ardua montium juga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, qui eos secutus nullo tempore destitisset,

ſociuſque fuiſſet, repulſus deinde à lupis, tanquam non eos, ſed prædam cicumque ſecutus, nec minus luporum, ſi occiderentur, quàm cæterorum animalium, extra fuiſſet voraturus.

Non quid agamus, ſemper inſpiciendum eſt, ſed quo ſimus animo, cùm agimus.

Altera de partu terræ ex eodem.

Turgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, ſtupent agricolæ, terræ partum inter ſpem metumque expectant: alij Typhoea illum Centimanum, alij montes erupturos putabant. Aperitur terra, prodit mus, quod miraculo fore omnibus arbitrabantur, in riſum atque jocum converterunt.

Non ſemper credendum promiſſis magnificis.

Apologus de Membris & Ventre ex Plinio deſumtus.

Humani artus cum ventrem ocioſum viderent, ab eo diſcordarant, & ſuum illi miniſterium negaverunt. Cùm eo pacto & ipſi

ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere, & cùm eo in gratiam redierunt.

Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.

NICOLAI GERBELII Phorcensis apologus lepidissimus.

De Aranea & Podagra.

Aranea paululum à texendo opere quietior, animi relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic se obviam præbuit podagra, tametsi passibus ambiguis ægrè illam assequeretur. Eius diei itinere utcunque emenso, non longè aberant ab oppidolo, cui regionis eius incolæ Tichæ nomen indiderant. Vtrique consilium fuit, conditionis suæ hospitem pervestigare. Aranea non maximopere data opera, in opulenti cujusdam civis ædes divertit: Inibi quaqua versum telas suas præpandebat, prætendebatque retia. Aderant illico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur.

Momentaneum itaque erat ipſius, quò etiam cunque ſe verteret, ædificium: Nuſquam enim ſcopariorum oculatas ſcopas poterat effugere. Miſera plenè, quæ in tanta rerum omnium affluentia ſola egebat, proturbabaturque. Podagra verò mendicabili inſtar vix tandem egeſtoſi cujuſpiam tuguriolum impetrarat. In id loci cùm decubuiſſet, nihil non experiebatur miſeriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium, jamque diurno itinere laſſeſcenti torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, ſed prætenvibus paleis inſternebatur. Atqui dicere non eſt huius inſtituti, quàm convenerint malè membris mollibus cuticulæque (ita ut dixerim) holoſericæ ſtragula tàm dura, tàm barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo auguſto ſidere quod exaudit, quod intuetur omnia, convenere rurſum aranea ſimul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis moleſtias, tot locorum commutationes denarrat, nunc heri exprobrans mundiciem, nunc nimiam ſcopariorum obſervantiam. Podagra contra de hoſpitis ſui egeſtate com-

plura

plura commimiſcitur, nec ocium habet demonſtrare araneæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impreſſerant: Conſilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere ſubingredi. In hanc aranea pedibus, podagra animis vadit ſententiam: veruntamen tenebris jamjam increbreſcentibus urbi cuipiam ſeſe approximant. Podagra inſtituti non immemor pedetentim ſe in nummoſi cujuſdam domum illatebravit: Quæ commodum ab hero conſpecta, dij boni, qua benevolentia, qua humanitate, quibus nomnibus excipitur? Supponuntur, ſubſtruunturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum ſ: balaribus plumis referta. Taceo vinum nigrum, Lesbium, Surrentinum: Taceo ficedulas, phaſianos atque eas aviculas, quæ binis ſuperbiunt cordibus: in ſumma, nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea pauperis caſam ingreſſa, telas orditur quaquaverſum parietes interpatent, retia ſuſpendit, orbiculari operi manibus pedibuſque incumbit, reficit abrupta, perficit intercepta, & ut dicam breviter,

vacua dominatur in aula, nullas insidias, nullius formidat insultus. Imò verò etiam jam scopis superior omnibus. Non multò post, podagra araneam convenit, delicias suas, felicitatem, fortunas, ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi, texendique libertatem, placuit tandem hæc utrisque sententiæ: Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in divitum domos, araneam in pauperum tuguria debere divertere.

Apologus hic, tametsi ad usus varios accommodari queat, id tamen inprimis declarat, alium alio loco fortunatiorem esse. Præterea morborum domicilium esse divitum aulas. Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quam ubi divitiarum minus.

Fabula de Bellerophonte.

Temperantiæ & castitatis præmia.

Bellerophontem appellatum prius Hipponem ferunt, ut apparet, à scientia rei equestris, de qua & alati equi Pegasi fabulam ortam verisimile est, quem à Neptuno accepisse traditur. Hic occiso Bellero Corinthio

rinthio Bellerophontes appellatus, & sub imperio fuit Prœti regis Argivi, qui primùm & carum hunc,& in honore apud se habuit, postea capitali odio prosequens,cùm tamen contaminare sese illius cæde nollet,ad certam eum mortem, ut putabat, ablegavit in Lyciam ad socerum suum Jobatem. Concitarat autem hoc illi odium falsa accusatio Anteæ uxoris Prœti, quæ cùm sollicitasset adolescentem elegantem & formosum, & passa fuisset repulsam, neque ullis blandimentis movere potuisset ἀγαθὰ φρονέοντα, ut inquit Homerus, simul in capitale odium, ut fit, incesto amore converso, simul verita, ne ab illo indicium fieret turpitudinis, antevertere statuit criminatione facta, venitque cum magnis clamoribus & querelis ad maritum, & accusat apud illum Bellerophontis audaciam & scelestos conatus, qui sibi inferre vim & stuprum molitus fuisset: Hanc tu, inquit, Prœte contumeliam nisi ultus fueris, deos oro, in te ut vindicent. Itaque dolore commotus rex. fecit ut vir prudens, & à necessario & veteri amico, ipse quidem manus abstinendas sibi duxit, ut tamen non impu-

impunitum malum facinus eſſet, ablegat Bellerophontem ad ſocerum ſuum in Lyciam cum literis, quibus petebatur,ut tabellarium ille curaret interficiendum. Jobates cùm audiſſet, adeſſe tabellarium à genero ſuo, ſumma eum humanitate complectitur, atque totos dies novem, novem bobus mactatis inter ſacra deorum, & epulas hilariter cum illo converſatur: Decimo die, ecquid literarum afferret, ut dictum eſſet, interrogat. Bellerophontes ignarus omnium tabellas reddit: Jobates cognitis ijs, quæ à genero petebantur, quò minus manifeſto cæde, & quaſi manu ſua interimeret hoſpitem religione prohibebatur, etiã miſerebat hunc Bellerophontis, cui in adoleſcentia nihil ad laudes & virtutis ſummam deeſſe videretur: ſed ſi tale facinus deſignaſſet, ſupplicium & pœnas meritas effugere oportere non arbitrabatur. Mittit igitur ad oppugnandum Chimæram. Hoc monſtrum divinum quoddam non humanum erat:

Fronte leo extremum ſerpens,mediumq́ capella.

Efflabat autem de faucibus horribilẽ flammam, eratque non ſolùm congreſſu, ſed

omni-

omninò aſpectu terribile: Verùm hoc deorum immortalium oſtenta ſecutus, confecit. Tum demandatur illi adverſus Solymos, fortiſſimam nationem, bellum: quo non alium ſibi majorem unquam oblatum laborem fuiſſe, dicere ſolitus perhibetur. Sed his etiam ſuperatis, vincendæ mox & interficiendæ fuerunt Amazones, virile, & inprimis bellicoſum mulierum genus Poſtremò tantis rebus geſtis revertenti in Lyciam, delectam manum fortiſſimorum virorum opponit, qui ex inſidijs adorirentur Bellerophontem, atque trucidarent: ſed ipſe hos univerſos obtruncavit, ut ne unus quidem de cæde elaberetur. Ità demum & à dijs immortalibus protegi hunc & innocentiam calumnijs oppugnatam fuiſſe intellectum. Quapropter Jobates in ſuum regnum recepto, dat uxorem filiam ſuam Caſſandram, omnemque regium honorem, dignitatem, emolumenta, cum illo æqualiter dividit. Tum verò Lycij, ſuſpicientes virtutem Bellerophontis, tanquam Deo lucum eximium ſacraverunt, ubi in copia & fœcunditate ſoli, & amœnitate loci, inter ſegetes, racemos,

mos, fructusque arborum vitam degeret. In qua ille felicitate suscepit ternos liberos quoque de uxore sua Isandrum, Hippolochum & Laodaniam, quæ Jovi placuit, genuitque illi Sarpedonem. Hunc ita dilexit Jupiter, ut interfectum à Patroclo honore sanguineæ pluviæ prosecutus, curaris deferri in Lyceam à duobus fratribus Leto & Sopore, ubi à propinquis conditum corpus illius apposita columna (ut in honorificis sepulturis fieri consuevit) tumularetur.

De bove ruminante & porco.

Bos opimus jam saturatus pabulo, recumbebat humi, & in illa quiete cibum præmansum ruminabat. Conspicatus hunc porcus, derisit, atque contemsit præ se, quòd & bos tàm laboriosè nutriretur, & ipse non minus celeriter saginaretur, qui & avidissimè ingurgitaret se cibo, & nequaquam ingesta semel revocaret in os ad cóficiendum; Cui bos fertur dixisse: Ita nimirum esse naturam utriusque, ut alter cautè pasceretur & lentè, alter avidè & subitò devoraret quævis,

-vis, ac in sanguinem inermem converteret. Itaque non eundem esse amborum etiam usum.

Fabula docet, cogitatione & diligentia & consideratione, firma & solida intelligentia bona acquiri.

De Bove & Equo.

Equum μῶνυχα vocarunt, propter solidas ungulas. Hunc exprobrasse aliquando ferunt bovi ungulas fissas; ita enim illum ingredi tardiùs, neque exilire alacriter posse. Sed bovem hoc modo traditur respondisse: Tarditatem circumspectam non nocere.

Subjicit fabula dictum vetus Græcorum, σπεῦδε βραδέως.

De Corvo, Gallo, & Gallinis.

Pares cum paribus congregari verè dicitur, etsi in improbitate hoc fit ad detrimentum bonorum. Sic aliquando corvus & vulpes conjuncti fuerunt. Cùm esurirent autem, excogitat hanc fraudem vulpes: Induit cucullam, & procumbit in genua, & librum ante se collocat, & priores pedes tanquam

quam manus unà cum oculis in cœlum tollit, quasi deplorans prioris vitæ delicta, & veniam deprecans, & divinam misericordiam implorans. Venit igitur ex compacto ad gallinarum cohortem corvus, & mira narrat de consuetudine & religione vulpes, deque illius salutari doctrina, deque vitæ emendatione & sanctitate. Sed quid opus est, inquit, verbis? paululum in hoc nemusculum progressæ ipsæ licet aspiciatis optimam vulpeculam jam cultui divino & adorationi vacantem, & coràm omnia cognoscatis. Movebantur oratione corvi stolidæ aves, & sequi hunc incipiebant, cùm gallus fraude animadversa, revocat illas, ac monet, viderent, qui ipsas, à quo, ad quem abducerent.

Cui credas, videto. Sed & ipsius fabulæ narratio aliquid doctrinæ comprehendit.

De Terra & Cœlo.

Fertur cœlum quodam tempore superbè locutum esse contra terram, & multa inclementer in eam dixisse, inprimisque contumeliose exprobrasse huic humilitatem infimam,

mam, & molem atque desidiam. Sed terra, neque humilitatem sibi suam dedecori esse respondit, & se firmitatem boni consulere, neque invidere agilitatem cœlo. Denique se neminem lædere inertia & pondere suo, cùm cœlum versatile & leve ea colligeret, de quibus & fulmina cum horribili fragore excuterentur, & pestilentes halitus omnibus animantum generibus immitterentur.

Commendatio est pulcherrima & Deo gratissimæ virtutis, quam Græci μετριοφροσύνην nominant. Docet & hæc fabula, præstantes naturas non esse parvorum malorum effectrices.

De Corpore & Animo.

Animus corpus moriens reliquerat. Illud igitur cùm, antequam putresceret, de interno vapore inflaretur, gloriari incremento & sibi admodum placere cœpit: Verùm animus neque diuturnum tumorem illum fore, & quid mox secuturum esset ostendit.

Narratur contra elationem stultæ superbiæ.

De Simia & Vulpe.

Simia conspicata nautas malum ascendentes, imitari voluit, dissuadente quidem

cor-

corvo, ſed hac deridente monita ipſius. Cùm igitur antennas attigiſſet, ſubitò oborta vertigine delapſa in tranſtra, & graviter afflicta fuit. Poſtea viſo ſolio, unde rex paulò ante diſceſſerat, accurrit, & illud occupat. Accedit deridens hanc vulpecula, &, ecquid imperet, rogat. Simia aſtare illam & contemplari ſe reginam jubet. Imò ego, inquit vulpes, ut celeriter hinc te abripias ſuadeo. Sed ſuperbè deſpicientem dicta vulpis, ſimiam canes, qui ante reverentem regem procurrerant, invadunt, atque jam paventem & trepidam mordicus arripiunt, ac laceram & ſemivivam vix tandem amittunt, deplorantem illam & cupiditatem & ſtulticiæ damna.

Monet fabula, rectè monſtrantibus eſſe obtemperandum. Et ſubijcit proverbium; Serò ſapiunt Phryges.

De Paſſere & Aquicula.

Paſſerum genus eſſe perhibetur, quod fugiat conjunctionem & conſuetudinem tàm cognationis ſuæ, quàm externarum avium. Ex his unum aliquando gloriantem, & verbis

bis oſtentantem ſuam ſolitudinem, & hanc collaudantem, confutat aquicula, & docet congregationes & cœtus multò eſſe cùm jucundiores, tùm tutiores.

Commendatio eſt humanitatis & ſocietatis.

De Ove & Cervo.

Forte oſtium apertum conſpicata ovis, procurrit de caula & gaudens libertate illa, abijt in ſilvam proximam. Cui obviam factus cervus, compeſcuit exultationem ſtolidi animalis, & reduxit errantem ovem in viam, ac revocavit ad caulam, cùm demonſtraſſet illi, non eſſe tutum, ut ſola vagaretur, præſertim in ſilvis.

Multi, ſecundùm Platonem, fugientes ſervitutis liberalis fumum, in ignem incidunt dominationis ſervilis. Et eſt ſalutaris ſervitus ijs qui ipſi ſeſe regere non poſſunt.

De Nube & Terra.

Nubecula evaporata à terra relinquere eam, & in ſublime ferri volebat. Terra verò increpere illam & hortari, ne ſe, unde orta eſſet, tàm citò desereret. Sed nubila cupiditate loci excelſi elata in cœlum, & ſpre-

tis monitis maternis, mox à ventis dissipatur.

Narratur contra elationem superbiæ, cui ipse etiam Deus resistit, & humilibus favet.

De Formica & Apibus.

Alata formica cùm apiculis congregabatur: Sed cùm nollet intra alveum hyeme includi, ita revertendum sibi ad suum genus statuit. Formicæ autem vacuam & nihil in commune afferentem, nequaquam admittere voluerunt, reversamque ad alveum, apes jam foramine oblito non potuerunt recipere.

Hoc dicitur: Suo quemq; loco consistere optimum. Et narratur contra temerarias conditionis mediocris mutationes.

De Rhinocerote incurrente in rupem.

Rhinoceros animal est robustum & grande, corio duro & squamato, quasi clypeatum, naso cornuto, unde & nomen sortitum fuit. Hujus generis unus conspecto quodam corvo insidente rupi declaraturus robur suum, omnibus viribus & summa con-

contentione in rupem impetum facit, tanquam hanc everſurus, & deturbaturus corvum: Sed incurſione incitatiſſima fracto cornu, irridetur à prætereunte vulpecula, quæ docet alijs ferramentis ad rupes demoliendas opus eſſe.

Subijcit fabula ſententiam hanc, ῥώμη δ' ἀνεμώλιος ἄφρων. Docetq; audaciæ vires & robur expers prudentia ſæpe exitioſum eſſe.

De Onagro & Simia.

De onagris, qui ſunt aſini ſilveſtres, vulgò creditum atque traditum eſt, hoc animal in ſerenitate eſſe pigrum & triſte, alio tempore laſcivire & exultare. Id ſi verum eſt, in illo atram bilem abundare oportet. Nam & homines reperiuntur, quibus idem uſu venit, ut Sole & claro cœlo offendantur, pluvijs & nubibus delectentur. Sed illi animali quondam ſimiam ſereniſſimo die obviam factam eſſe ajunt, cumque videret conturbatum & triſte: Quid eſt, inquit, quòd te talem aſpicio? Satiſne ſalvus? Sic, inquit onager, eſſe ſoleo tempore ſereno. Nubilo verò & pluvio quid? Satis hilaris. Tùm tu, inquit

inquit ſimia, Vale, qui in mundi triſticia lætaris, & hoc lætante triſtis es.

Notatur perverſitas vitæ & morum in multis levibus & improbis.

De Columba & Luto.

Columba candida delata impetu in lutum & inquinata fuit. Cùm irrideretur à luto, & hoc contemnens & ſe conſolans, emendabile ait damnum factum, & eſſe mundiciem ſuam, fœditatem luti propriam, atque deinde undam puram accedens contractas maculas eluit.

Innocentia maledictis aſpergi quidem poteſt, ſed veritas illi priſtinum nitorem facile reſtituit.

De Ciconia, Muribus & Ranis.

Ciconia eſuriens cum ſubter paludis aquas ranæ, & intra cavernulas ſuas mures latitarent, ita elicere utrinque pabulum ſuum aggreſſa fuit. Venit ad paludem & narrat rana audijſſe ſe, cum à mure verbis contumelioſis inceſſeretur genus ranarum, cumque mus hoc deſpiciens, ſe unum ternos aut quaternos ranunculos profligaturum

rum facilè esse gloriaretur: Ibi ira inflata rana, se aperto in campo cum mure congredi, ac depugnare velle ait. Avolat igitur inde ciconia ad cavernulam muris, & ante hanc similia de ranæ superbiloquentia narrat, & quantopere suas virtutes contra mures illa prædicarit, quodque dixerit, ab una rana decuriam ipsorum, sine labore quidem, & ut Græci ajunt ἀκονιτί superari posse. Ergo & mus iratus, ait se cupere cum rana in certamen descendere. Assignatur locus dimicationi, campus spaciosus ac patens, & tam palude quàm cavernula muris remotior, in quem illi præliatores progressi, à ciconia ociosé devorantur.

Docet fabula, sæpenumero commissos inter se aliquos, & ira ac odio mutuo ardentes, aliis prædæ esse solere.

De Avaro & Montibus aureis.

Cum audiisset & quidam esse in India montes aureos, summo cum labore & per ingentia pericula illuc contendit. Quò cum tandem pervenisset, reperit obsideri

illos,

illos, & custodiri aurum a gryphibus, & montes esse inaccessos: deplorans igitur iter, tempusque perditum & se afflictum ambulando, ita cum dolore & labore aliquantò magis molesto quàm accessionis fuerat, inanis domum revertitur.

Imprudentes sæpe appetunt ea, quibus neq; potiri neq; frui possunt.

De Simia & Circulatore.

Simia petita circulatore vestem, cùm ille pulcerrimam, & aureolis filis distinctam offert, & dare hanc se ait simiæ, sed ea lege ut catenula se alligari patiatur. Qua cupiditate ornatus recepta, postea servire perpetuò coacta fuit.

Notatur inescatio cupidorum, & indicatur, voluptatis comitem esse servitutem.

De Hirundine.

Hirundo applicata ad ulceris virulenti margines, avidè sanguinem infectũ attraxit, & mox differta veneno interijt.

Narratur fabula contra ingluviem & intemperantiam, qua plures quàm gladio interire, verè dicitur.

De

De Terra & Cœlo.

Querebatur terra cœlum ſibi celeriter eripere calefactum, quod dediſſet, humidū: Cui illud, non enim dare poſſem, niſi reciperem.

Oſtenditur, mutua beneficia durabilia eſſe.

De Mari & Amni.

Amnem interrogat mare, quando finem influendi facturus ſit? Cui amnis, cùm tu admittendi.

Liberalitatis ſunt perpetua beneficia,

De Apicula & Ebrioſo.

Ebrioſus de apicula circumvolante percontatur, quidnam conſectetur? Illa, dulcia, reſpondit. Huc igitur, inquit, mecum accedito, ut abundè haurias, & ad poculum plenum ſuaviſſimo vino qui ἀνθοσμίας dicitur, eam adduxit. Sed hoc illa refugit, ut contrarium.

Non eadem omnibus jucunda videri ac eſſe, docemur. Itemq́, copiam voluptatis fugiendam eſſe.

De Aqua & Oleo.

Su-

Super aquam effusum oleum natabat. Hoc aquæ dolebat, quæ diceret immeritò se premi ab eo, cuius arborem suo humore fovisset, ut gignere olivas posset, unde ipsum esset expressum. Nihil curans hoc oleum, mox fortè igni correptum, & inflammatum consumitur, aqua remanente & impediente etiam conflagrationem.

Fabula narratur de ingratorum malitia, & bonorum simplicitate.

De Prometheo.

Cum experiri vellet Prometheus, utrum inter homines, quos jam cœperat effingere, consensio aliqua & animorum convenientia futura esset, priusquam caput reliquo corpori aptaret, in quo rationem & cogitationem & intelligentiam collocare placuerat, congesta aliquot capta in sacculum indidit, & conscendit montem, & laxato sacculo, ita effusa capita devolui permisit. Ibi unum huc, aliud altò deferri, multa etiam in sese impingere, & unum alterum evertere atque percellere. Ibi tùm ille facilè prævidit, quæ humanarum sententiarum discrepantia

pantia futura eſſet inter homines, tanta nimirum numero, quantus capitum extitiſſet.

Quot homines, tot ſententiæ.

De eodem & fratre ipſius Epimetheo.

Cum fabricari in loco ſubter terram ſecretiore homines cœpiſſet Prometheus occupato quondam alijs illo rebus, venit in officinam frater ipſius Epimetheus, quem Pindarus vocat ὀψίνοον, & conſpectis operibus inſtitutis, cœpit & ipſe imitando fraternas effigies, aliquid formæ humanæ de luto componere. Quibus inter alias, quas abſolverat Prometheus poſtea animatis etiam ipſis, magna fuit inter hæc duo genera diverſitas, ſicut & inter eorum poſteritatem manet. Nam Promethei ſoboles acris eſt & prudens & ſagax: Epimethei iners, ſtolida, incogitans.

Fabula docet, diverſas eſſe hominum naturas & ingenia.

De Equo.

Equus nationis generoſæ, cùm jam aſcenderetur & agitaretur, phaleris etiam ornatus,

tus, superbire animo & exultare corpore, & gestire effusè atque efferri cœpit. Audito verò etiam tubæ sonitu, jam nesciebat stare loco, micabatque auribus, & tremebat toto corpore, cupiditate belli incitatus. Sed postea defatigatus & afflictus in prælio, ægreque servatus & reductus ad præsepe, ibi demissis auribus & remisso flatu, placidè astitit, & in subjecta stramenta mox incubuit ac quievit.

Dulce bellum inexpertis.

De Patre & Filio.

Relicto unico filio & patrimonio luculento quidam vir honestus decessit, cùm prius monuisset filium, benè esse parta omnia, & hortatus fuisset, ut rem paternam & avitam tueri, & posteritati etiam conservare vellet. Mortuo patre, divitiarum ingente desiderio captus adolescens fundos paternos proscribit, & magnam summam pecuniæ cogit, quam partim fœnore elocat partim mercimonijs comparandis impendit. Sed cùm neque pensiones solverentur, & sors quoque periret, & fierent magnæ in

mari

mari jacturæ, & emta cum detrimentis distraherentur, tùm ad extremam ille inopiam redactus, ad reliquias pauculas bonorum paternorum reversus, & frustra jam obsequi cœpit monitis paternis, & amissa benè vivendi occasione, reliquum tempus in paupertate atque miseria exegit.

Prima doctrina fabulæ est, obtemperandum parentibus enixè. Secunda, ab his relicta diligentia conservanda. Tertia, Menandri sententia:

Πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν.

Quarta, ejusdem versuum horum.

Ἐπ' ἂν ὁ ἐν ἀγαθοῖς ὢν νενόμενος τις ὤν,
Ζητεῖ τι κρεῖττον ὧν ἔχει, ζητεῖ κακά.

De Venatoribus & Vulpe.

Venatores jam defessi indagando, cùm tota die nihil exagitare neque capere potuissent, domum tandem reverti incipiunt. Et vesperi prope rusticam casam vident vulpem insidiantem gallinis, in quam canes immittunt, & illa capta, non prorsus inanes redeunt ad suos.

Monet fabula, interdum fortuitò obvenire commodum, quod nullo labore acquiri potuerit.

De furto indicato.

Quidam argentea vaſa furto ſubtracta in terram deſodit, ubi tecta facilè latuerunt, neque autor furti proditus fuit. Longo tempore poſt, nemine jam amplius quærente, ipſe illa proferre & venundare cœpit. Itaq; agnita inſperatum furis indicium fecerunt.

Sententia Menandri ſubijcitur., Veritatē prodire ultrò interdum in lucem.

ἔρχεται, inquit,
Τ' ἀληθὲς εἰς φῶς ἐνίοτ' οὐ ζητούμενον.

De Monedula.

Monedula eſt animal furax, & ſunt, qui à moneta nomen iſtud deductū putant, quòd numiſmata rapere & auferre genus hoc ſoleat. Harum unam parvulam adhuc, à matre ſenio confecta caſtigatam verbis fuiſſe ajunt ob furta; Cui illa objurgata dixerit, luſum hunc eſſe ſuum; Matre verò docente, luſum iſtum eſſe vituperandum atque malum, interrogaſſe puſillam monedulam perhibent: Nunquid hunc luſum ipſa etiam aliquando luſiſſet? Annuit mater, ſed tempore, inquit, deſtiti. Et ego, inquit filia, aliquan-

quando desistam. Tùm mater, vide tamen ut possis: Nam hoc est ferè maximè omniū difficile, relinquere ea, quæ consuetudine & usu frequentaveris.

Doctrina est inclusa narrationi. Nam & virtutes & vicia usu confirmantur, & neque seriò neq; joco dedecus admittendum aut flagitium committendum est.

INDEX OMNIVM FAbularum, quæ in hoc libello continentur.

Lupus

Pisca-

Sol

FINIS.